This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i margen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibiliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

- Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål
  Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.

- Ikke bruk automatiske søk
  Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.

- Behold henvisning
  Google-"vannmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.

- Hold deg innenfor loven
  Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på `http://books.google.com/`

A 930,569

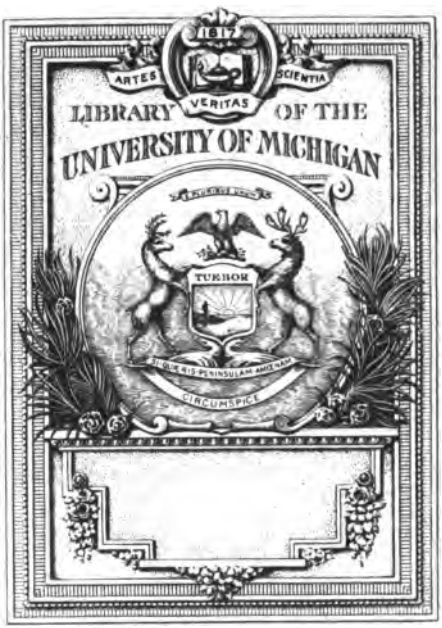
1817
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

839.88
R581un

UNDER SEIL

BARBRA RING

UNDER SEIL

3DJE TUSEN

FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO.
(W. NYGAARD) :: KRISTIANIA 1916

BARBRA RING

UNDER SEIL

3DJE TUSEN

FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO.
(W. NYGAARD) :: KRISTIANIA 1916

Copyright 1916
by H. Aschehoug & Co
Kristiania.

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

Hele tiden hører jeg ham paa den andre siden av mahognyvæggen.

Jeg vet nok jeg møter ham hver dag, han bugter sig ved føtterne mine i steinrøs og krat, han kommer mot mig sittende likegla ved rattet paa en bil, han gjemmer sig i et appelsinskal paa gaten eller under en løs taksten høit oppe paa et hus, han er over og under og rundt omkring mig bestandig. Men da kjender jeg ham ikke, for jeg tænker ikke paa ham uten en liten tid efter at han netop har ramt en anden.

Bare naar han er paa den andre siden av en tynd baatplanke og har mig i sin vold, vet jeg hele tiden at han er nær mig, ond og farlig.

Jeg er livræd paa sjøen.

De andre hører bare vandet risle mot baatens sider mens de store hvite seil som heises naar de ellers brukelige ikke orker mere, drar kutteren langsomt og motvillig frem paa

det blanke sølvvand. Den gaar saa tungt som om den skal frem gjennem flytende metal.

Natten er blaa og ganske stille. Der er bare et svakt pust øverst i seilene.

Gjennem skylightet, som er aapnet for at gi luft til sund søvn, ser jeg et lysende maaneskal høit oppe. For en stund siden var det tomt og graat som støv, men som natten blev dypere blaa, randt det fuldt av guld. Hele tiden ligger jeg og ser det staa urørlig deroppe, litt paa skakke. Det er som om baaten slet ikke rører sig. Der blinker ogsaa en sølvprik frem ved siden av maaneskallet.

En dampbaat dunker forbi av og til, da vugger og dupper vi i bølgeviften den drar efter sig. Uten stans putrer motorbaatene. Før lyden av en dør bort, begynder en anden. Og endda forfølger den os, grammofonen paa den hvite baaten vi drog os forbi for en stund siden, en fet, utydelig tenor som lirer svanesangen av Lohengrin.

Det er kveldstilla, Kreppa i Drøbaksund, sier de.

De sover.

Jeg ser Cilles sortbrune haarbølger rende som orm nedover den hvite natkjolen hendes i køien like overfor. Det er for skummert hernede, til at jeg kan se at haaret blir lyst og skinnende som blank silketraad, hvor det kruser sig i tindingen og over den brune rette nakken, jeg bare vet saa godt at det gjør det, for det er det lille guldkruset jeg

hader mest av alt paa Cille. Jeg hader hele den lille fine kroppen og ansigtet som er rosenrødt over hele om vinteren og mørkebrunt om sommeren. Jeg hader den lille rette næsen og den mørkerøde munden med perlemorstænderne og øinene som er myrtegrønne og klare med bryn som maakevinger. Og den lille kjælne skarringen naar hun snakker. Jeg hader hende fordi hun er det peneste jeg vet, men allermest for det lyse kruset som fars store haand altid strøk over.

Kanske Ketil ogsaa har —

Aa, jeg tror jeg blir gal av disse tankerne. At et sterkt sundt menneske ikke skal kunne tvinge dem ned med sin vilje, gjemme dem til en anden gang.

At jeg skulde true frem denne turen idag, jeg som ellers aldrig har lyst til at seile. At jeg kunde finde paa at gi Ketil denne nye baaten, jeg som er ræd bare den ligger over. Det hjælper ikke at Ketil sier disse baatene har saa svær kjøl at de aldrig kan gaa rundt. Jeg tror ham ikke uten naar jeg er trygt paa land.

Her er jeg nu lukket inde i dette trange helvede, hvor vi fire som hader og elsker hverandre er saa tæt indpaa hverandre at ingen kan gaa op eller ned uten at komme nær en anden.

Jeg hører baatmanden gaa forut og ned. Han slaar ned køien for at lægge sig.

Saa sitter Ketil tilrors. Han har altsaa ikke lagt sig, det er bare Petter Gottlob som snor-

ker derinde i salonen, tæt og tilfreds. Her er saa lydt, døren kan ikke gaa helt igjen, hvis den ikke er lukket før min køie er slaat ned.

Hvis jeg ikke maatte gjennem hos Petter, vilde jeg gaa op og sætte mig hos Ketil, her er hett og trangt. Naar jeg saa kom, vilde Ketil se fort op, hvem det var, og naar han saa det var mig, vilde skyggen komme krypende over hans ansigt. Jeg vilde gjøre det, endda det piner mig saa meget at se det, jeg gjør saamange ting nu som er vonde for mig selv, jeg kan ikke la være.

Jeg maa se ham.

Naar jeg reiser mig overende, kan jeg se ansigtet hans gjennem dørgløtten. Jeg vil vite hvad der staar i det, naar han tror sig ganske alene i natten og stilheten. Jeg bryr mig ikke om dine ord, far, at det er endda simplere at spionere paa en som tror sig alene, end at lytte til to. Men jeg husker dem akkurat nu, naar de burde stanse mig.

Det var paa utsigten jeg sat med en leksebok, da far kom gaaende svær og tung med hodet ned mot brystet og hænderne paa ryggen. Jeg gjemte mig, jeg var altid ræd for far. Men han sat saalænge ved stenbordet med ansigtet gjemt ned mot armene at jeg

maatte røre mig. Saa trak han mig frem og sa de ordene. Far røbet bare sig selv til ensomheten, han, høist til en hund eller hest.

Jeg vet godt hvad som er simpelt jeg ogsaa, far, men nu bryr jeg mig ikke om det. Jeg maa gjøre simple ting for at verge mig og mit.

Der sitter han, lænet mot rorpinden. Han styrer med ryggen.

Den hvite seilerdragten klær det smale sommerbrune ansigtet. For en næsten kvindelig mund han har, den er saa rød mot den lange glatte haken. Cigaretten hænger slapt i den venstre mundviken som den pleier, jeg tror næsten munden har begyndt at dra sig litt nedover til den siden.

Han stryker haaret væk, det pene lysebrune haaret, som skiller sig selv akkurat ved den lille hvirvlen over det høire øiet. Der er ikke spor av graat i haaret endda, men der har gravet sig to naalfine riper ved munden.

Øinene dine er gode og rolige nu, Ketil. De er saa blaa som sjøen naar det blaaser bare litt. Han tænker ikke paa vonde ting nu. Han bare nyder at være alene med sjøen rundt sig, han suger luften behage-

lig. Ingen kan føle sekundernes glæde som Ketil.

At han ikke kjender øinene mine, jeg synes de maa svi ham saa han føler det.

Nei. Han sitter bare med sig selv. Han kiker op i seilet og agterut i kjølvandet, om der findes det mindste lille blaf mere i denne blanke varme natten. Cigaretrøken tvinder en liten graa traad ret tilveirs, saa stille er det, saa liten fart gjør vi.

Du har det godt nu, Ketil.

Stanser ikke nu dine tanker, dine gode tanker ved mig, naar du sitter slik og er lykkelig fordi du er i baat igjen, i en ny og finere og større baat, som jeg har git dig. Kanske du drømmer om unge nætter, barnenætter, mellem de graa stenholmerne sørpaa før du kjendte mig, os.

Aanei, Ketils tanker rører altid mig bare i forbigaaende paa vei til eller fra andet. Akkurat som hans hænder og hans mund rører mig.

Det er vist derfor jeg ofte, stadig oftere, piner os begge unødig, for saa maa han tænke paa mig. Selv om hans tanker er onde, er det ialfald mig som fylder dem. De faar ikke skynde sig væk som de pleier.

Selv i de mørke nætterne hjemme paa Holt, bak buevinduerne i altanværelset, hvor Cille og jeg har slaas og været godvenner hele vor barndom og ungdom gjennem, selv da jeg var ung og ny for ham der, var det slik. Jeg

var glemt i samme stund hans ungdom ikke krævet mig mere. Kanske jeg var hadet og= saa, hvad kan jeg vite om det. Jeg vet jo ikke stort mere om det nu end dengang. Hvordan kunde jeg tro andet end at alt Ketils var kjærlighet, jeg har aldrig hat noget at sammenligne med.

Aanei. Hadet var jeg ikke. En mand span= derer ikke sit had paa noget saa likegyldig som jeg var ham da. Først nu ivaar har han hadet mig, kanske, for det var mig og ikke en anden.

Aa jeg kunde stikke de vakre øinene dine ut der du sitter saa rolig, Ketil, bare jeg hadde noget som kunde naa dig herfra, saa du ikke saa mig mens jeg gjorde det.

Jeg skjønner det nu, altsammen, dette sidste ogsaa. Jeg var saa dum jeg trodde det var mig du mente, da du med ett blev god mot mig nu ivaar, da du kom hjem. Saa var det Cille, det ogsaa var Cille.

Hvad er der hændt mellem dem dernede, han har ikke været sig selv siden da. Sig selv.

Vet jeg som er din hustru hvad der er dig selv.

Jeg skulde aldrig ha latt dig reise alene hadde jeg visst du vilde ha opsøkt hende. Jeg burde ha forstaat at den auktionen over gamle bøker var paaskud. Selv du reiser vel ikke midt ind i krigens rædsler bare for din samlergalskaps skyld. Du skulde ikke ha faat mange penger at kaste bort paa slikt

unødig, hadde du været ærlig og sagt mig hvor du vilde hen.

Neinei, nu er jeg ikke retfærdig. Ketil visste jo ikke at Cille var kommet til Dresden. Eller hadde hun skrevet det bare til ham og ikke til mig.

Sludder. Jeg ser jo altid posten før Ketil faar den.

Du ser likevel ikke helt gla ut, Ketil, der er noget unaturlig, anstrengt i din ro.

Stakkars Ketil.

Tænkte du kanske du skulde berge dig hos mig for det din samvittighet begyndte at bli ræd for. Var du saa betænkt. Men du glemte at tænke paa hvad jeg maatte tro, naar du kom til mig igjen. Du tænkte ikke paa hvad der skulde bli av det du vækket op i mig, naar den tid kom at jeg maatte se og forstaa.

Ser han mig, tro. Han blir nervøs. Han tror kanske jeg er Cille. Øinene hans staar herind.

Hvor vaakne og forpinte de er nu. Og ripene ved munden er saa skarpe. Der er to tvers over panden ogsaa.

Det er dette ansigtet jeg kjender bedst nu, det er denne Ketil som har gaat hvileløs omkring i stuerne paa Holt disse ukerne siden Cille kom tilbake, eller helst drevet ute alene paa veiene de lange lyse eftermiddagene naar Cille ikke kom op.

Kanske han har været slik alle aarene, at

det bare er mig som har set ham slik jeg helst ønsket før. Nei, jeg er sikker paa ansigtet er blit forandret, haardere naar det er snudd mot mig, meget mykere naar Cille smiler til det. Før var det bare likegyldig, uten i de smaa stunder barna krøp paa fanget hans. Han ser ikke dem heller længer, han glemmer dem hele dage gjennem, og saa pludselig viker han ikke fra dem, for at gjøre godt igjen.

Har du gjemt dig selv hele tiden før og nu med ett glemt at forstille dig. Nei, jeg begriper ingen ting mere, jeg blir vanvittig av at gruble paa det.

Han ser hit hele tiden, han er urolig. Jeg kryper ind igjen i køien, jeg har set ansigtet hans nu.

Jo. Han har hat det haarde ansigtet før. Jeg husker det hver gang onkel Saber var hos os.

Gode gud. Ketil ser da vel ikke nu paa mig, som han ser onkel Saber. Fra første dag har han forstaat at onkel ikke er hans ven.

Onkel Saber. Han kunde hjælpe mig i den strid som kanske maa kjæmpes nu, han er av mors og mit blod. Og han liker ikke Cille og ikke Ketil.

Overretssakfører Dietrich Saber.

Navnet hans er graat som han selv, sa far. Igrunden er hele onkel Saber graa, huden, haaret, spidsskjegget, isøinene bak lorgnetten,

men det var ikke det far mente. Saber kjender ikke andet av livet end tal, sa far, de smaa graa tal han har i sin tjeneste for at nytte enker og faderløse ut, og de store blanke tal som forsølver hans navn i den offentlige veldædighet. Om mennesker vet han mindre end intet.

Jeg husker saa mange ord far har sagt. Kanske det kommer av at han sa saa litet og alting langsomt og tungt, med dyp lav stemme, som maatte ha det stille for at bli hørt.

Far hadde vel litt ret. Men netop da er onkel Saber den som vil hjælpe mig. Det var vel han som hjalp mor mot far ogsaa, raadet hende ialfald.

Aa mor, hvor jeg takker dig nu, at du tænkte bare paa mig og saa langt nok frem. Nu holder jeg tømmerne, og jeg kan stramme dem naar jeg vil. Onkel Saber vil hjælpe mig mot Ketil, ikke bare fordi jeg er hans kusines datter, men fordi vi to likevel i mange ting tænker likt og anderledes end Ketil.

Hvad gjør Ketil nu. Skal han sitte der i hele nat. Jeg vil reise mig op igjen og se.

Han smiler, det skinner av ansigtet hans.

Hvad tænker du paa, Ketil Wærn. Hvem tænker du paa. Slik skinner du vist ikke for den loven byr dig at elske.

Jeg kunde slaa dig, naar du ser saan ut. Jeg vil ikke se paa dig. Men onkel Saber og jeg har loven paa vor side, vi skal bruke den mot dem som vil bryte den.

Kan en forbryder mot guds og menneskers lov se ut som Ketil gjør nu. Nei. Bare god ser han ut. Og gla ogsaa, men øinene er vemodige likevel.

Aanei, Ketil, forbryder tror jeg nok ikke du er. Du skal ikke bli det heller. Jeg skal frelse dig fra dig selv og fra hende som vil lokke dig fra din pligt. Min kjærlighet skal jeg gjøre til en mors og hjælpe dig til at handle ret.

Uf, gid jeg bare fik sove. Her er saa hett, og tankerne yrer i hodet mit. Hvor Petter snorker derinde, lyden gaar som en sag i mine saare nerver.

Ja, snork du Petter. Du kan ikke hjælpe mig, endda du er Cilles forlovede for alverden. Kanske mindst derfor, saa bra mand du end er.

Det er næsten som om Ketil mindre og mindre liker ham. Han har da før bare ledd litt, naar Petter Gottlobs handlinger ikke altid har holdt følge med hans udmerkede meninger, nu blir han irritert.

Er det fordi Petter er forlovet med Cille. Det kan ikke være anden grund end at han skal gifte sig med Cille.

Nei, jeg vil ikke tænke paa dette.

At han ogsaa altid skal dumme sig overfor Ketil. Det ærgrer mig bestandig, endda jeg er ikke ansvarlig for ham, han er jo ikke av min slegt. Men likevel maa jeg holde med ham mot Ketil. Han er en praktisk, fornuftig mand, Petter. Jeg indser at han er selvgod, men det kan jo hænde han har ret, at alle hans kamerater virkelig er daarlige mennesker og udygtige officerer, som bør staa tilbake for ham.

Jeg skjønner forresten ikke at nogen tør kalde sig en kristen. Jeg regner mig da selv for at være det, men jeg turde ikke staa op og si jeg er det.

Men endda jeg synes Petter har ret i saameget, liker jeg ham igrunden ikke, han er ikke snil.

Egentlig kunde jeg ikke ønske værre vondt over Cille end at faa Petter Gottlob til mand, være sammen med ham dag og nat et helt liv. Han vil nok faa sødmen og glæden tørket ut av hende. Aa hvor han skal gjøre hende gammel og styg og lei sig. Aanei. Det er haabløst. Jeg vet jo godt at Petter Gottlob ikke kan faa bugt med Cilles smil og sundhet og skjønhet. Han er for langt borte fra hende, han kan ikke naa hende selv.

Men hvorfor har hun forlovet sig med ham.

Var der hændt noget som drev hende til Petter Gottlob, da han var indom og hentet hende med hjem. Hadde hun kanske alt lo-

vet at gifte sig med ham da han reiste ned til fronten. Nei. Petter og Ketil reiste jo sammen nedover. Der var ingen snak om at Cille skulde komme hjem da.

Der maa være hændt noget mellem hende og Ketil dernede. Tre dage var de sammen. Og Ketil var en anden mand da han kom hjem, baade haardere og mykere, likeglaheten var væk.

Har de snakket om det som kanske kunde blit, hvis ikke jeg hadde sagt til Cille den kvelden at Ketil og jeg var forlovet.

Aa en kone skulde aldrig la sin mand reise fra sig, hun kan jo ikke ha en rolig time for hvad der kan være skedd. Selv det aller værste kan jo — Fy, nei. Ikke det, det er ikke sandt. Det er jo bare daarlige mænd og kvinder som bedrager den de er gift med. Det er den skjendigste av alle forbrydelser. Hvad er en morder og en tyv mot en egteskapsbryter, mot den kvinde som lokker en andens mand. Det er den eneste ting en kvinde aldrig skal tilgi.

Hun snur paa sig. Hvor bitte liten hun er.

Kunde det ikke være det, at hun gjerne vilde ha et hjem for sig selv, at Petter Gottlob virket som den hun kjendte bedre end andre dernede. Hun maatte jo føle sig tilovers ved at gaa som voksen datter sammen med sin mor og hendes nye mand. Kanske hun længtet hjem til Norge ogsaa. Der kan da vel ikke noget menneske som har levet i

dette landet engang, orke at bli borte fra det hele sit liv.

Aa, hvad nytter det at jeg ligger her og grubler. Det er ikke til at skjønne.

Den brune runde armen hendes hænger ut over køiekanten, huden er saa mørk av sol at perlerne ser ganske blaahvite ut paa de smale spidse fingrene.

Jeg kan se neglene saa dunkelt det er, for jeg husker dem saa godt. De er korte og matte, hun polerer dem ikke. Det er det eneste raffinement Cille ikke bruker paa kroppen, den dufter altid svakt av viol, den lugten hænger i alt som hører Cille til.

Det er Ketil som har sagt at han liker ikke slike krumme blanke rovdyrklør, saa er det vel derfor Cilles negler ikke blir polert. Eller sier Ketil det, fordi Cilles er saan.

Som hun ligger der, ligner hun en liten pike, og hun er næsten tre aar ældre end jeg.

Paa ryggen ligger hun med ansigtet ret op. Hun puster saa let som et barn. Hun har altid pustet slik. En gang husker jeg jeg trodde hun var død. Jeg sprang over gulvet og la øret ind til hendes hjerte. Dengang blev jeg gla for at det slog. Nu kanske jeg vilde bli gla hvis det stanset.

Aaneinei. Jeg ønsker ikke det. Hvis hun laa hvit og stiv der i køien, vilde jeg nok alt dette vakre skulde faa liv igjen. Jeg vet jeg vilde det. Bestandig har jeg hadet Cille og bestandig har jeg været forelsket i hende.

Det er saan endda. Jeg er gal efter det som er vakkert, jeg som selv er saa styg. Det har altid været mit livs bitreste pine at jeg er det.

Flat og hvit er jeg, maken til mor, med store bleke fregner i hele ansigtet, paa hænderne ogsaa. Selv fregner er pent paa Cille, der sitter nogen bitte smaa mørke paa begge sider av næsen, helt oppe i kroken hvor den tætte sorte øienfrynsen begynder.

Mine øienhaar er næsten hvite, og jeg har altid en rød kant om øinene. De er ogsaa maken til mors, vassblaa. Jeg har mors haar ogsaa, blakt rødagtig, flatt og fliset. Bare figuren slegter paa fars, den er tung og svær, bare at jeg er flat og har store hofter.

Far har aldrig rørt mit haar; jeg hadde husket det om han hadde gjort det en eneste gang, for jeg ønsket saa svært at han vilde klappe det, som han gjorde med Cilles. Det strøk og strøk han, som han vilde glatte bruset i det, men det blev aldrig glat, det reiste sig straks op igjen. Det staar slik op i tindingerne endda.

Da jeg var liten, trodde jeg det var for haarets skyld at alle mennesker smilte til Cille.

Hvor forfærdelig pen hun var naar hun kom springende og slog armene om fars knæ og saa op paa ham, med blanke gla øine og lo med de bittesmaa tænderne. Det faldt vist ikke Cille ind andet end at alle menne-

sker var gla i hende. De var det ogsaa, de er det jo.

Jeg skjønner nu at det var bare for at skaffe et trygt hjem til det knapt toaarsgamle barn som moren var løpet bort fra med en fremmed mand, at far tok mor.

Nei, tok er galt. Det var ikke far som tok mor. Vi tar selv den mand vi vil ha, vi fra Holt. Ingen mand vælger os fordi han el sker os over alle ting, jeg vet det nu. Og vi er sterkere end mændene, paa vor egen vis. Vi vinder altid.

Jeg skal vinde dennegang ogsaa.

Men hvad hjælper det at være sterk.

Cille er liten og ræd og trænger beskyttelse. Det er vel det at hun kalder frem ridderlighetsinstinktet hos mænd, som de liker. Mænd vil vist gjerne føle sig sterke og gentile.

Kanske det ogsaa gjør noget at Cille har en letsindig mor, som løp fra far og Cille endda hun ikke var to aar engang, for at gifte sig med en anden mand. Det gir kanske litt spænding, om Cille skulde være likedan.

Hvor vildt og vondt jeg har misundt Cille den ubegrænsede tilliden til alle mennesker hun hadde, bare fordi hun var pen. Naar hun kom dansende op gjennem haven kortskjørtet, paa smaa blanke sko, med haaret flyvende altid ute av krumkam eller flette og kastet sig i armene paa en eller anden, oftest far, og hængte sig om nakken hans og han tok

hende ømt ind til den grønne jagtfrakken og strøk over haaret hendes, kunde jeg bare saa-vidt klemme graaten ned i halsen.

For Cille var far hendes likemand. For mig var han omtrent som gud, farlig og fjern.

Hvor jeg længtet efter at bli holdt tæt og bli næsten borte i hans store arm som Cille. Bestandig har det været som om Cille har været yngst, den som skulde hjælpes. Fra jeg kan huske. har jo jeg været større og sterkere.

En gang blev jeg sendt ind i fars kontor for at hente snadden. Den grønne frakken med snorene paa brystet hang paa væggen. Den hang saa høit at jeg bare kunde naa det nederste av ærmene, men jeg stod en stund og la kindet mit ind til den. Endda kan jeg kjende den sterke lugten av hest og hund og tobak.

Ofte har jeg staat ved døren, eller helt borte ved grinden, naar far kom med lange skridt og bøiet hode ind fra jorderne, altid med en sort og hvit setter og en lav glasøiet harehund i hælene og undertiden med gevær, og det har brændt indi mig efter at springe mot ham og kaste mig ind til ham som Cille. Men naar hans tunge alvorlige ansigt kom nærmere, blev jeg altid forlegen. Jeg bare aapnet grinden for ham og gjemte mig klod-set bak grindstolpen.

Saa nikket far fraværende og sa.

«Det er bra, mit barn.»

Jeg stod igjen skamfuld med vaate øine og en klump i halsen.

En gang husker jeg han tok haanden min og leiet mig med sig over gaarden og ind. Jeg blev glohet av stolt lykke. Men far bare gik med mig, han tænkte ikke mere paa mig end paa Sancho og Don som trasket efter.

Aa far, at du aldrig skjønte hvor jeg længtet efter litt ømhet.

Hvor forfærdelig styg jeg maa ha været.

Men for en synd at la et barn merke at det er stygt, styggere end andre.

Det var en havepike som lærte mig det, barn ser vist ikke slikt selv. Vi hadde pyntet os med rognebær, Cille og jeg, og laa paa fire og speilet os i et kjeldervindu. Hun kom forbi med noget i forklæet.

«Truru du er pen du au, stygga,» sa hun da hun gik forbi. Jeg kan se hende for mig, tandløs og bustet med et stygt grin i ansigtet. Det gjorde vist ikke indtryk paa mig straks, jeg forstod det vel ikke, men bakefter skjønte jeg det og graat. Og jeg har aldrig glemt det.

Hvor den stygge slemme piken har forbitret mit liv.

Jeg er gla Kaare og Matina ikke er stygge. Skjønt Matina slegter paa mig, er hun ikke styg.

Nu gik en stor damper forbi, den sætter svære bølger. Selv den vaggingen synes jeg er uhyggelig. Det er vanvid av mig at være paa sjøen for min fornøielse.

Der hænger en mørk lok utover Cilles køie. Øverst er den næsten glat, men nederst ringler den sig.

Nu forstaar jeg det var ikke bare Cilles haar far strøk naar han hadde hende staaende mellem sine knær. Øinene hans saa ofte likesom tvers gjennem hende og langt bakenfor, som om han længtet efter noget. Da var det vist ikke Cille han saa, men hende som jeg nu vet han aldrig glemte, endda hun hadde været troløs mot ham og elsket en anden mand.

Cille var barn av hans kjærlighet, det eneste han hadde igjen av den.

Der er meget av fars og mors jeg ikke har skjønt før nu. Det er vel saa, at eftersom livet aapner eller lukker for en selv, ser en det en har kjendt fra en ny kant, opdager ting en aldrig før har visst om.

Det var sin egen kjærlighet far elsket op igjen i Cille.

Jeg var bare mors jeg, haarde, hvite mor. Hun tændte nok ikke længsel i fars øine hun.

Ligner jeg mor i alle ting. Skal det gaa mig med Ketil likedan.

Det er bare som lik jeg husker mor.

Aa, hvorfor strømmer alle gamle tanker og ting gjennem hodet mit, nu naar jeg trænger

at bruke det til at greie dette nye som pi-ner mig.

Jeg ser hele den natten som om det var hændt igaar, jeg ønsker sommetider jeg ikke hadde saa god hukommelse. Kanske netop dette staar saa tydelig fordi Andrine kokke fortalte om det saa ofte, at jeg tror jeg selv har set altsammen.

Høstmørket hang over gaarden tæt og svart den natten hun skulde dø. Luften stod saa stille som om den lyttet til uroen inde i hu-set. Den staar ofte saan under trækronerne i mørke høstkvelder.

Uglerne ulte i parken. De gjorde det hver nat om høsten, det husker jeg godt, de gjør det fremdeles, men pikerne sa de skrek værre den kvelden for at varsle lik.

Hele huset var som levende, endda det var nat alt. Det tasset i trapperne, lys blaffet i gangene, det gik i dører, det hvisket overalt.

For hun fandt ikke fred noget sted.

Hun hadde ikke stemme mere, sa de, saa hun kunde ikke faa sagt hvad hun vilde, men hun laa og kavet for at komme over i fars seng, som hadde staat tom ved siden av hendes hele tiden under sygdommen.

Saa flyttet de hende over i den.

Hun laa en liten stund, men saa vilde hun videre.

Det var iveren efter aa møte døen som døm faar naar døm vet døm skal fare, sa Andrine.

De bar hende over gangen til gjesteværel-

set, men hun vilde ikke dø der heller. Da Andrine fortalte om det, husker jeg jeg tænkte om mor kanske vilde ha været inde hos mig for at dø. Jeg var da barnet hendes. Hvergang jeg tænker paa det nu, tror jeg likevel det var det hun vilde. Men ingen av de voksne tænkte paa det. Ikke far.

Jeg synes nu at det mest av alt viser hvor langt han og mor var fra hverandre, og hvor jeg ikke betydde nogenting for ham, at han ikke tænkte paa mig da. Men han kom paa at hun hadde brukt at gaa op og ned i havestuen og hviske til bedstemors store portræt paa væggen naar hun var i ulage, før hun blev saa syk at hun bare laa.

Kanske det var dit hun maatte for at faa dø.

Paa veien dit var det vi saa hende.

Først hørte vi de drog bortover gangen med den store messingsengen som blev kjøpt for luftighets skyld, da hun blev liggende. Den gamle mahognysengen var lav og fuld av fjærdyner fra bedstemors tid.

Vi laa i mørke i altanværelset og hørte dem skrape mot gulvet og dunke mot væggen mens de gik med sengen, for de hadde hast.

Cille og jeg laa vaakne og lyttet ved hver vor væg med det store tomme mørke mellem os. Jeg hørte Cille staa op, da gjorde jeg det ogsaa. Jeg var ræd uten at vite for hvad.

Vi snakket ikke, bare tok hverandre i haanden

og listet os barbent bort og aapnet døren paa spræk. Det var halvmørkt i gangen, lyset fra den lille lampen bortved trappen rak ikke langt. Vi saa sengen svinge ned trappen. Søren kusk bar bakerst, han var rød i ansigtet og hadde gulskjoldede skjorteærmer. Bakefter kom pikerne med armene fulde av puter og tepper.

Vi stod og ventet, vi visste ikke paa hvad, men noget maatte jo ske.

Søren kusk kom ikke op igjen, men begge pikerne kom, de sprang bortover gangen. Vi holdt døren forsigtig igjen, mens de løp forbi, for nu bar de lys.

Cille og jeg stod og holdt fast om hverandre. Av og til rystet Cille, kanske det var koldt.

Saa kom hun.

Op gik soveværelsdøren, og ut kom fars graasprængte nakke og brede ryg. Han bar hodet og skuldrene hendes paa en pute. Ansigtet laa flatt og grøngult mot det hvite var, og haaret, som pleiet at være lyserødt, klæbet mørkt og fugtig ind til panden.

Øinene var aapne.

De var heller ikke lyse som ellers, men sorte, og der var likesom ild i dem. De laa dypt i store brune huler.

Hun saa svært lang og smal ut, tullet fast ind i et rødt dunteppe. Ved føtterne bar Andrine kokke og sykepleiersken i blaakjole med noget stivt hvitt hodetøi. Bakefter kom

stupiken med et lys, hun bar det høit og frem foran sig.

Vi gjorde sprækken saa liten vi kunde, og Cille huket sig og tittet under min arm, da de kom nær. Ingen opdaget os, men jeg syntes mors ansigt snudde litt paa sig, da det kom forbi vor dør. Kanske det er det som har gjort at jeg tror det var ind til mig hun vilde for at dø. Jeg tror det mere og mere, og det gjør saa vondt for mig at hun ikke fik komme. Kanhænde hun kunde ha hjulpet mig meget om hun hadde faat komme da.

De gik langsomt bortover gangen under det flakkende lys, ved trappen snudde de hende, saa hodet skulde komme høiest. Fars ryg var det sidste vi saa.

Vi stod til vi hørte trinene nede i trappen, de gik smaat og tungt. Saa blev havestudøren lukket dernede, og vi hørte ikke mere. Der var ikke noget at staa efter, men vi ventet likesom paa noget likevel. Vi hørte dæmpede skridt op til os nedenfra.

Da slog Cille begge armene fast om halsen min og graat saa hele den spinkle lille kroppen rystet. Jeg begyndte ogsaa at graate, taarerne randt ned og gjorde natkjolen min vaat paa brystet.

Klemt tæt sammen gik vi i mørke til Cilles seng. Det var altid Cilles seng vi laa i, naar vi var saa gode venner at vi maatte sove

sammen. Kanske det var fordi vi kunde se saameget fra den.

Vi var hete og vaate i ansigtet og pustet ind i hverandres mund. Av og til klemte vi hverandre saa haardt vi orket, det var saa godt som at si noget. Vi visste vel ikke rigtig hvad vi skulde si, ialfald ikke jeg. Jeg forstod bare at dette var noget fremmed og farlig.

Det svir indi mig, naar jeg tænker paa de nætter vi er søvnet i hverandres arm, hvergang en av os hadde hat noget leit, og jeg nu ser hende ligge der og vite hun er min fiende, som kanske vil gjøre mig det værste i verden. Kanske alt har gjort det.

Nei nei. Jeg vil ikke tænke saan. Heller alt det gamle, skjønt det ogsaa gjør vondt nu.

For en tryghet og varme jeg følte i Cilles lille arm den natten.

Med ett reiste hun sig op.

«Du knuser mig,» sa hun.

Jeg satte mig ogsaa overende. Slik blev vi sittende og holde om hverandre og stirre gjennem mørket mot vinduet. Det var mørkt útenfor ogsaa, ingen stjerner, ingen maane, men lavt nede saa vi et guldprikket net ligge paa jorden.

Det var byen.

Det var Cille som kaldte det at se paa guldnettet, naar vi krøp op i vinduet i mørke aftener. Da var byen som tusen og én nat for os. Om dagen, naar vi kjørte mellem høie murvægger paa stengater saa det ramlet, var det slet ikke

vor eventyrby fra mørke aftener. Fremmed har den altid været for os, især for mig, vi gik jo paa skolen hjemme hos frøken Palle. Og mere og mere farlig synes jeg den blir eftersom den æter sig længere og længere op mot mig. Nu staar den snart like indpaa og truer den jorden jeg elsker, nu er jeg ræd den. Og naar jeg tænker paa at jeg kanske skal ligge i min grav oppe paa haugen ved den røde kirken og se den marsjere langt forbi mig i stygge tætte rækker og stille sig op og traakke ned Holts grønne jorder og gule akrer, da hader jeg den. Jeg har ønsket den vilde brænde.

Men den sorte dødsnatten saa vi ikke byen. Vi bare hørte ul av dampbaater som skulde ind. Det var vel tykke paa fjorden. Det var stille nede nu, vi hørte nok skridt naar vi lyttet, men det var fra kjøkkenet. Jeg skalv vel, for en gang sa Cille:

«Ikke vær ræd du, Karna.» Og saa kysset hun mig paa øret, det var nærmest hendes mund.

«Nei,» hvisket jeg. Men jeg var ræd, og jeg trykket mig tæt ind til hende.

Da kommer det springende i trappen, saa fort at det glemte at træ forsigtig. Døren gaar helt op.

«Cille og Karna!»

Stupikens stemme er andpusten av det forte løp, hun hvisker ganske høit:

«Hun vil se dere. Fruen. Kom fort!»

Vi glemte tøfler, vi tumlet i mørke over

det store gulv og ut paa gangen. I sprang strøk vi forbi piken og ned trappen. Løperen stak mig under fotsaalen, vi traadte bare hvert-andet trin, som vi brukte naar vi var forsent til spisetiderne og maatte skynde os.

Vi slap ikke hverandres hænder.

Nede stod far og holdt havestudøren aapen, da vi naadde den. Han tok os en i hver haand og gik ind med os.

Der laa hun i sengen, som stod alene midt for verandadøren og de to høie vinduer.

Døren og vinduerne var aapne ut til mørket.

Med det samme jeg kom ind, møtte jeg de sorte ildøinene hendes. Det var mig hun saa paa, bare mig. Øinene flyttet sig ikke til Cille og blev der, som alle andre øine gjorde.

Øinene dine, mor, blev hos den stygge lille piken din. Aldrig har jeg glemt at de gjorde det. Jeg følte dem som kjærtegn og varme dengang og altid naar jeg tænker paa dem, jeg har saa litet slikt at huske. De drog mig ogsaa, de øinene.

Jeg slet mig fra fars haand og hev mig op i sengen til hende. Hun la en haard ishaand mot nakken min, og jeg boret ansigtet ned i den hete fugtige armhulen.

Skrek jeg høit.

Jeg synes jeg husker en lyd som av skrik. Saa var fars sterke arm rundt mig, den løftet mig op og satte mig ned paa gulvet. Et øie-blik stod jeg der og holdt Cille i haanden, vi stirret begge to rædde paa mor. Der randt

en mørk traad fra munden og ned over halsen.

Nogen tok og snudde os og skjøv os i ryggen.

I døren vendte jeg mig.

Da var det som om nogen blaaste paa mors ansigt nedenfra og opover og glattet det.

Øinene lukket sig, lokkene var ganske sortbrune. Men paa natkjolen var der kommet en stor rød flek oppe ved halsen.

Aa mor, slik er det jeg husker dig. I det sekund du døde, kanske. Et lik er det jeg husker, ikke andet. Ogsaa de sidste øinene, som ikke gik til Cille.

Ingen kys. Ikke noget varmt fang for det barn som ingen likte.

Jeg har vel glemt det, kanske. Hun var vel ogsaa engang en mor, men lungesmitten hadde skræmt hende fra mig saalænge.

Mor mor, hadde du bare levet litt til, været frisk litt længer, bare saa du hadde faat tid til at gi mig litt varme at ta med mig til bruk for mit eget liv. Jeg blir saa angst hver gang jeg tænker paa de øinene og den mørke blodtraaden som kom ut av din mund, for at det var mig selv som skyndte paa døden ved at kaste mig over dig og skrike.

Jeg som ellers aldrig turde følge min indskydelse, jeg gjorde kanske noget saa forfærdelig den eneste gang jeg fik mod til ikke at være forlegen. Det var ialfald godt jeg ikke dengang tænkte paa at det kunde være min

skyld, der var nok som tynget mine barneaar uten det.

Kanske det er bedst som det er. Nu tror jeg da ialfald at mor ikke vilde ha set at jeg er styg. Tænk om hun ogsaa —. Nei, det vilde ikke mor. Hun vilde ha forstaat alt det som trykket og pinte mig, hun vilde ha elsket mig og været god mot mig bare for jeg var det barn hun hadde født til verden.

Med alt det jeg nu vet, tror jeg mor har lidt akkurat det samme som jeg. For alt hvad jeg kjender av mor, kan de ha gjort hende likesaa haard, likesaa grusom som jeg kan være. Og jeg kunde blit et godt menneske. Der skulde saa litet til at faa snudd mit sind, hadde jeg bare faat litt ømhet dengang jeg var bløt nok til at formes, hadde bare et eneste par øine set paa mig med behag, med saa meget glæde, at de ikke straks flyttet sig væk.

Ogsaa det vonde skal jeg ha, at den eneste varme i mit liv skylder jeg Cille, hun som jeg hader.

Av naturen er jeg ikke ond.

Jeg er da snil mot barna mine. Ikke bare at jeg finder ut maater til at gjøre dem gla, jeg har en ustanselig trang til at være god mot dem bestandig. Men selv mot dem blir jeg klodset, jeg kan ikke faa ilden indi mig til at lyse og varme dem. Kaare vrir sig ut av armen min og sier jeg klemmer saa hart.

Selv mine egne barn vil Cille komme til at ta fra mig, hvis hun blir her. Ikke længer siden end igaar læspet Matina:

«Aafor ligner de kuene tante Cille tegner, orntlie kuer, men ikke de du tegner, mor?»

Det kan ogsaa Cille. Forbandede Cille, der du ligger og strækker dig i søvne og ser ut som om du aldrig har gjort noget som er galt. Til hende gaar de med dukkeklær og seil og alt. Og Cille lægger ikke to pinder i kors for at vinde dem. Det er bare saa naturlig for hende at de kommer, de som alle andre.

Er det bare det at være pen og blid som er nødvendig i verden.

Jeg er et sterkere menneske end Cille, klokere ogsaa, ialfald likesaa klok, jeg er bare langsommere. Men derfor kan jeg mere, for jeg har læst og arbeidet mig møisomt til alt, og saa sitter det. Cille læste ikke, jeg kan ikke huske hun saa paa en lekse uten mens vi spiste frokost, hun kunde alting bare paa tæft. Hun saa paa frøken Palles ansigt hvilket svar hun vilde ha, og saa gjettet hun sig frem. Stod hun fast, blev hun sprutrød og smilte hjælpeløst, da syntes frøken Palle hun var søt og hjalp hende paa glid.

Aldrig gjorde hun det med mig. Det var ikke nødvendig heller. Jeg kunde mine ting, bare jeg fik tid paa mig. Men ofte naar det rette begyndte at ta form for mig, hadde Cille alt sagt det. Jeg visste at jeg var

likesaa flink, men andre fik ikke altid vite det.

Det har jeg graatt for ofte. Næsten alle mine barnetaarer har været for Cille. Og likevel, skjønt hun nu gjør mig det værste noget menneske kan, blir jeg øm naar jeg husker paa den lille piken som en beskyttende mor for mig den farlige natten, da mor døde.

Helt til det blev lyst hadde hun mig i armen, vi søvnet og vaaknet tæt indtil hverandre.

Egentlig er det ikke noget at bli rørt over. Det var dengang og det er nu likesaa naturlig for Cille at være snil som at trække strømper og sko paa sig, hun liker at se glade ansigter.

Mig koster det at være snil. Især at gi bort. Men da er den snilheten igrunden meget mere værd.

Den natten var første gang jeg hørte, at Cilles mor ikke var død. Mens vi laa der i mørke, skulde hun trøste mig. Eller har det været den fælles skjæbne som drog ut av hende det hun ikke før hadde villet dele med mig.

«Det er værre at ha en mor som jeg ikke har end en død,» sa hun med ett. «Mamma er skilt med en anden mand og bor langt, langt borte fra her.»

Saa storgraat hun.

Det var vel en av pikerne som hadde for-

talt hende om det. Kanske far selv. Han var saa retfrem far, enten han snakket eller tidde, men han tidde mest.

«Mor er død, smaapiker,» sa han til os morgenen efter dødsnatten, han sat ved sengen da vi vaaknet. Dødsnatten er ogsaa et av Cilles ord. Vi bruker endda mange av hendes betegnelser fra barndommen.

Hvad der sker, hvor vondt vi to kommer til at gjøre hverandre, fremmede, likegyldige kan vi aldrig bli.

Som hun ligger der med armen over hodet og sparker foten frem fra teppet, ligner hun saa lille Cille fra barnekammeret. Jeg vet næsten ikke om jeg har mest lyst til at kysse den varme dunete huden eller skjære i den saa hun blødde.

Holder jeg paa at bli gal av alt dette. Jeg ser for mig hvorledes blodstripen vil rende paa Cilles hals. Det er vel mors lik som staar for mig, jeg tænker ikke klart.

Mor er død, sa far bare. Ikke at hun var blit en engel eller gaat til gud. Han fortalte retfrem som han pleiet uten at pynte paa det. Ganske som ellers var han. Men saa tok han min og Cilles haand sammen i sin, og saa sa han:

«Husk mor vilde dere skulde være gode venner, barn. Bestandig.»

Barn, sa han, men han snakket bare til mig. Saa slem syntes han jeg var, at det var mig som maatte ha formaning.

Eller var det at han da alt visste at mor hadde bestemt alting til mig og ingenting til ham og Cille. Han maatte vel ogsaa ha været med paa det selv; at jeg aldrig har spurt onkel Saber om det. Men jeg vet at han taalte endda mindre at se mig og røre ved mig efter at mor var død.

Var det hevn av mor fordi far altid tænkte paa den første, og skjønte far det var hevn.

Han maa ha hat forfærdelig meget mot mor og syntes jeg lignet hende saa han saa hende om igjen. Det pinte nok en som far at gaa omkring paa Holt, først som mors mand og siden som min far, aldrig føle sig som eier og herre, han som kunde vandre hele dagene omkring i skauen og paa marken.

Som hans tunge træk kunde lyse av glæde, naar han tok fete gule kornaks og gned ut i sin hule haand. Kanhænde likevel at Holt gjorde noget for ham, da han og mor giftet sig, at det ikke bare var for Cille. Han var født til at elske jorden, far, det var ikke hans skyld at hans slegt hadde stelt uvettig og mistet sin.

Far har vist igrunden altid hadet mig, for jeg gik omkring som et evindelig bevis paa hvad han hadde maattet nøies med for ussel

ting istedenfor lykke. Cille var billedet av hans livsens eneste længsel og drøm. Kanske han har hadet mig, som jeg Cille.

At jeg skal være stængt nede her med dig, puste den samme luften, kjende duften av haaret og kroppen din, være saa nær at jeg kan ta i dig, hvis jeg rækker haanden ut.

Er hun vaaken.

Ja, hun reiser sig paa albuen og ser paa mig. Nu aapner hun dørsprækken større. Vil hun ogsaa se Ketil. Hun har hele hodet utgjennem. Gener dig ikke. Tøs.

En ærbar kvinde viser sig ikke for mænd i natdragt.

Hun har smilt til ham, jeg ser det paa hendes ansigt, det smiler endda. Hun lægger sig ned igjen men hun vinker med haanden i dørsprækken.

Straffer du hende ikke, gud, for hvad hun gjør. Hun bryter dit bud, hun begjærer en andens mand.

Hun ligger med aapne øine og stirrer. Tænker hun paa Ketil. Skal jeg snakke til hende og rive hende fra ham. Jeg orker ikke. Jeg tør ikke snakke til hende nu, jeg kommer til at si det jeg vilde angre.

Nei. Som jeg hader Cille kan ikke far

ha hadet mig. Skjønt det maa vel ha været had det jeg saa i hans øine dengang jeg pinte Cilles kat. De forfærdelige øinene.

Vaar var det, og det regnet smaat og fint. Jeg tror næsten jeg er allerglaest i Holt i slikt ungt vaarregn, naar muren blir graahvit og taket glinser sort og uthusenes røde vægger blir likesom lodne. Da blir den gamle asken paa tunet græsgrøn paa stammen, men jorderne er endda visne og flatklemte efter sneen paa skyggesteder hvor den har ligget længst. Bare i solen har de faat et svakt grønt skjær. Og sandjorden paa tunet drikker væten saa fort den kan faa suget den i sig.

Slik en ny og deilig dag for jorden var det.

Aa, hvor jeg elsker jorden indenfor Holts gjærder. Som jeg længter efter bare lugten av den, naar jeg er utenfor. Hvor langt jeg er borte fra Holt, vet jeg hvordan den ser ut overalt i alslags veir, ved morgen og middag og kveld.

Gammel og fin og rolig ligger den nu under de svære løvkroner, og strækker sine grønne marker ut i hvile efter slaamaskinen og andet dagens stræv i det blaa sommerlys.

Mor elsket ogsaa Holt. Og bedstemor. For dem var jorden vist mere end mennesker. Jeg tror det var værre for mor da hun blev syk at hun ikke orket at gaa omkring paa gaarden, end at jeg ikke fik være hos hende.

Kanske det var jorden som stod mellem mor og far ogsaa, som den er begyndt at stille

sig mellem Ketil og mig. Om jeg var nødt til at vælge mellem ham og den, vet jeg ikke hvem jeg tok, derfor maa jeg være saa sterk at jeg holder dem begge sammen.

Slikt skjønner ikke du — Cille Bent. Du er ikke født med jordglæden og jordlængslen i dit blod. Holt har været dit barndomshjem, et godt og rikt hjem, og du er gla i den. Men du er ikke i slegt med dens jord.

Hvordan kom jeg til at tænke paa Holts jord. Det var noget jeg vilde der, men tankerne stanset ved jorden.

Jo. Fars øine var det.

Jeg hadde hængt mig med begge hænder i den store messingklinken paa den tunge dør til forstuen. Knærne krøket jeg op saa føtterne ikke rørte gulvet, mens jeg puffet mig med albuerne frem og tilbake.

Saa kommer Cilles hvite kat i smaa byks over gaarden, den vilde i ly for regnet. Like paa døren styret den og skulde smette ind, men jeg var for rap for den.

Der sat den fastklemt i døren med halve kroppen paa hver side. Jeg hadde halen utenfor hos mig, den stod som en krum kniv og vred sig av smerte. Og katten skrek for livet.

Om jeg hadde nogen særlig grund den dagen, om far hadde klappet Cille og glemt mig netop da, det husker jeg ikke. Men jeg husker godt jeg klemte endda haardere da jeg hørte Cille storme ned trappen indenfor.

I sprang var hun over gulvet, rev døren op, saa katten smatt vetskræmt ind forbi hende. Mig gav hun et puf i brystet saa jeg tumlet ut, men jeg fik tak i hende og drog hende med mig.

Vi faldt og rullet rundt paa den vaate sandjorden. Vi holdt fast om hverandre saa vi næsten mistet pusten. Ingen snakket, ingen slap. Cilles negler skar ind i haandbaken min.

Da er pludselig hendes lille runde kind like ved min mund. Jeg er fra mig selv av sinne, jeg sætter tænderne fast i den brune varme huden.

Endda sa ikke Cille noget.

Men da jeg tok tænderne væk, stod der fire merker, det ene stod endda paaskakke efter hjørnetanden. Av det ene arret piplet blod.

Cille tar sig i ansigtet og ser blodet paa fingrene.

Hun ildskriker.

I samme øieblik ser vi begge far. Han kom fra stalden. Hans svære skikkelse kom rolig gaaende like paa os, han hadde høie støvler og ridepisken i haanden.

«Far. Hjælp,» skriker Cille av al sin kraft.

Hun visste sig frelst da far kom. Altid har der været en mand paa Cilles vei som har hjulpet hende, naar hun har trængt det. Ingen tænker paa at hjælpe mig.

Jeg prøvet at reise mig op for at fly. Men blodet paa Cilles kind og fars store støvler som kom nærmere og nærmere, gjorde mig doven i benene av angst. Nu var støvlerne like indved mig. Fars haand kom ned og tok et tak bak i kjolen min saa fletten fulgte med og lugget. Slik løftet han mig op. Jeg tror ikke han hadde tænkt at slaa, han hadde aldrig gjort det før. Ikke siden heller. Men saa saa han merkerne i Cilles kind og blodet. Da holdt han mig ut fra sig og gav mig et rap av ridepisken, det traf mig over armen.

Saa slængte han mig fra sig. Men jeg hadde set øinene hans. De staar for mig som røde, ikke blaa.

Vettskræmt tumlet jeg ut i regnet. Da jeg hørte forstudøren knirke, snudde jeg mig. Da bar han Cille ind.

Jeg sprang over gaarden, og min eneste tanke sa jeg høit hele tiden. Gid Cille var død. Gid Cille var død. Gid Cille var død.

Jeg husker ikke at jeg ønsket far var død. Kanske jeg gjorde det, men jeg husker bare Cille.

Ind i stalden sprang jeg og kløv op stigen til høitrevet, for der var godt og mørkt.

Da Søren kusk skulde gi hestene, fandt han mig forgraatt og sovende.

Søren var det som bar mig ind. Like op paa soveværelset bar han mig.

Søren og jeg hører Holt til, vi. Han har været der i tre slegtled, hans bedstefar og far og Søren.

Altid nu, naar jeg synes han er gammel og brysom og sta i sine meninger, husker jeg at det gjorde mig tryg og gla den gang at der var nogen som vilde bære mig ogsaa, selv om det var paa haarde, svarte hænder som lugtet hest. Endda han ømmet mig saavisst ikke. Selv han tænkte ogsaa straks paa Cille. Jeg husker hvad han sa:

«Har'i naa schlaass igjen. Kan di'nte holde fre du og a Cissilje. Det er dig som byner støtt, det sku du holde dig for go tel,» sa Søren.

Jeg tænkte vist ikke over hvad han egentlig mente, men jeg følte det som en værdsættelse foran Cille at jeg skulde holde mig for go tel.

Dagen efter kom Søren med et røsk hestetagl til at træ perler paa. Jeg vilde dele med Cille, men hun svarte mig:

«Jeg har. Jeg faar saa ofte.»

Hvor skamfuld jeg lusket bort med mit hestetagl, jeg hadde gjort det som omforladels for katten, vel ogsaa fordi jeg hadde sagt gid Cille var død. Og saa var min dyrebare gave bare en daglig ting for hende.

Omforladels har jeg aldrig kunnet si med min mund, selv om det har sittet i halsen paa mig. Jeg følte det som en undergivenhet og skam, helt fra jeg var liten.

Men jeg lot Cille se at jeg gav katten fløten paa min morgenmelk, jeg tror flere morgener, ialfald den første.

Cille var som om ingenting var hændt mellem os, hun brydde sig ikke om hvad jeg hadde gjort, straks det var over. Saan var hun altid som barn, og hun er det endda, hun gaar altid unna for vonde ord og haardt ansigt. Det er vel bekvemmest at slippe noget opgjør.

Paa Cille alene kan jeg ikke skjønne noget med Ketil. Hun er som før mot mig, litt likegla, litt øm, kanske mindre spøkende og smaaertende med vore barneminder.

Det er Ketil hun er anderledes mot. Stemmen hendes er undertiden likesom fuld av taarer endda hun sier muntre ting til ham. Og hun er næsten likesaa flink til at passe paa at de ikke blir alene som jeg. Men det kan jo være saa meget andet det med stemmen. Hun har vel ogsaa oplevet noget i de aarene hun har været borte fra Norge.

Nei, var det bare hendes eget, vilde hun være slik bedrøvet i stemmen overfor os andre ogsaa. Hun er det bare mot Ketil.

Men hvad betyr det.

Er der alt sagt noget. Eller er hun ræd for det hun venter skal bli sagt. Tænker hun

paa hvad hun gjør mot mig, hun har jo aldrig orket at gjøre vondt. Det er en slags egoisme, hun liker ikke at tænke paa at nogen er sint paa hende.

Er hun slik endda. Jeg kjender ikke denne Cille. Jeg prøver mig frem, jeg stikker hende med smaa naalespidser om hendes mor, det var hun altid ømfindtlig for. Jeg bruker ord om hende, som jeg selv synes er simple, men jeg kan ikke stanse dem. Jeg sier forresten ikke mere end jeg mener, ingen ord kan bli simple nok for en som render fra sit egteskap for en anden. Jeg liker bare ikke selv at si dem, for min egen skyld.

Men selv taaler hun uten at svare igjen. Hun bare bøier hodet og gaar. Er hendes samvittighet saa slet at hun maa finde sig i alting av mig. Det er ikke av likegyldighet hun ikke svarer, hun tilber jo sin mor. Undertiden smiler hun ogsaa til det jeg sier. Skjønner hun at jeg gjør det med forsæt for at saare, eller betyr hendes smil gjenkjendelse fra barndommen: dette er den gamle Karna, som aldrig kunde styre sit sinne. Det gik vist ogsaa oftest ut over Cille. Pikerne smisket jo for mig, for de visste det var mig som eiet gaarden.

De jeg har nu, vet det endda bedre, de gjør det samme naar de da ikke er saa fornærmet, at de ikke gidder være andet end mutte og sure. Men for Cille render de villig bare for et smil og et litet ord, akkurat

som da vi var smaa. Hun fortæller at de snakker med hende om sit hjem og sine kjæ= rester, jeg hører selv hvor de prater naar de har noget at gjøre inde hos hende, og der blir altid latter naar hun kommer i kjøkkenet.

Det tør de aldrig med mig. Det er for= resten rimelig, de kjender avstanden mellem os. De vet vel ogsaa at Cille tjener for sit brød, de regner hende mere paa like fot.

Jeg vil gjerne være ven for folkene paa gaarden, men det forstaar de ikke. De tier mut stille, og alt hvad jeg gjør for dem, an= ser de bare som min pligt og sin ret.

Var det slik da far levet. Jeg begynder at tro det kommer av at Ketil snakker med dem om sine samfundsopløsende idéer. Han holdt foredrag for dem engang i begyndelsen, om menneskepligt og menneskeret. Især det sidste tiltalte dem visst.

Uf, den myggen. En sylspids lyd like i øret, en bitteliten vift indpaa kindet, men al= tid væk naar jeg slaar.

Ketil har ikke begrep om ansvaret ved at eie jord, hans slegt har vel aldrig hat noget.

Men hans far var jo politimester, han skulde da ialfald ha lært av ham at kjende forskjel paa bra folk og pak, paa dem som eier og

dem som stjæler. Eller er det kanske netop det at han har set og hørt om meget vondt mens han var liten og ung, som har git ham den medlidenheten uten alle rimelige grænser, trangen til at hjælpe alle som han mener kunde faa det bedre.

Ketil kan jo hjælpe nu.

Han burde gaa i en evig taknemlighet til mig, synes jeg, som har git ham en slik stilling at han kan. Jeg tror nok han skjønner det ogsaa, selv om han kvier sig litt ved at han hver gang maa snakke til mig om penger, og jeg av og til maa ta haand i hanke saa han ikke overdriver.

Jeg er sikker paa han takker mig fordi han slipper at terpe sprogtimer paa en skole og gaa blankslitt for en kummerlig løn. Jeg skjønner det paa ham en gang iblandt. Naar han faar sitte time efter time i fred i biblioteket med en bok eller et uopskaaret hefte foran sig og den hvite benkniven i haanden, ser han op naar jeg gjør mig erend ind, og nikker venlig til mig.

Det er saa litet, et nik og to venlige øine. Men jeg er blit nøisom i disse aarene. Og nikket tror jeg betyr:

«At jeg kan sitte her med det jeg elsker at sysle med, uten bekymring for alt daglig, skylder jeg dig, Karna.»

Jeg har altid trodd det betydde det. Men det var ogsaa før. Før Cille kom. Han har ikke ro til at sitte stille nu, han jager sig selv

fra det ene sted til det andet, ikke engang bøker fanger ham.

Saa var det jeg tænkte en ny seilbaat vilde hjælpe.

Som han sat deroppe ved roret nu inat, saa rolig, saa det næsten slik ut. Før det forpinte kom i hans ansigt igjen og strammet det. Han hadde næsten det uttrykket som jeg mindst av alt vil huske, men som jeg likevel elsker mest, det som dukker op mellem andre tanker, altid naar jeg ser aftensolen lægge sig skraat ind mellem grønne trær og ofte naar Ketil og Cille snakker sammen.

Det var midtsommer, en varm, stille eftermiddag. Solen stod alt i vest over Bærumsaasene.

Jeg laa flat oppe paa Storstenen i Langhagen og saa ut over fjorden med de mørke øerne som svømte i følge og efter hverandre utover uten at komme av flekken. Solen stak sig ind mellem granerne, der hvor hver en har saa god plads at den kan faa gjøre sig fin og jevn og færdig helt rundt, med grenene strittende om sig helt ned til tørven. Aa den gamle græstørven under Storstenen, som er gnaget saa vel av hestene, den er at træ paa som et tæt og mykt teppe.

At noget menneske kan foretrække at sætte foten paa et dødt baatdæk fremfor paa myk levende jord.

Oppaa Storstenen laa jeg paa maven og støttet hodet i hænderne og tænkte paa ingenting, eller kanske paa Ketil Wærn. Vi hadde netop om formiddagen hat vor første time i fremmed literaturhistorie, det var tysk den dagen husker jeg, for ved middagen snakket han og far hele tiden om Goethe. Jeg husker jeg blev forbauset over at far visste saa meget om slikt, han snakket aldrig om det. Det var vist en av de sidste gangene far endda var saa frisk at han kunde spise nede.

Aa, jeg kan kjende den duften av hæg, og høre humlesurren og en fjern støi og hammerslag fra byen.

Da hører jeg stemmerne deres.

Nei. Jeg hører bare Ketil Wærns.

Den snakker om hvert menneskes ret til at eie hjem, jord, lykke, om den store uret det er at en sitter paa saa meget ubrukt jord, som kunde skaffe sundhet og glæde til saamange og dermed gjøre hele folket bedre, kraftigere og lykkeligere.

Han hadde saa frisk, lydelig stemme dengang, Ketil. Den hørtes saa tydelig.

Stemmen kommer nærmere.

Med ett er de fremme mellem trærne, Cilles hvite kjole og Ketils lysegraa dres. Hvor brun og rank han gik der og saa likesom

langt bort og hugget i luften med et sammen-rullet hefte mens han snakket.

Cille gaar midt i en solstrime. Ansigtet er lyst glødende, det snur sig op mot Ketil, venter likesom. Haaret er gaat helt ut av top-pen og staar guldbrusende om panden. Over skuldrene ringler det sig mørkt og tykt. Jeg tror det er det peneste jeg nogengang har set.

«Ja,» sier Cille betat, «dette maa være det retfærdige.»

Da med ett ser Ketil Wærn hende slik som jeg saa hende. Han braastanser ret un-der stenen hvor jeg laa. Han bøier ansigtet ned mot hende og smiler. Og væk er al menneskehetens retfærdighet og alle dype tanker.

«Hvorfra har De den lille rare skarringen, frøken Bent, Deres far og søster snakker jo kav østlandsk,» sier han. Han har selv den lille bevægelige sangen i stemmen som alle sjømenneskene har enten de er nord- eller sør- eller vestfra. Han har den endda. Han har vel snakket saa litet at han ikke har faat glemt den. Jeg elsker den lille sørlands-tonen.

«Barnepiken min,» sier Celle, og saa blir hun ganske rosenrød helt ut paa ørene og nedover halsen. Pludselig kommer der taarer i øinene, de hopper nedover kinderne. Naar Cille begynder at graate, springer altid taa-rerne trilrunde nedover huden, den er saa smaalodden at de vil ikke sitte paa.

Da saa jeg første gang det uttrykket hos Ketil jeg har elsket mere end alt andet, det som mykner og lysner hele ansigtet og gjør det ømt som en mors, som jeg tænker mig en mors ansigt.

«Har jeg saaret Dem. Hvad er det, frøken Bent?»

Han tar og holder haanden hendes som hænger ganske sortbrun mot den hvite kjolen.

Og Cille sier hvad der vist er alle kvinders første indskydelse at si:

«Det er ingen ting.»

Men med ett løfter hun ansigtet og ser op i Ketils øine. Det er som om hun gir ham alt hvad hun eier av tillid og tro.

«Mor,» sier hun saa lavt at jeg næsten ikke hører det. Saa slaar hun armen op for øinene og hikster.

Cille, som aldrig nævnte sin mor, ikke engang til mig, uten dødsnatten og paa konfirmationsdagen da hun viste mig de store korallerne, mørke som blod, hun hadde sendt hende — hun staar og sier mor til en hun bare har kjendt nogen timer.

Ketil Wærn staar og ser ned paa hende.

Aa, det ansigtet hans, mens han stod slik. Jeg tror næsten det var det som gjorde at jeg blev gla i ham.

Han visste kanske ikke rigtig hvad han skulde si eller gjøre, han tok armen hendes væk fra øinene og holdt den, saa hun ikke fik gjemt sig.

«Vil De snakke litt med mig om Deres

mor, frøken Bent, vilde det være en stor glæde for mig, om De regnet mig for ven,» sa han. «Ikke for det, jeg er da Deres ven, om De helst vil tie stille ogsaa.»

Og saa smilte han til hende som om han var en stor klok mand og hun en bitteliten pike.

Da maatte Cille le midt i graaten.

«Sesaa. Nu er De Cille Bent igjen,» sa Ketil. «Kan De ikke høre paa det navnet Deres, at det er som en blank liten flamme. Den skal brænde og lyse for andre, Cille Bent.»

Saa hørte jeg ikke mere. De gik forbi stenen og ind bak trærne, men Ketil glemte at slippe Cilles haand hele tiden mens jeg saa dem.

Aldrig kan jeg glemme dem gaaende inde i solstripen sammen. Men da de var væk, la jeg ansigtet ned paa den haarde stenen og graat. Fordi Cille var saa pen og jeg saa styg, trodde jeg.

Men det kan godt være jeg alt da var forelsket i Ketil Wærn, vi traf jo næsten ikke unge herrer i den tiden. Ikke damer heller. Vi fik ikke veninder, for vi gik jo ikke paa skolen i byen, og til Holt kom saa faa, først for mors sygdom, og da far begyndte at bli daarlig, vilde han ingen se. Det var Ketil som først tok unge med til Holt.

Uf, at alt dette skal komme for mig ikveld. Jeg maa se det alt paany, saa nødig jeg vil.

Den sommeren hadde Cille netop fyldt atten og var en færdig liten kvinde. Jeg var visst paa mit allerstyggeste i femten aars alderen. Der var endda ikke kommet sammenhæng i mine træk, og hænderne og føtterne mine var saa store og flate og støtte altid mot ett eller andet. Klodset var jeg altid, men værre jo længere jeg vokste, saa jeg begyndte at gaa og dukke, og det gjorde mig ikke nettere.

Hvor jeg misundte Cille at hun var liten. Jeg trodde det bare var fordi jeg var saa stor at jeg altid var iveien for nogen eller dunket mot noget.

Ellers husker jeg bare Cille og Ketil med bøker den sommeren. Jeg ser dem sitte paa bænken under asken med det mørke og det lyse hodet sammen over en bok, eller gaa op og ned i almealléen, Cille lyttende med hele ansigtet, alvorlig med hænderne paa ryggen, Ketil i ivrig snak, sommetider læste han op av en bok for at bevidne sin mening. Iblandt var jeg med dem, men da bare stirret jeg paa Ketil og hørte paa stemmen hans, de sociale ting han snakket om kjedet mig meget. Jeg tænkte de ikke moret Cille heller, at hun bare lot saan forat Ketil Wærn skulde like hende. Men hun mener det vist, han har faat hende til at mene det.

Jeg gik og sa høit for mig selv: Ketil

Wærn, Ketil Wærn, jeg var meget forelsket. Jeg sa ogsaa Karna Wærn født Bent, og det var et vakkert navn.

Denne evige motorlyden gjør mig ganske gal. Hele fjorden koker og putrer omkring mig, stilla hefter ikke dem.

Bare vi snart var fremme.

Jeg passer ikke ombord, selv naar jeg ikke har noget som plager mig og gjør mig irritert. Enten er jeg dødsræd, eller jeg føler det rent som en legemlig pine, at jeg maa sitte stille uten at kunne bruke mine kræfter, uten at kunne hjælpe baaten frem.

Hører Cille ingenting, eller bare later hun som hun sover for at faa tænke ifred. Paa Ketil kanske. Gjør du det, dit lille lumske dyr.

Hun er næsten for stille til ikke at være vaaken.

Mange lyse sommernætter har jeg reist mig overende for at se paa Cille sove, for det var saa pent. Selv nu naar jeg vet at jeg hader hende, synes jeg det er pent. Derinde i halvmørket ser hun ut som en liten uskyldig konfirmant, og hun er da otte og tyve. Hun ligger saa stille som et lik.

Jeg undres om det var mors lik jeg aldrig glemmer, som gjorde mig saa ræd for døden

da jeg gik til konfirmation. Nei det var vel heller alt det presten sa om dødens og syndens sold, før hadde jeg aldrig tænkt paa det. Min synd var overhængende stor og farlig da; jeg syntes jeg var et ondt menmenneske. Jeg var det sikkert ogsaa. Og der skulde saa litet til for at gjøre mig god, mente jeg.

Mange ganger kunde jeg male op for mig selv for et englemenneske jeg vilde bli, hvis jeg bare kunde vaakne en morgen og være en skjønhet, eller bare pen ialfald, men en som folk smilte til bare for de ikke kunde la være. Jeg laa om aftenen og fandt ut hvordan jeg helst vilde se ut. Hvis jeg bad rigtig sterkt til gud, kanske jeg var saan naar jeg speilet mig om morgenen. Alle slags skjønheter jeg hadde set billede av eller læst om, tænkte jeg mig, yndige blondiner, fyrige brunetter, dæmoniske rødhaarede. Men altid endte det med det samme. Jeg vilde være som Cille. Akkurat saa brun og rosenrød med guldkrus om panden. Saa liten og let og myk. For aldrig støtte Cille mot noget ting, og alle klær blev pene naar hun tok dem paa sig. Ofte fik vi likt, paa hende var det pent, men paa mig blev det stygt. Det er slik endda.

Den blaa fløilshatten, aa hvor den var uklædelig til mig. Jeg blev saa styg med den at jeg kastet den paa gulvet og trampet paa den. Cille tok den op.

«Den er pen den,» sa hun. Hun bøiet den litt og satte den paa sig. Da var den nydelig.

At jeg ikke har slaat Cille ihjel mange ganger.

Jeg klippet hatten op i strimler og kastet den.

Men selv nu, om jeg skulde prøve mig selv saa ærlig jeg kunde, tror jeg jeg vilde vælge at se ut som Cille. Saa har hendes skjønhet, hendes smil, hendes varme betat mig hele min barndom, at jeg selv ikke nu kan fri mig fra hende.

Vi har faat litt vind.

Det risler bak væggen her. Aa, hvor tynd den høres. Som om jeg kunde stikke gjennem den med en naal.

Hvis jeg nu pludselig blev vanvittig og gjorde det, vilde vandet piple ind, smaat og langsomt mens de sov, og ingen vilde merke noget før han var over dem.

Jeg prøver at la være at tænke paa døden, jeg vil gjerne skyve ham væk, men jeg kan ikke la være naar jeg har ham under mig, istedenfor jorden som jeg kjender.

Det er latterlig at tænke paa døden nu. Vi er jo her for moro skyld, og endda er vi

bare vel ute av Kreppa og snart tilankers i Vindfangerbugten for natten.

Er vi inde alt.

Ketil springer fort forover paa lette gummisaaler og purrer Petersen. Han svarer lysvaaken med det samme.

Sover da ingen en fast naturlig søvn i denne forbandede glasblanke nat.

Vi er der altsaa. Jeg vil op. Her er ikke til at puste. Væk fra Cilles nærhet vil jeg, den forhekser mig, tvinger mine tanker tilbake til alle gamle ting og alt jeg helst ikke vil huske.

Jeg kryper gjennem hos Pettersen og op forluken.

Det var deilig at kjende natteluften. Det er som jeg stikker hodet op til en ny verden fuld av fred.

«Ta fokka, Pettersen.»

Der rasler fokka ned.

Langsomt glir vi ind mellem de andre kuttere. De sover alt, de ligner store trætte fugler som har foldet vingerne sammen for natten. Dypt nede har de haket sig fast. De vet det de ogsaa skjønt de er skapt for sjøen, at det er jorden de skal stole paa.

Ketil og Pettersen staar forut begge to og

bøier sig over ankerkjettingen som skynder sig ut gjennem Pettersens hænder.

Den stanser. Saa har ankeret bund. Vi svinger langsomt rundt det. Nu springer de agterut, storseilet skal beslaas.

Jeg skjønner aldrig det hastverket de har ombord. Naar det gjælder at gaa baut i en storm, er det rimelig, men at de skal springe og rope som for livet naar baaten ligger for anker i stilla, er uten mening for mig.

Hvor klart og blankt og stilt her er.

Der bak odden sover lille Drøbak, sommerbyen med fred rundt sin gamle trækirke. Der staar i jern paa kirkens forside hvem som gav den, og et gammelt aarstal husker jeg — en jorddrot som gav tiende av sit. Hvor hun vilde sørge om hun nu kunde se Kristiania traakke omkring paa hendes jorder og skog, stykket op i smaabiter, eiet av folk som gjør sig fortjeneste av at leie sine hjem til fremmede.

Pettersen er alene ved storseilet nu, det er rullet ind i sig selv som et stort blad om stilken. Ketil staar og holder armene om det og ser mot land. Hvad tænker han. Stik imot mig. Han vilde glæde sig over at saamange slitte hjerner og hjerter kan finde hvile og styrke her. Kanske han tænker paa krigen derute og stilheten her.

«Vi har ingen ret til at ha nogen mening om krigen,» sa han en gang, «millioners lidelser naar os bare som tryksværte paa papir. Her gror formuer op av blod og taarer, og de kom-

mer ikke engang folket tilgode, de bare øker uretfærdigheten.»

Folket.

Ketil bruker saa ofte det ordet. Han sier det med ømhet, og med stolthet. Det ordet sier ikke mig noget. Folket er for mig alle de som vilde ribbe mig for mit om de turde, hvis ikke loven holdt dem igjen.

Det er landet jeg elsker. Det og folket er for mig to ting. For Ketil er de vist det samme. Ketil blir ialfald ogsaa sint, naar Petter Gottlob sier med haan: her i landet og i dette lille land. Petter tror selvfølgelig han greiet alting bedre end de som styrer. Det gjør vist forresten de fleste, det høres slik naar de snakker om tingene.

Ytterst paa Husviktangen sitter to. Hun har hvit kjole, kanske sin allerpeneste. Han er i landets uniform, den som alle vore mænd er for smaa til. De kan nok se ut som mænd i sin civile dragt, men faar de landets klær paa sig, holder de ikke maal. Betyr det noget. Er de for smaa, naar det gjælder landet, jorden deres.

De sitter tæt sammen de to, hun har hodet mot hans skulder, og han armen om hendes liv.

Det ser ut som om de ikke snakker, de sitter og ser over til fæstningen. Tænker de ogsaa paa Norge, paa krigen. Føler de sig trygge under kanonmundingerne paa holmen.

Jeg vil se paa dem med kikkerten. Jeg vil se i hans ansigt om han elsker hende, hvordan en mands ansigt er naar han sitter en stille sommerkveld med den han elsker. Jo han snakker. || De er alvorlige, og de ser ikke paa hverandre, men over mot fæstningen. Det er en pen staut gut. Saa snakker han vist om Norge, om alt hvad han kunde ofre for dette deilige landet, om ulykken kom over det.

Nu ser han paa hende, de ser ikke ut som jeg trodde to som elsker hverandre vilde gjøre. De ser lei sig ut.

Langtifra, de tænker ikke paa Norge, de tænker bare paa hvorlænge han endda maa tjene landet og forsømme hende. For skam.

Er det Ketils nærhet som virker paa mig. Det er jo hans tanker jeg tænker. Jeg er viss paa han staar der nu og drømmer om lykke for landet og folket. Men han vilde aldrig ha mit hode mot sin skulder. Var det der, vilde han glemme det. Eller han vilde ta det væk saasnart han turde. Han gjorde det engang med armen min, jeg hadde stukket i hans en aften vi gik hjem. Han slap armen ned. Det gjorde saa vondt for mig. Alle smaa vonde ting husker jeg paa denne turen. Det er forfærdelig. Jeg er indeklemt her med mit had og min kjærlighet, og mine tanker faar ikke rum til at komme sig væk.

Men de vi seiler forbi og som ser mig paa denne vakre baaten, misunder mig nok. Jeg er jo paa lysttur, jeg.

Natten er ikke blaa og blank længer, den er graa og sjøen smaakruser sig og skvulper om baaten.

Der kommer aareslag, smaa knirk ved tollepinderne, lette plask i vandet.

Der er han. En gammel med hvit skjegkrans under haken. Han har en liten tønde i prammen. Han skal vel ind til det lille røde huset. Der venter konen. Han har kanske tænkt paa hende, har noget smaat med til hende fra byen.

Det har Ketil hver gang. Jeg har været rørt og gla for det før, men ikke nu længer. En gang i begyndelsen hadde han brændte mandler hjem, jeg sa det var det eneste jeg likte av slikkeri. Siden har han hat det hver gang. Hver eneste. Jeg er kommet til at ønske at han skulde glemme det iblandt.

Nu er det pligt for ham, tror jeg.

Kjender Ketil øinene mine i nakken, han saa mig ikke da han sprang agterover. Han snur sig.

Nei Ketil, det er bare Karna. Vend bare hodet om igjen du, det er ret. Kom du i

tanker om at du hadde bestemt dig til at være venlig mot Karna, det var jo sandt. Du snur dig igjen og nikker til mig og spør:

«Naa. Faar du ikke sove. Om jeg skjønte at nogen kan la være at sove naar sjøen smaa-snakker slik. Gaa ned og læg dig og tæl til hundre.»

Saa er det gjort. Han snur sig til sine egne tanker igjen.

«Snart,» svarer jeg til ryggen hans.

Men jeg vil ikke ned igjen til alt som piner mig. Jeg vil kjende nattesvalheten paa min hete hud, og stilheten og de blaa aasryggene gjør mig godt. Hvor en ser i dette landet, staar der en blaa aas bak og gir tryghet. Jeg elsker synet over Bærums- og Asker-aasene hjemme. Jeg liker nok ogsaa at krabbe op paa Storstenen iblandt og se paa fjorden, men jeg er gla der er vokset for saa vi ikke længer ser den fra verandaen. Og jeg hugger ikke, Ketil, jeg vil ikke ha den paatrængende utsigten ind til mig, bare jeg kommer nær et vindu eller aapner verandadøren. Holt er ingen villa, ser du, der hugges ikke for at du skal faa sitte og se paa den utsigten som er hver eneste Kristianiavillas største skryt. En gaard, et hjem skal ligge gjemt mellem høie, gamle trær.

Det er forresten længe siden Ketil har nævnt det med at se sjøen fra verandaen, han har git sig paa det.

Han staar der og holder sig i vantet og

røker den sidste cigaretten i lange sug, saa den gløder hett. Han stirrer ned i vandet. Hvad er det han ser. Skal den ikke snart bli større den riften som nu er gaat i forhænget til dit allerhelligste, Ketil Wærn, det som jeg trak saa vel for den kvelden jeg forlovet mig med dig, at jeg saa længe har kunnet glemme hvad der engang var bak det. Jeg vil rive væk alt som stænger mellem dig og mig nu, Ketil, jeg vil se og vite, selv om det skal pine mig mere end det andet.

Han har glemt at jeg er her, jeg kan se det paa det rolige gode uttrykket, endda jeg bare ser en liten del av profilen, jeg er saa vant til at lete i hans ansigt nu.

Baatmanden gir sig noget at bestille med ingen ting forut. Han venter vist paa at jeg skal gaa ned saa han ogsaa kan faa komme under dæk.

Straks Pettersen. Ha litt taalmodighet endda, jeg maa tænke mine tanker, de som altid kommer naar jeg ser Ketil staa slik i de hvite seilerklærne. Da ligner han sig i tennisdragten den deilige, forfærdelige augustkvelden, da han blev min forlovede.

Aldrig blir jeg færdig med den kvelden, den kommer igjen og igjen, først var det

bare den ene store vidunderlige ting, men nu er der kommet mere, og det er vondt.

Jeg og Cille og Ketil og Petter hadde spilt paa tennispladsen hele eftermiddagen. Hun spiller daarlig Cille, hun er for liten til at faa godt slag paa ballen. Jeg spiller godt, jeg er sterk. Men selv naar Ketil spiller mot Cille, forstaar jeg han ønsker hun skal vinde. Altid er det saan.

Det er denslags ridderlighet jeg synes er en fornærmelse, men Cille skjønner det ikke, hun synes bare det er snilt. Hun har ikke stolthet og ærgjerrighet. Ingen vilde vaage sig til at gjøre slikt mot mig, de forstaar jeg er sterk nok selv.

Kanske mænd synes hjælpeløshet ogsaa er et fortrin. Det er vist saa. Husmandsgutten som klinket med os da vi var smaa, fandt paa at bruke et pindemaal, for fingrene hennes Cissilje er for smaa til aa kvarte, og det er inte hennes ejen sjyld, sa han. Jeg husker det godt. Det er til at le av, selv husmandssjælen ypper sig til ridder overfor Cille.

Husmandssjæl.

Det er det ordet Ketil blir saa vond for.

«Det du lægger i det ordet gjør du dem selv til,» sa han. «La dem faa kjøpe pladsen, saa har de noget at arbeide fremover for og gutterne deres kan fortsætte efter dem. Det skulde da være i din aand, vet jeg,» sa Ketil. «Hvad interesse vil de lægge i jorden, naar de ikke vet hvorlænge de faar lov at bruke

den. Som forholdet er nu, er det uretfærdig og dumt av dere.»

Dere sa han. Ikke os.

Han føler sig ikke som ett med mig. Aldrig.

Dengang sa han det forresten for at saare mig. Han var sint. Det er vist den eneste gangen i de aarene han har giddet bli sint.

Men det var nødvendig for ordenen paa gaarden og eksemplet at jeg sa op Simen Smestua. Jeg kan ikke finde mig i at bli motsagt av mine folk, saa de andre hører det. Lydighet forlanger jeg og ingen nye skikker paa Holt. Men aldrig hadde Simen turdet sætte sig op mot mig om han ikke hadde været sikker paa at Ketil holdt med ham, det var likesaa meget Ketil som Simen jeg maatte vise at jeg hadde magten og turde bruke den, endda det pinte mig at jeg maatte gjøre det.

Jeg vandt dengang. Simen Smestua maatte væk. Men undertiden tænker jeg: Gud vet om jeg ikke egentlig tapte. Hvad gjælder en husmand mot Ketils og mit. Men aldrig har jeg fortalt ham at jeg skaffet Simen en ny plads før han flyttet. Det er min stolthet, at jeg ikke har nævnt det, netop fordi jeg vilde vinde paa det paa en maate, men for en anden gangs skyld tør jeg ikke la ham se at jeg er svak bakefter.

En anden gang — den kommer aldrig. Han bryr sig ikke om noget paa Holt.

«Det er vigtigere hvorfor en ting sker, end hvad som sker,» sa han. Nei det var Cille som sa det idag, men det er Ketils ord, jeg kjender dem igjen. Det er han som har lært Cille at tænke og snakke slik.

La ham tro jeg er haard, fordi jeg jaget Simen.

Jeg er ikke haard. Ofte maa jeg gjøre ting som plager mig, fordi de er rigtige at gjøre.

Aajo. Jeg er haard, grusom ogsaa iblandt. Men det er de andre som har gjort mig slik.

Hvorfor sa Cille det om at det var vigtigere hvorfor en ting sker. Jo det var Petter som skjeldte ut en kamerat som hadde hævet forlovelsen to dage før bryllupet. De sa noget til det, Ketil og Cille, som jeg maa ha fat i.

«Tænk hvor han har hat det forfærdelig før han orket at faa gjort det,» sa Ketil. Og da Petter hadde skjeldt ut, sa Ketil at det var ikke de ydre ting som skedde man skulde gaa efter naar man dømte et menneske, man maatte vite hele grunden, alt hvad det menneske hadde tænkt og lidt før han handlet. Det var bare om igjen Ketils ord det Cille sa.

«Men det som sker indi menneskers sind, faar ingen vite,» sa hun ogsaa. «Det er for godt til dem, hvad det saa er.»

Det er noget Ketil og Cille vet, som jeg er utenfor, noget de tænker paa naar de snakker med os. Hvad er det de har sammen.

Aa jeg blir gal, nu er jeg der igjen. Like-

saa godt kan jeg gaa ned og la Pettersen komme tilkøis.

Vil ikke Ketil gaa ned.

Der staar han og skinner av noget han er gla for og glemmer alt utenom sin egen tanke. Hvor god han ser ut. Denne Ketil er det jeg elsker over alle ting, det er til ham jeg har git hele det jeg kalder min sjæl.

Selv om jeg nu vet at mykheten og varmen ikke sitter om munden og i øinene hans for min skyld, maa jeg se det ansigtet saalænge jeg kan. Ikke paa aar har jeg set det, før nu Cille kom hjem. Nu er der forresten noget saart i det ogsaa, men det gjør det bare endda penere.

Jeg elsker det, og jeg holder det ikke ut.

Om jeg var som Cille, om jeg kunde lukke øinene og gaa unna med et smil til hun er vel reist i høst, var det sikkert klokest.

Men jeg er Karna, jeg maa tvers gjennem alt.

Dette frygtelige som jeg føler er her om-bord, men som jeg ikke kan se tydelig, maa jeg ogsaa gjennem, like paa, for alle mine tanker tørner mot det.

Du faar ikke staa der med en anden i tankerne dine. Jeg vil se ansigtet dit slukkes ut og min Ketil komme frem, lukket og haard og likegyldig.

«Ketil.»

Han hopper høit.

Saa langt var han fra min stemme.

Nu snur han sig mot mig. Endda er ikke

den anden Ketil død, der sitter et skin igjen i øinene. Men han blir rød helt op til haaret.

Saa tankerne dine var saa ulovlige, Ketil Wærn, at du maa rødme for din hustrus røst.

«Er du der endda.»

Ordene hans er haarde som træ, de slaar mot mig som noget fiendtlig. Han stivner mens han snakker til mig.

«Du skulde gaa ned og sove,» sier han. «Det er sandsynlig han frisker til imorgen og da faar dere ikke ro længe. Vi gaar tidlig under seil. Godnat da.»

Dere, sa han.

Cille er altid med. Skal vi da aldrig bli bare to. Jeg synes hun har været med os dag og nat i alle aarene.

Han husket at gjøre sig venlig i stemmen, som altid naar han bruker tankerne. Det er bare det, at venligheten aldrig rækker til han blir færdig med at snakke.

Han gaar forbi mig forover. Hvad vil han nu. Han kommer tilbake.

«Pettersen maa sove litt han ogsaa,» sier han. Aa hvor stemmen er ond mot mig.

«Du skulde vænne dig til at tænke litt paa — Godnat.»

Han gik ned. Han sa ikke hvad jeg skulde tænke paa, han er for hensynsfuld til det, naar Pettersen hører paa.

Jo, Ketil Wærn, jeg tænker paa mine folk, men jeg dægger ikke for dem og jeg vigler

ikke op. De har sin plads, og jeg har min. Jeg har tænkt paa Pettersen ogsaa. Nu skal jeg gaa.

«Godnat, Pettersen. Den som bare fik sove.»

«Gunat, frue. Har frua prøvd aa fornæmme at skuta vaagger, om a inte gjør det. Da faar en sove,» svarer Pettersen.

Jeg liker hans maate at snakke paa. Pettersen er saa real i alting.

Jo, jeg faar víst fornemme tilstrækkelig. Det blaaser mere.

Saa stikker jeg ned til mit helvede.

Sover hun.

Hun ligger som før.

Jeg maa snakke til hende, maa vite om hun sover eller om hendes tanker gaar ved siden av mine.

Petter Gottlob vaakner derinde.

«Blaaser'n op sier du.»

«Ja, jeg tænker vi strækker'n fint nedover imorgen.» Ketil høres fornøiet.

«Er de vaakne derinde.»

Petter har vel hørt køien min har knirket, da jeg prøvet at faa døren bedre igjen.

«Nei. Bare Karna.»

Bare Karna. Og nei.

Det kan være at han tror Petter Gottlob mener først og fremst Cille. Før vilde jeg ha tænkt det og ikke mere, om jeg i det hele hadde tænkt ved det.

Nu retter jeg ørene ved hvert ord. Jeg

tænker, at nu gaar Ketils tanker først til Cille.

Bare Karna er jeg.

Skal jeg hele mit liv være bare Karna ved siden av Cille. For Ketil. For alle andre ogsaa. Snart for mine egne barn med, kanske.

Aa, jeg kunde dræpe Cille i dette øieblik, kvæle hende. Eller heller bore en naal ind under kruset i tindingen. Det kan jo dræpe og det vilde ikke synes. Ingen behøvet at skjønne det var mig.

Er jeg blit ganske vanvittig.

Kjære gud red mig paa den ene eller andre maaten. Jeg vil da ikke myrde lille Cille, min søster. Jeg vil helst ikke hade hende heller.

Det er din skyld, gud. Du har gjort mig til et ondt menneske, for du skapte mig styg. Du gav mig ingenting, ikke varme, ikke kjærlighet som kunde ha gjort mig god likevel. Der er mange som ikke er penere end jeg og som mennesker er gla i. Du har ikke git mig noget at vinde mennesker med.

Jeg vil ikke være ond, men jeg maa. Lar du mig miste Ketil, blir jeg endda værre. Lar du Cille faa lov at ta ham fra mig, gjør jeg dem det værste jeg kan tænke ut. Det er dig jeg kommer til at hade, gud.

Hvad er det jeg ligger og tænker. Jeg tror da ikke for alvor at Ketil vil gaa fra mig. Neinei, tænker han paa noget saa forbrydersk som at gaa fra sin kone og sine barn, skal jeg hindre ham. Jeg skal holde ham fast, slaas med alle vaaben, selv dem jeg foragter.

Før skal Cille dø end hun faar ham.

Aa jeg skal pine hende ihjel, skal lyve paa hende saa jeg skiller hende fra alle mennesker. Til alle hendes venner skal jeg gaa og si Cille har sagt det om dig det om Dem. Det vil bite dem alle meget mere end at hun gjør uret mot mig.

Ketil skal jeg skille fra hans egen slegt. Jeg skal bli snil og gjestfri mot søsteren og kusinerne, late som jeg liker dem. Jeg skal gi dem ting de gjerne vil ha, og be dem til mig. De vil holde sig til mig, for jeg har pengene og de liker at leve gratis i sine ferier paa Holt. Jeg skal vinde dobbelt paa det, først snur jeg dem fra Ketil og saa faar jeg folk til at si det er en daarlig race som ikke holder paa sin egen slegt.

Neineinei.

Hvad er jeg blit for et menneske. Hvad gjør du mig til for en simpel foragtelig skabning, gud. Hjælp mig, frels mig. La mig slippe at bli saa simpel at jeg maa skamme mig over mig selv. Frist mig ikke, for jeg gjør det altsammen, og saa mister du en sjæl til djævelen.

Og værst av alt — jeg kan ikke naa Cille om jeg gjør og sier det værste. Hun vil bare si:

«Stakkars Karna.»

Og menneskene vil ikke gaa fra hende, fordi hun ingenting gjør for at beholde dem.

Jeg vil bare ramme Ketil.

Hvor ofte jeg har set ham pint naar jeg lokket søsteren til at vise sin ublufærdighet efter det som koster penger. Hun har jo aldrig hat adgang til dem, først hos en fattig embedsfar og nu kontorgagen, det er vel ikke rart hun er slik. Det er bare rart hun er Ketils søster, hun har faat al selvopholdelses-driften alene for sig.

Gud, gud, jeg tror jo paa dig. Jeg ber fadervor hver aften, naar det er mørkt og farlig, og jeg maa ha dig at trygge mig til. Ofte ellers ogsaa ber jeg til dig, mest naar jeg er ræd. Jeg er meget glaere i dig end Petter Gottlob, som altid snakker om sin kristendom, jeg kan bare ikke staa ved at jeg ber til dig, jeg generer mig for det. Men jeg skal staa ved det, jeg skal vidne at jeg tror paa dig, gud, bare, bare la mig ikke miste Ketil.

Jeg maa se ham hver dag, høre stemmen hans, selv om det bare er den haarde træ-stemmen han bruker til mig.

Bare la mig beholde ham hos mig, saa skal jeg finde mig i alt, i at vite at det er

Cille han gjemmer bak sine sjeldne smil og alle sine gode ord.

Jeg skal taale Cille hver dag, bare for at se den Ketil jeg elsker.

La ikke andre skjønne at jeg har mistet ham, ialfald. Skammen holder jeg ikke ut, andre maa ikke vite og si at jeg er en forsmaadd hustru. Hadde jeg bare været pen, hadde en eneste mand set paa mig som de alle ser paa Cille, glemt sig for at se paa mig eller lytte til min stemme.

Men nei.

Endda stemmen min er ikke styg. Den kan vel være pen fordi om den er kraftig.

Og jeg er klok.

Klokere end Cille. Jeg sier aldrig en dum ting, for jeg tænker mig om først.

Cille lar alle smaa idiotiske ting plumpe ut av munden, straks de falder hende ind. Hun bryr sig ikke om enten det er klokt eller ikke, hun bare sier dem.

Saa smiler mænd og tænker hun er meget søt. I høiden sier de: «Lille dumme Cille.»

Men de sier det, som om hun har sagt noget rigtig godt.

Jeg kan bli saa rasende paa dem.

Selv Petter Gottlobs grove røde ansigt med store porer i huden straaler bredt ut i stolthet, naar Cille sier noget som er for vanvittig til at kaldes dumt.

Jeg vet godt Cille ikke er dum, hun er bare likegla. Kanske det er det de skjønner

de andre ogsaa. De bryr sig ikke om min klokhet, denslags vil de helst ha for sig selv.

Hvad hjælper det at vi har faat like ret med mænd og adgang til at bruke vor forstand og vore evner, saalænge de allesammen bare vil ha Cille Bent.

Kanske det netop er det at hun aldrig lægger to pinder i kors for at faa deres beundring, for hun vet den kommer av sig selv, som egger dem.

Jeg gav alle mine bedste egenskaper om jeg bare kunde for den ene av Cilles — hendes evne til at faa alle mennesker til at smile til hende, se paa hende, bli forelsket i hende.

De hvisker sammen derinde Ketil og Petter.

Ketil kan hviske, jeg hører ikke hvad han sier. Men Petter maa støie selv naar han tror han er lavmælt. Jeg hører det er om vi skal vælge Fredriksværn eller Ula.

Uf, skal vi saa langt. Jeg er likesom litt tryggere inde i fjorden end derute hvor jeg ser havlinjen.

Fredriksværn, sier Petter.

Rigtig Pettermand. Der ligger jo kadetter om sommeren, saa har du dit i verden. Og det er søndag, og du kan faa slæpt Cille med

hvis det er en pen vei at gaa dit, og fordi det er hende aldeles det samme hvor hun sitter, naar du er ved siden av hende.

Nei, det er søndag imorgen. Jo — det er fredag idag og vi kommer ikke frem før imorgen middag. Saa har du din søndags-formiddag, Petter Gottlob.

Jeg gaar ogsaa i kirken, for jeg liker det iblandt, og for folkenes skyld. Men jeg trækker min okse op av brønden, selv om det er under prækenen, Petter Gottlob. Du lar den drukne i kristendom. Du er bra og redelig, men du er trang og dum.

Tror Cille paa gud.

Gjør hun det, er det sikkert en katolsk gud med billeder og røkelse og vakker sang av smaa korgutter. Fordi hun synes det er pent og stemningsfuldt.

Rigtig tro paa gud, slik som jeg gjør, gjerne vilde holde hans bud, be til ham, gjør Cille ikke.

Trodde hun paa gud, kunde hun ikke gjøre den store synd at bli gla i en andens mand.

Men jeg vet jo ikke om hun virkelig er ulovlig gla i Ketil. Det er ikke rart at hun hører paa ham med hele sig, det maa jeg ogsaa gjøre, endda jeg er uenig i det altsammen. Naar Petter Gottlob snakker, ser hun ut av vinduet eller paa neglene sine, det er ogsaa rimelig. Med al min respekt for Petters solide

meninger, synes heller ikke jeg han er morsom at høre paa.

Det behøver ikke at bety noget.

Holder jeg paa at gaa fra forstanden i denne nat.

Ketil er da en hæderlig mand, han tænker vist ikke paa at gaa fra mig og barna. Jeg ligger her og skaker mig op for ingenting og gjør alle smaa ting store. Det kommer av sjøen, at jeg vet den er under mig og rundt mig med mange smaa puslelyd.

Natten paa Holt er god og rolig, med et enkelt drøn fra stalden iblandt naar en hest spænder i væggen, et glam av en vaktsom hund, vindens sus i poplerne foran verandaen, en ugles tjut.

Altsammen kjendte, trygge lyd, som gjør mig rolig selv om de vonde tankerne kommer. Her er ingenting som kan stagge dem.

Men saa er det Cilles rare forlovelse med Petter. Den er ikke naturlig for Cille. Petter med alle sine gode egenskaper kan da vel ikke bli andet for en kvinde end en tilflugt, en nødutgang. Bare at kysse hans stive graagule barter.

Og saa Cille som var gla i Ketil.

Det er det.

Hun var gla i ham endda da hun reiste til sin mor, skjønt han alt var blit min mand. Nu er jeg sikker paa det.

Paa fars begravelsesdag, da hun opførte sig saa utilladelig og sprang fra huset og var i stuen hos den gamle barnepiken sin mens vi spiste, tænkte jeg bare det var sorgen over far. Men nu tænker jeg det var kanske for at jeg sat der med Ketil ved siden av mig og hun hadde ingen. Og Ketil var saa urolig hele tiden mens hun var borte, han sendte folkene rundt for at finde hende. Jeg tror gjerne han var gaat selv, midt i selskapet.

Det vilde han forresten ha gjort for en hund ogsaa, om han hadde turdet for mig.

Og da Cille stod ombord saa forfærdelig forgraatt og Ketil sprang endda en gang op landgangsbroen og tok hende i haanden, da saa jeg at hun var gla i ham endda. Det vilde han ogsaa ha gjort for hvemsomhelst han saa var bedrøvet.

Men der er jo gaat saa mange aar hun ikke har set ham. Og Ketil var jo nygift da, han tænkte ikke paa Cille, og hun hadde ikke lov til at være gla i ham, s a a n.

Kanske det bare var at hun syntes det var vondt at reise hjemmefra.

Neinei, jeg vil ikke tænke paa alt dette. Det er forfærdelig. Jeg maa tvinge mig til at sove.

En to, tre, fire, fem, seks, syv.

Kanske det blir mere fristende at naa

Cille, netop naar Petter marsjerer skiltvakt op og ned foran hende. Han gjør det, han staar paa stedet marsj foran hende. Ikke for det han tror nogen kan stikke ham ut, han har altfor gode tanker om sig selv til det, men han tror vel at slik er det en forlovet mand skal opføre sig.

Har Ketil en eneste gang været jaloux for min skyld. Aanei. Han har ikke trængt det.

Fordømte Cille med dit glatte fjæs, som alle mænd ser sig blinde paa.

Hvor det piner hende, naar Petter Gottlob hævder retten til pladsen ved siden av hende, eller til at ta armen hendes.

Hun sier ingenting, men hun blir træt i ansigtet, det visner likesom. Og om litt flytter hun sig.

Det er en glæde for mig at se paa det, især naar Ketil er der.

Jeg ønsker jeg kunde se Cilles ansigt naar Petter kysser hende.

Jeg vet akkurat hvordan det er. Saan som naar far truet hende til at spise suppe, da vi var smaa. Cille likte ingen supper. En bit brød, en slurk vand, en ske suppe, slik svelget hun dem, og øinene lukket haardt igjen, naar skeen kom til munden.

Hun sa ingenting da heller, men hun saa ut som om hun vilde kaste op.

Men sint kunde hun da bli dengang. Det kan hun ikke mere. Er der stanset noget indi hende.

Ingen faar mig til at tro noget menneske blir saa god, at han ikke kan bli sint. Jeg vet ikke om hun er god nu. Hun var det engang, antar jeg.

Om jeg hadde set Cilles ansigt den natten jeg forlovet mig, kunde det ha klaret meget for mig nu. Men det var en augustnat, det var for mørkt til at se. Hun laa saa urørlig stille i sengen sin som hun var død, og da jeg vaaknet, var hun gaat ind til far og blev hos ham hele dagen. Bare mens jeg var inde og sa gomorn til ham, gik hun. Vi snakket ikke sammen den dagen, men siden var hun bare søt mot mig, og Ketil gik hun helt unna.

Det blaaser vist op, jeg synes baaten rugger saa. Huf!

Hvordan det hele kom, skjønner jeg ikke nu, naar jeg rigtig vet hvad det er at være saa vanvittig gla i et menneske og naar jeg kjender Ketil. Men han visste vel heller ingen ting om sig selv og om hvad kjærlighet var.

Vet han det nu.

Aa nei. La ham ikke vite det. For saa kanske — engang.

Jeg husker hver liten ting fra den kvelden.

Jeg og Cille hadde nye hvite battistkjoler,

det var en varm soleftermiddag. De mørke-røde korallerne fra hendes mor hang som blod-dryp i hendes bittesmaa ører.

Vi sprang frem og tilbake paa tennis-pladsen efter ballen, Ketil og Petter og jeg og Cille. Da kom nogen i alléen, det var Petters to søstre og den enes løitnant.

Vi holdt op at spille og drev omkring i haven og plukket kirsebær. Siden spiste vi aftens i nøttelysthuset for ikke at støie paa verandaen for far. Og saa begyndte vi at danse paa plænen ved roserne. Uten musik.

Vi bare nynnet selv. Tusmørket kom og vi danset endda.

Ut og ind mellem høistammede rosentrær og lubne busker bølget vore lette hvite kjoler. Endda blomstret roserne nok til at deres søte sterke duft stod omkring os.

Jeg hadde skiftet mellem Petter og hans søster Paula. Cille danset næsten hele tiden med hendes løitnant, han var mørk og pen.

Om det var for det hun hadde snakket bare med ham ved bordet ogsaa, vet jeg ikke, men det var en liten forstemthet mellem hende og Ketil. Og Paula var rasende. Altid naar der kom en ny herre, var det Cille som tok ham. Jeg tror om Cille skulde henrettes, kunde hun ikke la være at smile til bødlen — og saa vilde han la hende slippe.

Vi danset til det blev mørkt.

Da tok Ketil mig.

Jeg var gal og vild av forelskelse, lykkelig og yr av at være i armene hans og kjende den lille cigaretlugten i de lyse flonelsklærne. Jeg la kindet mit helt ned paa hans skulder.

Da braastanset han.

«Mere,» sa jeg.

Jeg kjendte han tok mig fastere, ganske tæt holdt han mig ind til sig, og der randt som ild gjennem mig. Med ett tørnet vi mot Cille og løitnanten. Hun blev kastet ind mot ham, og det saa ut som om han kysset hende paa haaret. Om han gjorde det eller ikke, vet jeg ikke. Enten merket Cille det ikke, eller hun brød sig ikke om det. Hun bare smilte, hun.

Jeg saa det, for da var vi oppe i lyset fra havestuen.

Da tok Ketil mig næsten som om han bar mig, saa stor jeg var, og danset nedover plænen med mig, ned gangen, ind i lysthuset, hvor almealléen begyndte.

Vildere og vildere danset vi rundt derinde paa den trange pladsen.

Om det var jeg eller han vet jeg ikke, men med ett stod jeg knuget ind til ham med armene om hans hals, og han kysset munden min saa jorden gled bort under mig.

Den stund, det store salige øieblik i mit liv, har jeg altid været sikker paa. Slik kunde ikke en mand kysse, hvis han ikke elsket. Nu vet jeg ikke længere. Ingen ting vet jeg sikkert om mig og Ketil nu.

Men jeg vil vil vil tro paa den kvelden jeg følte mig høit over alle kvinder paa jorden. Den har jeg tat frem om igjen og om igjen, hver gang Ketil er gaat forbi mig haard i øinene.

Nu er ikke den heller hel og ren mere.

Cille har revet den ogsaa itu for mig.

Jeg kan ikke nu la være at tænke, at det var jalousi og længsel efter hende som en anden mand kysset paa haaret, som gjorde Ketil vild og fra sig selv, slik som han pleiet at være.

Alle mine minder er ødelagt for mig, jeg har ingen igjen, synes jeg, ikke dette, ikke nogen av de andre mørke stundene.

Aldrig har Ketil git mig et kjærtegn uten i mørke.

For da kan han ikke se hvor styg jeg er, tænker jeg nu.

Aa gud, hvor jeg er et ulykkelig menneske. Har jeg bare været en kvinde for ham, ikke den jeg er.

Den aften han danset som en gal mand med mig i armene, var det slik da ogsaa.

Kanske han aldrig hadde tænkt at forlove sig med mig om ikke Cille var kommet. Jeg spør mig selv om det hver nat naar jeg ligger og slaas med de vonde tankerne. Jeg blir mere og mere ræd for at svare.

Hvad vilde være skedd om ikke Cilles lille hjælpeløse «aa» hadde vækket os.

Med det samme jeg hørte stemmen hendes

og saa den hvite kjolen i lysthusaapningen mellem de tykke sorte stammerne, visste jeg hun var gaat efter os for at forklare at det var ingen ting det med løitnanten. Jeg visste endda mere, og da glædet det mig.

Den stund veiet for mig op alle barndommens taarer og bitre forsagelse for Cilles skyld. I det lille øieblik tok jeg mit livs store eneste triumf.

«Ketil Wærn og jeg er forlovet,» sa jeg.

Jeg trodde vi var det.

Naar en mand kysset en kvinde slik som Ketil hadde kysset mig, betydde det vel at være forlovet.

Jeg har heller aldrig tvilt paa det før nu den allersidste tiden.

Ketil sa ingenting. Jeg hørte bare den korte forte pusten og kjendte en het haand mot min bare nakke.

Cilles ansigt kunde jeg ikke se uten som en lys flek i mørket, ovenfor kjolen.

Det var det eneste som manglet i min stolthets stund. Jeg vilde ha set hende bli gul og ond av misundelse.

Og ikke en lyd sa hun, uten det ene lille rop, som kom uten at hun vilde det.

Saa flygtet hendes hvite kjole bort mellem stammerne og forsvandt i alléens sorte dyp.

Tok Ketil et skridt efter hende. Det er jeg aldrig blit klar over. Jeg vet han rørte sig, men ikke hvorfor. Jeg kastet mig ind til ham igjen. Han trak mig til bænken og

jeg satte mig paa hans knæ. Det var naturlig for mig at gjøre saa, nu var jeg jo forlovet.

Ketil la armen om livet mit, men ganske løst. Hodet hans laa ind mot min skulder. Slik sat vi litt. Eller kanske det var længe.

Med ett kjendte jeg hans mund paa halsen min like under øret, vildt og hett, saa jeg begyndte at skjælve. Saa slap han mig. Han reiste sig fort op og drog mig med. Vi begyndte at gaa opover, og han holdt mig i haanden. Græsset og plænen var fugtig av natteduggen, husker jeg. Jeg kjendte det gjennem seildukssskoene.

Han sa ingenting da heller.

Det var mig som sa jeg elsket ham, at jeg hadde været gla i ham helt siden første dag han kom til Holt. Jeg sa ogsaa at jeg var gla gaarden var min eiendom, saa kunde han faa føre alle sine idéer ut.

Jeg mente det, dengang skjønte jeg jo ikke endda hvad det vil si at ha haand over den jord man er født til.

Engang klappet han mig paa kindet. Han klappet mig saan som han nu klapper Kaare og Matina, men dengang visste jeg ikke forskjel.

Det var da jeg sa det om Holts jord.

Om jeg nu kunde kjøpe Ketil tilbake med den, om jeg orket det, vilde det saa nytte. Det er vel for sent. Men heller fik den og alt andet ryke end at Cille skulde faa ham.

Jeg saa hende ikke mere den aften.

Vi gik langsomt opover, det staar for mig som om vi gik store omveier, men hvem av os det var som vilde det, vet jeg ikke. De andre sat paa verandaen med døren oppe ind til lyset i havestuen.

«Cille gik op til Hr. Bent. Hvis han var daarligere, blev hun deroppe,» sa de.

Ketil stod med ryggen til os og saa ut i mørket.

Hvad tænkte han da. Visste jeg bare det nu.

Vi snakket ikke mere sammen. De gik snart, og da bare tok han mig i armen og kysset mig fort og febrilsk bakom døren.

Hadde jeg ikke været saa ung. Hadde bare andre mænd gjort litt kur til mig.

Bare om jeg hadde læst nogen moderne bøker, som kunde ha lært mig litt. Jeg visste ingen ting om hvad der kan trække en bra ung mand til en kvinde han ikke elsker.

Jeg var ikke lumpen mot Cille, jeg var i god tro, sikker paa at om Ketil nogen gang hadde brydd sig om hende, saa var det nu ialfald mig. Han hadde jo kysset mig.

Alle aarene har jeg været i god tro, selv om jeg har set Ketils ansigt stivne naar det snudde sig til mig, selv om jeg har graatt under teppet ved siden av ham i mange ensomme nætter.

Slik er vel mænd, har jeg tænkt, en fremmed race jeg ikke visste noget om. Endda

kjender jeg dem saa litet, jeg vet jo bare hvad jeg har lært av en. Eller ikke lært.

Jeg tænker paa om jeg hadde kunnet se saa langt som hit, vilde jeg da ha undværet det jeg har kaldt lykke, men som jeg nu vet ikke har været til.

Nei. Ikke engang savnet og tvilen som piner og graver mig ut, vilde jeg ha undværet. Heller vilde jeg ha hat det altsammen, ellers var der jo ingenting. Selv den sidste store løgn nu ivaar, som jeg utleverte mig til uten hensyn, uten blu, i glæde over endelig engang at eie helt ut det som var mit med rette og som jeg først da forstod jeg aldrig før hadde eiet. Endda det er en skam og svie at tænke paa nu, for det var mere løgn end alt andet, er det kanske det jeg mindst av alt vilde ha undværet.

Nei mindst vilde jeg miste barna, mine deilige smaa barn. De skal vokse op til mennesker som vet at de og Holt er ett. Jeg har skaffet Holt en søn, om jeg ikke rækker mere i verden, er det nok. Kaare Wærn skal lære at holde gaarden ren for fremmed traakk og griske fingre. For hans skyld maa jeg ikke slippe nogen del av den. Selv om —

Aa Gud. Her ligger jeg endda og tænker og tænker. Jeg synes livet utenom skulde staa stille til jeg faar klarhet for mig.

Der er jo ikke hændt nogen ting. Ikke andet end at Ketil er blit den Ketil han var

den første sommeren paa Holt og endda en anden som jeg ikke kjender.

Det begynder at blaase.

Alek ligger og hugger med næsen for at komme løs og følge den som lokker. Men jorden holder fast, den. Den er tro og god.

Jorden skal holde Ketil Wærn ogsaa. Ingen lever sorgløs uten at bruke sine arbeidsevner i aarevis som herre paa en stor og vakker og rik gaard og gaar uten savn ut for at slite sig frem. Kraften til at arbeide gaar vel tilgrunde ogsaa av saa gode dage.

Uf, det blaaser. Det er klask og knirk under og omkring mig og hvin deroppe i taugene.

Saa faar vi kanske storm imorgen, og jeg skal sitte med angsten i kroppen helt til jeg sætter mine ben iland. Jeg er alt ræd nu, endda vi ligger fortøiet herinde.

Om der gik en liten spræk mens vi sov, det kunde vel hænde. Saa sank vi ganske langsomt og stilt ned, og imorgen var Aleks plads tom, og de andre baatene trodde vi var seilt, om nogen har set os komme.

Huf. Jeg vil ikke derned til fisk og ækle kryp og alle likene fra krigen. I mine stuer paa Holt vil jeg møte døden. Jeg vil sove

under grønt græs og efeu og roser ved siden av mor og far og de gamle. I sort blank sten skal der staa skrevet at her ligger Karna Wærn, født paa Holt, død paa Holt, som de andre. Min plass i slegten skal ikke staa tom.

Døden i min seng, døden under jord og blomster er jeg ikke ræd, den maa jo komme engang, men ikke før om længe, jeg er jo sund og sterk. Det er vandet jeg har angst for. Det er en ganske meningeløs og uforklarlig angst sier jeg til mig selv, naar jeg sitter ved tjernet hjemme og ser vandlilje-hoderne ligge mellem sivene paa den blanke flaten, men saasnart jeg kjender sjøen røre sig under mig, blir jeg gal av rædsel for at bli trukket ned.

Jeg er ræd for at bli glemt dernede.

Et sted skal det staa opskrevet at jeg har været til. Og jeg vil ta Ketil med mig ned i jorden, han har faat sin plass i vor række, han skal ikke faa slippe ut. Karna Wærn skal ikke staa alene om at ha git dem som næste gang skal indenfor metalgjærdet ved den røde kirkemur et andet navn. Far maatte ogsaa derned ved siden av mor. Hun trak ogsaa et nyt navn ind paa gaarden, hun var ogsaa enebarn som jeg.

Cille hører ikke Holt til, hun er fremmed endda vi har samme navn. Hende vil jeg ikke ha ned til os. Hun kunde heller —

Aa nei nei.

Jeg saa da de kom med den lille gutten til Simen Smestua da han var druknet i tjernet, han var slimet og ophovnet.

Neinei, ikke det. Selv ikke for Cille. Hun kan da finde et sted at dø om ikke paa Holt.

Det er sandt. Hun skal jo i jorden ved siden av Petter Gottlob.

Bare jeg kunde faa sove.

Cille sover. De to derinde ogsaa. Og forut pæser Pettersen sterkt og regelmæssig. Det er bare jeg som ikke faar sove. Jeg faar tælle.

En to tre fire fem seks syv otte ni — —

Skal jeg snakke ret ut til Ketil. Spørre ham aapent. Nei, det kan stænge for alting og altid. For har Ketil noget at svare, saa svarer han mig — — —

En to tre fire.

Jeg vil liste mig til at lytte en gang, naar han og Cille tror sig alene. Hvad bryr jeg mig om enten jeg gjør mig simpel eller ei, jeg slaas jo for det som er mit, jeg bruker de vaaben jeg kan finde. Jeg har ret til det.

En to tre fire fem — tretten fjorten — syv og tredive, syv og —

Hvor tungt jeg har sovet. For en lise at faa nogen drømmeløse og tanketomme timer som jeg ikke vet av paa anden maate end at de har styrket mig.

Hvad er det Pettersen snakker om derinde.

«Fløten,» sier han, «den har vi jadden gløm t. Og naa er'n dabbet av lell, saa vi kan likesaa svindt ro iland og faa fat paa no. Her er et pennsionat som seilerane bruker aa faa kjøft om søndan. Det var sønd vi inte kom under seil mens han stod.»

Det er Ketil som er paa dæk.

«Blank som paa en glasrute.»

Ketil roper ned til Petter, og han grynter noget til svar. Snart er Ketils stemme oppe og utydelig, snart snakker han ned i cockpiten til Petter.

«Han kan likesaa godt sætte os iland allesammen, saa rører vi litt paa os mens vi venter. Det kommer vel snart et litet hæng. De ligger her endda de andre ogsaa. Nei, Lona er reist. Hadde vi bare været tidsnok oppe vi ogsaa, Pettersen.»

«Han reiste inat, han. Jeg hørte'n lette strakst vi hadde køia,» svarer Pettersen.

Sjøfolk hører vist alle lyd paa sjøen enten de er vaakne eller sover. Jeg syntes da tydelig Pettersen snorket med det samme han hadde lagt sig, men han hørte, og jeg som laa lys vaaken, merket ingenting andet end skvalpen mot væggen.

«Er dere vaakne dernede?»

Det er Ketil som spør og det er Cille som svarer.

«Ja. Og vi har sovet som stener.»

Hvad har hun med at svare for mig. Men det er bra, saa vet hun ikke jeg har ligget og slaas med hende og alle vonde tanker.

«Staa op da, saa gaar vi iland og kjøper fløte. Vi gaar ikke seil i denne stilla.»

Det er noget han vil. Det ligner ikke Ketil at gaa fra baaten for en ting som fløte. Han sitter og sitter og venter for at nytte det mindste blaff. Det er nok for at Cille ikke skal drikke svart kaffe, det forvænte dyr.

Eller er det for at faa snakke alene med hende.

Hun er alt oppe av køien og staar like indved mig i sin kniplingsserk.

Jeg har aldrig set nogen kunne kaste klærne paa sig i slik fart og se like pen og færdig ut som naar hun drar sig en time med toilettet. Naar Cille overhodet selv syr paa sine ting eller rydder paa værelset, foregaar det altid mens hun klær sig.

Kammen spraker i haaret hendes, saa det flyr ut om hodet. I to sekunder svinger hun det sammen, to store skildpaddenaaler, saa er det færdig.

Jeg begriper ikke Cille kan holde saa fint undertøi, kammerduk og kniplinger. Det ærgrer mig, naar jeg vet hun maa faa penger av sin mor for at greie sig.

Før far døde, bad han mig være en støtte for Cille, og jeg bød hende penger, jeg har min samvittighet ren. Men Cille sa neitak, og dagen efter begravelsen reiste hun. Der var vel en grund hvorfor hun hadde slik hast.

Hun vilde ikke være under tak med Ketil og mig, naar far ikke var der. Vi hadde jo omtrent ikke set hverandre de ukene fra mit bryllup til fars begravelse.

Var det forutanelse som gjorde at jeg endelig vilde være gift før far døde.

Der hiver Cille den blaa sjømandsdragten over sig. Nu smetter hun gjennem døren.

Hvorfor hadde hun slik hast idag, hun pleier ellers like at morgne sig litt. Det var vel med overlæg hun skyndte sig op, vi kan jo ikke klæ os to paa engang herinde.

De ler og snakker.

Jeg fik ikke se dem da de møttes. Aa, jeg fik ikke se øinene deres naar de saa hverandre efter en nat.

Aldrig vil mit haar sitte, naar jeg skal skynde mig. Det er like flatt og fett og deler sig i veier. Uf, det hjælper ikke at jeg purrer det.

Ned igjen.

Aa, jeg kan bli saa sint at jeg gjerne klip-

pet altsammen av mig. Ja, naa faar det være saan. Det er rædsomt, men jeg maa skynde mig ind til dem.

Kjolen!

Naa, bak døren hængte jeg den.

En hægte ut av skjørtelinningen, altid er jeg uheldig. Hvor er sikkerhetsnaalen, jeg hadde da en.

Naa. Endelig.

«Karna. Pettersen sætter Cille og mig iland, saa kommer du og Petter efter naar du er færdig, jollen kan jo ikke ta os alle paa en gang likevel. Pettersen faar bli ombord og stelle frokosten til vi kommer. Fortøi jollen i den snekka der, du Petter. Kom saa Cille. Nei vent litt, leideren har huket uta paa den ene siden. Sitter du bra naa. Adjø da.»

Hvor munter han høres. Han glæder sig til at komme iland alene med Cille. Aa, der stak jeg mig paa brystnaalen ogsaa, det kunde jeg da ha spart mig, det er til ingen nytte at jeg skynder mig nu. Jo forresten, de skal ikke faa bli alene længe.

Petters adjø er ikke muntert. Er han ogsaa begyndt at tænke. —

Der ror de.

«Gomorn, Petter, bed Pettersen skynde sig, saa vi faar følge.»

Cille sitter høit forut, Ketil lavt agter. Hun kan sitte der bak Pettersens ryg og bruke øinene.

Uf, hvor sent det gaar med dem.

Cille sier noget. Nu nikker hun hit.

«Der er Karna paa dæk,» sier hun.

Ketil snur sig og svinger hatten.

De lægger til snekken, som ligger kantret, halvfuld av vand. Cille hopper paa de skakke tofterne. Nu staar hun iland paa en sten og rækker haanden til Ketil. En mand kan da gaa iland fra en baat alene, vet jeg, han er da ikke noget barn.

Cille ligner en katte, hun kommer altid ned paa benene. Jeg plumper nedi og blir vaat naturligvis.

Naa ser jeg det. Det er den lille hvite katten med den rosenrøde snuten hun ligner. Den jeg klemte.

Kan godt hænde det var derfor jeg gjorde det. At den mindet mig om Cille uten at jeg tænkte over det.

Hvor sent Pettersen ror hit igjen. Skynd Dem da mand, sit ikke og snu hodet og hold aarerne oppe.

Jeg holder ikke ut at se Cille og Ketil snakke sammen og ikke høre hvad de sier.

Endelig.

«Har frua fløteflaska.»

Sesaa!

«Ta en tom selters, Petter, men skynd dig. Tænk om der kom vind.»

Vi er i baaten. Petter er en klods til at ro. Han snur sig og roper:

«Vent paa os.»

«Ketil er begyndt at gaa litt opover. Cille staar endda. Nu gaar han tilbake.

Det er bare det, at Ketil aldrig tænker paa av sig selv at vente paa mig. Det er ingenting indi ham som faar ham til at vente naar han ikke tænker sig om, eller han blir bedt om det.

Petter plasker fort op og ned med de smaa aarerne, men jollen flytter sig saa litet for hvert tak. Og saa snakker han uopholdelig og saa militært. Gud vet hvorfor han tror jeg er taalmodigere end de andre. Han snakker saa meget naar vi er paa tomandshaand. Jeg er alt andet end taalmodig. Saa bra mand som Petter skulde være god nok til ikke at rakke ned paa alle andre bestandig.

«Være officer i dette landet, slik som de steller det.» Han blaaser av foragt. «Du skulde se i Tyskland,» sier han.

Hvordan kan de tro de faar fremmede til respektere os naar vi selv skriker som vi gjør over vort eget. Var der en feil, skulde den vel heller dækkes end ropes ut i snak og paa tryk.

Ro, ro, Petter, din tosk. Skjønner du ikke din kjæreste staar derinde og smiler til en anden mand. Tænker du aldrig utover dig selv.

«Naa kommer vi,» roper Petter og snur sig.

Cille og Ketil ler. De ser jo vi kommer. Dumme Peter.

Cille sier noget lavt til Ketil. Hvad er det. Hvad er det hun ikke tør si høit.

Han gaar ned for at ta imot mig over snekken. Var det Cille som bad ham om det. Skal jeg takke h e n d e for at min mand viser mig almindelig høflighet.

Aa Ketil, jeg er gla du er stør nok og rik nok til at gi hver mand den ære han tilkommer, selv om han mener stik imot dig selv. Du tør rose din menings fiende fordi han er en mand som tør ta ansvaret paa sig uten at spørre Per og Paal.

Her er saa altfor mange Per og Paal og Petter Gottlob, som trækker landets ære ned.

Tak, Ketil, din utstrakte haand var en god liten venlighet, selv om det kanske var en anden som rakte mig den. Din ridderlighet skal hjælpe mig i det som er større ogsaa. Den vet jeg jeg kan stole paa.

Petter tar Cilles arm tæt til sig og gaar foran. Han har den maaten at gaa tæt optil damer. Han gaar slik med mig ogsaa, men mig ser han ikke paa. Cille ser han ut som han vil spise.

Vi gaar gjennem tykt gulgraat støv, mellem smaa pene haver. Gardinene er rullet ned mange steder endda. Der spiser de frokost bak en glasveranda.

Her lugter salt frisk morgen og roser.

Kaare og Matina sover ogsaa nu bak de gamle rullegardinerne med slottene paa. Snart vaakner de til lek og glæde. De kan le, de vet ikke at deres far kanske —

Aa kjære kjære smaa barna mine, hjælp mig dere at holde ham fast. Han gaar her ved siden av mig, men han sier ikke et ord, bare gaar og ser frem hele tiden. Han ser bare paa de to.

«Cille ligner en gla liten fugl naar hun gaar,» sa far. Han sat ved vinduet hyllet i sit røde plæd endda det var sommer og Cille kom op gjennem haven og svinget til ham med en buket markblomster. Altid naar jeg ser Cille sætte sine fine sko fast og let paa marken, maa jeg huske fars ord.

Jeg er ikke sikker paa hun ligner en gla fugl nu mere.

Jeg stanser litt, saa faar jeg se om Ketil merker at jeg blir efter.

Nei. Han gaar. Det er avstanden mellem ham og de to foran som ikke maa bli større. Det er det samme med mig.

Saa maa jeg skynde mig efter.

«Jeg vrikket foten, tror jeg,» sier jeg og tar hans arm til støtte.

Det er ikke sandt. Jeg vrikket ingen fot,

men jeg længter efter at være nær ham, kjende varmen av hans arm mot min selv om den bare staar som en hank av træ som ikke kommer ham ved fordi jeg er i den.

Og saa liker jeg at Cille ser det er mig som har retten til at ta Ketil Wærns arm naar jeg vil.

Han gir mig armen og sier:

«Har du viklet foten. Vil du ha en stok. Jeg kan skjære en.»

Jeg vet ikke om det er sørlandsk eller noget som hænger i fra barneaarene, men Ketil sier altid vikle foten.

Han saa ikke paa mig da han sa det, han saa paa Cilles nakke over matroskraven.

Mener han at da skal jeg slippe armen hans mens han skjærer en stok. Eller er det for at hjælpe mig. Jo, det er for at hjælpe. Ketil er snil mot alle som har det vondt.

Det maa jeg ogsaa kunne bruke.

«Tak, Ketil. Jeg vil gjerne ha en stok,» sier jeg.

Jeg liker at han gjør sig uleilighet for mig. Men her kan han ikke skjære stok, her er bare smaa indgjærte haver.

«Sit litt her saalænge, mens jeg klyver op og finder en,» sier ham.

Cille stanser straks.

Hun hører altsaa ikke paa Petter Gottlob, men paa hvad Ketil sier til mig.

«Gjør det vondt, Karna. Jeg kan gaa efter

fløten, saa holder Petter dig med selskap,» sier hun.

Saa er hun kvit Petter den stunden.

«Ja gjør det.» Ketil er saa gla i stemmen, det er for at Petter ikke skal gaa alene med Cille, jeg skjønner det nok.

Saa gaar de.

Cille indover, hun svinger fløtespandet om pekefingeren. Ketil klatrer op tilvenstre.

Petter og jeg sitter og ser efter dem, vi har ikke noget videre vi skal ha sagt hverandre.

«Det er vist galt ikke at røre foten,» sier jeg. Jeg vil indover og se om Ketil gaar ned igjen saa han møter Cille. Petter støtter mig op, han smaaklemmer armen min mens vi gaar.

Ingen Ketil. Det hadde været naturlig for ham at komme ned igjen her.

Jo der.

Derinde staar han stille paa veien og flekker kjeppen. Han har ryggen hit. Saa er det Cille han venter paa.

«Staar du der?» spør Petter. Det er ganske tydelig: venter du paa Cille.

«Jeg tænkte jeg kunde bære fløten,» svarer Ketil. Han blir ikke rød. Nei. Han har ingenting at gjemme.

Vil han la mig ha bare stokken og slippe at leie mig.

Han gir mig stokken først. Jo. Han tok armen ogsaa.

Hvor sjofel jeg er som spiller med en vrikket fot. Men nu maa jeg holde det en stund.

Ketil vil ikke skjønne det, hvad jeg saa gjør forresten. Han lyver aldrig selv. Ialfald gjorde han det ikke før, nu vet jeg ikke.

Vi gaar langsomt tilbake.

«Derinde kommer vist et litet norahæng vi kunde lure os ut med,» sier Cille og peker.

Det er ikke det mindste vittig, men de ler fordi Cille skarrer saa naar hun sier norahæng. Hadde jeg sagt det, vilde ingen av dem ha ledd.

«Norahæng du,» sier Petter. Han er saa stolt som for hunden sin, naar den har sittet op og sagt vaff for sukker. «Du vet vel ikke forskjel paa nord og syd engang.»

Ketil spør om Petter ikke tror andre end han vet nord og syd heller nu. Det skal være spøk, men han kan ikke la være at bite. Han gjør det næsten altid nu, naar han snakker til Petter.

«Cille har ret. Se den mørke stripen. La os komme os ombord fort,» sier han.

Han skynder foran, og jeg glemmer at jeg har vrikket min fot.

«Karnas fot, Ketil,» minder Cille.

Endog det skal hun ærgre mig med at tænke paa mig, ta hensyn til mig. Jeg har lyst til at slaa kjeppen tversover hendes lille kattetjæs, saa hun faar blodstripe, som jeg fik av stokken til far.

Forstaar hun at jeg har jokset med foten og vil gjøre Ketil opmerksom.

Det nytter dig ikke. Ketil skjønner ikke joks.

Cille vet det like saa godt som jeg. Hun har forresten ikke ment noget slikt heller. Ret skal være ret.

Jeg faar være gla jeg endda ikke er blit saa ødelagt av tvil og vonde vaakne nætter, at jeg ikke kan se ret og vrangt, selv naar det gjælder Cille.

Det er bare mig som aldrig faar retten.

Jeg husker da jeg fandt folungen som hadde rendt en staur i maven paa sig ute paa jordet, og jeg slæpte den hjem paa nakken. Benene hang foran og spændte saa jeg maatte holde dem to og to haardt sammen. Jeg var næsten sprængt, men jeg bet tænderne sammen og holdt ut, for jeg tænkte hele tiden at nu vilde far si noget, rose mig.

Men da jeg kom ind paa gaarden, halvkvalt og opskrapet paa armer og hænder, stod far og snakket med en av husmændene. Han tok folungen fra mig, og han og husmanden begyndte straks at se paa den. Saa med ett snudde han sig og sa:

«Slikt maa du ikke gjøre oftere, barn. Du kan knække ryggen.»

Først tænkte han paa dyret og saa paa mig. Og ikke et ord hadde han til ros eller tak.

Hadde Cille gjort det, hadde han nok rost. Men Cille hadde aldrig orket at bære en fole.

«Skal vi vaage livet og gaa alle fire?» spør Petter. Og vi vaager livet. Jollen ligger i til æsingen, og vi tør ikke røre os.

Ketil hopper ombord. Han rækker efter Cille først.

Det kan være tilfældig, hun sat nærmere. Men alle bitte smaa ting blir store for mig nu. Og det ærgrer mig at jeg tænker saa meget paa dem. Cille bryr sig ikke om at regne ut om hun er foran eller bakefter, hun gaar altid først som en selvfølge. Det er vel ogsaa vanen fra vi var smaa, hun var jo den ældste.

Hun sætter sin silkestrømpefot paa leiderен og vippes ombord til ham.

Saa du husket din hustru ogsaa. Jo, jeg er med, Ketil.

«Pas foten,» sier du. Tak for det.

Cille sitter og vipper med sin silkelegg.

Det er mig som har raad til at gaa med silkestrømper, men jeg bruker dem bare til stas. Vi som har noget, passer paa vort, men Cille kunde vist ikke tænke sig at ha andet end silke paa sine ben selv om hun maa fryse med dem i snekulden. Cille eier ingenting at passe paa, hun behøver ikke at være ræd for at mindske sit. Hun slegter vel paa sin mor som jeg paa min. Cille kan ikke vurdere.

«Frua var saa nøie om altingen,» sa Andrine kokke om mor. Det sier kanske mine piker om mig ogsaa. Underklassen tror altid vi skal øse ut av vort, gjør vi ikke det, er vi gniere. Cille synes ogsaa jeg er gjerrig, jeg skjønner det nok, om hun ikke sier det. Jeg sætter min ære i at være det Cille kalder gjerrig.

«Det er ganske billig, kjære,» sier hun, hvergang hun har noget nyt og fint paa sig eller kommer med en knipling eller en porselænskrukke til mig. Alt skal være første sort for Cille. Hun maa faa mange penger av moren, han skal jo tjene saa godt hendes billedhugger ogsaa. Det er let tjente penger, kunstnernes, det er vel ikke rimelig de kan passe paa dem heller.

Hvis det var mig, vilde jeg sætte min stolthet i at leve av mit arbeide. Men Cille har ikke stolthet. Har hun nogen, er den vel like saa dum og upraktisk som Ketils.

Jeg synes at naar Cille skal leve av over-

sættelser, kunde vi gi hende penger til jul og gebursdag, men Ketil vil ikke. Han blev sprut-rød og ganske sint første gang jeg sa det.

«Vi kan da ikke la hende merke at vi tror hun trænger dem,» sa han. «Du som hendes søster kan da vel snuse op hvad hun ønsker sig.»

Men Cille ønsker bare upraktiske unød-vendige ting, bøker og billeder og gamle ting og luksus, og det ærgrer mig at kaste mine penger bort paa slikt, naar hun ikke tjener nok til det nødvendige. Jeg er ogsaa gla i billeder og bøker og de pene gamle tingene paa Holt som har staat ved den samme væggen siden bedstemors og olde-mors tid og før, men det er meningsløst av Cille.

Rart nok at det altid er kvinderne i slegten jeg altid tænker paa. Vi har vel været ster-kere end mændene bestandig.

Der er ikke race i Cille. Hun ser ut som et nips der hun sitter.

Ketil skjønner heller ikke glæden ved penger. Ikke som jeg føler den. Jeg elsker dem baade for hvad jeg kan faa for dem og for den magt de gir. For ham er de bare en liten nødvendig simpelhet man helst maa ha for at kunne holde sig selv gentil.

Det er affektation.

Som han sitter der, forfinet og følsom er det mine penger han kan takke for at han kan leve paa oversiden og bli slik.

Det er mig altid en liten nydelse at la ham se at hans søster tar imot sedler av mig uten at blunke. Jeg liker at se ham krympe sig ved det at han er i min magt.

Det er min mat de spiser allesammen, her de sitter ved frokostbordet. Baaten er min, alt er mit, hvad der saa sker.

«Vi maa skynde os. Han frisker,» sier Ketil. Han er gla fordi han frisker.

Jeg ønsker han vilde snu om og gaa hjem og lægge sig flat paa landjorden. Naa suser han i poplerne og smelder i flaglinen hjemme paa Holt og vifter et eller andet klart gardin fra vinduet, ut i solen. Der liker jeg ham. Men her.

Det at han frisker betyr for mig en uavladelig og vanvittig angst bortenfor al fornuftig tanke.

«Det er sønd og inte benøtte'n. Han kan tissnok løie,» — sier Pettersen. Han stikker ind et brunt skrukket fjæs og en ny kande kaffe.

«Javel, Pettersen.»

Ketil styrter op. Litt efter Petter.

«Skjænk op en kop til og la staa,» sier Petter, han glemmer ikke maten for noget. Naa springer de som for livet igjen deroppe, ordene høres ganske hidsige av bare travelhet.

Halliop. Aahaa.

Ankeret tumler i dækket, det kjendes næsten som om baaten letter med ett. Cille sitter i cockpiten. — Jeg vil ogsaa derop.

Langsomt dreier vi rundt.

«Akte dere, naa kommer bommen,» sier Pettersen. Det er til mig han sier det, ikke til Cille. Pettersen vet jeg eier baaten, han har sine begreper i orden.

Storseilet fylder. Baaten lægger over, det er som om nogen med ett gir os et puf bak og skyver os med fart utover i ret linje.

«Det er sikkert han frisker. Det gaar strykende.»

Ketil staar i styreluken. Han blir en ny mand naar han kjender sjøen røre sig under baaten, eller kanske heller den allerførste han var her i verden, sjøbygut han er.

Petter Gottlob er ikke sjøgut. Men han er da et mandfolk om det kniper, pleier Ketil at si. Var jeg ikke sjøræd, vilde jeg være meget bedre end ham.

Petter sitter i cockpiten og studerer draftet for Tønsbergtjorden, karter er hans fag.

«Han gaar mere østlig,» melder Pettersen.

Cille sitter lavt i læ. Jeg staar op mot luvart og holder mig fast. Her er jeg længere fra sjøen.

Vi er klar av Filtvet alt.

Det fosser om baatvæggen nu, vi flyr ovenpaa bølgerne. De har faat hvite hoder

alt. Det er vist fordi solen gik væk at her blev saa graat og ødslig med ett.

En liten stund av gangen kan jeg overtale mig selv til at tro at den svære metalvingen som skjærer vandet itu dypt under mig, virkelig er sterk nok til at holde baaten fra at gaa rundt Men naar jeg snur mig og ser dækket staa skraat helt ned i sjøen, husker jeg det ikke længer. Kan kjølen ikke løsne og falde av.

Umulig, har Ketil sagt.

«Disse Ankerbaatene er trygge som selve jora paa Holt,» sa han.

Han lo. Han ler av at jeg er grodd saa fast i Holts jord.

Hvordan skulde han forstaa den følelse man har for det sted ens slegt har været bundet til i over to hundrede aar, han som vil gi husmandspladsene til salg og hele Sørjore til smaahjem for at styrke fædrelandsfølelsen i landet. Hvad faar de for fædrelandsfølelse av det.

De maaler den bare i saa og saa mange tønder poteter og saa og saa meget turnips og korn og høi.

«Ja, er det ikke bra saa,» sier Ketil. «Naar de bare lærer at skjønne det paa den maaten først, kommer nok det andre siden, til de barna som er vokset op som frie mannesker.

Det er da ikke alle som blir sittende og bare se paa sig selv og sit, heldigvis,» sa han.

Det var mig han mente.

Men jeg skjønner det som har med jorden at gjøre, bedre end han. Jeg vet at de barna vilde gro op til voksne folk som meget vel vilde vite hvad jorden er værdt for store penger saa nær byen. De vilde gladelig sælge sin barndomsjord for adskillige tusen kroner maalet naar den tid kommer. Men jeg skulde gi fra mig min barndomsjord for ingen ting eller saagodtsom ingen ting.

Skulde jeg stelle det godt for fremmede folk og daarlig for mine egne barn. De er da Ketils barn, og endda kan han ville. Jeg begriper ham ikke. Jeg tror mennesker maa optugtes til at eie, til at forvalte, man lærer det ikke av ingenting at ha.

Ketil mener jorden skal tjene menneskene. Nei, det er menneskene som skal tjene jorden, den gir dem nok igjen for det. De skal ikke rømme fra den.

Hvor forskjellige du og jeg er i alle ting, Ketil. Bare dette at der sitter du og er gla og sterk fordi vinden piper om dig og sjøen hiver sig under roret dit. Jeg er ræd her. Men glæden over at se fet sort muld til at gro i velte op efter et blankt plogblad, den vet du ingenting om.

Ketil liker arbeiderne. Jeg liker ikke dem og de ikke mig. Vi er født til at være hverandres fiender, for vi kan ikke undvære hverandre. Fordi jeg er født til at eie Holts jord og være dens herre og de er født til at ar-

beide paa den og være mine undergivne, ser de paa alt hvad jeg gjør med mistro.

Ketil skulde da ogsaa være herre for dem, men deres instinkt sier dem han er det igrunden ikke. De snakker med ham om sit. Han laaner dem bøker, som gjør dem vanskeligere at regjere. Jeg har en følelse av at de regner ham som sit forsvar mot mig.

Aa gud hvor det blaaser. Sjøen slaar Cille i ansigtet. Jeg blev ogsaa vaat, saa høit slog den. Det knirker i alle taug.

Dette blir storm.

Der kommer Pettersen agterover, han holder sig i seil og taugverk. Hvad vil han. Er der noget galt.

«Om vi skulde ta et rev eller to. For demses skyld, tænkte jeg,» sier han og ser paa mig og Cille. «Han blir stiv over til Ula.»

Ketil ser op og forover.

«Det gaar jo fint,» sier han. «Bolærne kommer villig op.»

«Neinei,» Pettersen smiler bredt og tilfreds. «Staar'n slik, er vi inde om en par tre timer eller fire fem høist.»

Han skræver forut igjen. Han er gla helt tversgjennem, saa jeg næsten ser det paa ryg-

gen hans, at han slipper at reve. Han har gjort sin pligt. Naar en har kvindfolktral ombord, faar en ta hensyn til stakkarsheta.

Pettersen har kanske skjønt at jeg er ræd. Men Ketil tænker ikke paa at nogen kan være ræd i baat. Jeg har aldrig latt ham se at jeg er det, jeg synes det er skam at være ræd for at dø. Men farlig kan det vel ikke være naar Ketil er rolig. Han vil da ialfald ikke at Cille skal drukne.

Jeg er ræd likevel, jeg tør ikke ta øinene bort fra det gyngende grønne vand med det hvite skumbrus, endda jeg skulde jo passe paa om Ketil og Cille ser paa hverandre.

Gud, hvor vi stryker unna.

Ingen baater er her, vi har seilet fra dem, det er Ketils stolthet. Bare en lav sort dampbaat med en lang røk som er blaast forover, gaar ut tilhavs helt bortimot Rauer.

Pettersen roper noget og viser med haanden. Ketil ændrer kursen litt. Vi lægger endda mere over.

Jeg holder hemmelig om snoren paa redningsputen. Jeg vil ikke dø her. Jeg vil hjem til Kaare og Matina.

Er det ikke ilde nok at de som maa søke sit levebrød paa sjøen, skal friste den farlige, hvorfor skal vi som har det godt paa faste jorden, gjøre det og lide rædsels pine, og det skal kaldes fornøielse atpaa til.

Petter Gottlob staar barhodet i cockpiten og kiker forover under seilene. Draftet holder

han bare saavidt oprullet, men endda smelder det og vil ut av haanden hans. Nu snur han sig og brøler:

«Loff, loff. Stake ret forut.»

Ketil lægger sig tungt paa rorpinden.

«La bare staa. Han er rundseiler,» melder Pettersen.

Vi har land nær os paa begge sider nu. Trætoppene øverst oppe bøier sig i blæsten. I stranden ligger smaa lysmalte fiskerhus med garnstaker utenfor. Her maa være vakkert i sol og stille. Nu er her forfærdelig, sjøen koker herute over skjær og grunder.

«Pas godt op for koster her,» sier Ketil. «Skulde vi ta et par rev før vi stikker over.»

Denne gang er det Ketil. Saa er det farlig likevel.

Aa gud. Kjære gud. Jeg lover at være snil, jeg lover at gjøre noget til din ære, bare du lar mig komme levende hjem.

Nu er der bare land i læ, utover ser jeg bare noget stort grøngraat som rører sig, og længst ute en utydelig linje hvor himlen begynder.

Der kommer en stor mørk væg. Skal vi op paa den og ned bak den, eller skal den slaa til os og dynke os over.

Aa gud. Der er den.

Fader vor, du som er i himlen . . .

Var det mig som skrek, jeg er dyvaat.

Nei. Det har været Cille. Ketil holder rorpinden indunder armen og styrer med albuen, den andre haanden rækker han efter Cille og tar om armen hendes.

«Jeg er ræd,» sier Cille.

Hun tør si det. Det falder hende ikke ind at skamme sig over at være ræd.

Aanei. Hun kan nok si det, hun faar Ketils haand, hun, min mands haand.

Ganske hvit er hun under den brune huden, saa ræd er hun.

Aa jeg har lyst til at klype den armen Ketil holder om haandleddet, rive den ut av haanden hans.

Jeg taaler ikke du rører hende, Ketil. Det er mig du skal holde i haanden naar det er farlig.

Gjør ikke Petter noget. Ser han ingenting. Tosk.

Han bare kiker paa kartet og forut efter staker. Han ligner salt kjøt i ansigtet.

«Er du ræd Petter?» spør jeg.

«Ræd nei. Men jeg er ikke sikker om jeg ikke snart blir noget værre,» svarer Petter.

«Det er ikke spor av farlig.»

Er det Cille Ketil vil gjøre rolig ved at si det ikke er farlig.

«Gi Pettersen draftet og gaa ned og læg dig, du Petter,» sier han. Kom og ta draftet fra kapteinen, Pettersen.»

Petter vil ikke.

«Det blir værre neri der. Men du skulde lægge dig, Karna. Du ser elendig ut,» sier Petter.

Midt i alt det forfærdelige omkring mig og indi mig maa jeg næsten le av at Petter ganske likefrem anbefaler en anden det samme som netop var vondt for ham selv. Det er saa likt Petter.

Elendig er jeg, men jeg er ikke syk. Jeg blir ikke det, dertil er jeg altfor ræd. Bare det ikke var det at jeg blir endda ræddere nede i den fælden, vilde jeg ønske jeg slap at se paa vandet, det binder øinene mine. Og saa skulde jeg jo passe paa Ketil og Cille ogsaa.

Hvad skal jeg gjøre for at faa hende til at slippe ham.

«Er du daarlig?»

Ketil ser paa mig. Saa har han ikke glemt at jeg er til.

Han sier altid bare du, aldrig mit navn. Til hende sier han altid Cille eller lille Cille hvergang han snakker.

«Du skulde gaa ned og lægge dig itide. Han kan bli stivere et kort stykke her,» sier Ketil.

«Følg hende ned, Petter.»

Han nikker til mig, men han holder hele tiden Cilles arm.

Saa det er det du vil. Bli kvit mig, saa jeg ikke kan høre hvad dere snakker. Nei,

det er ikke derfor, da hadde jeg set det i hans ansigt, han har ikke øine til at lyve med.

«Vil du ha noget, Karna? En dram. — Ja, for ræd er da ikke du.»

Saa ussel og nøisom er jeg blit at en slik liten ting varmer mig, som at han spør om jeg vil ha en dram og bruker Karna istedenfor du, endda han holder Cilles haand.

Om han saa jeg var ræd, vilde han saa slippe hende og være god mot mig. Jeg tør ikke prøve det. Jeg føler mig elendig, jeg skjælver over hele kroppen. Jeg tror jeg maa gaa ned. Om jeg lægger mig paa læsiden, kan jeg se ham og Cille.

Her ligger jeg.

Hvis vi gaar rundt nu, eller baaten fyldes og vi synker, vil jeg bli herinde i buret. Og Ketil vil redde Cille.

Aa, jeg blir gal av den evige tanken paa de to.

Derute bak Petters ryg sitter de. Petter stænger hele døren for mig med sine graa bukseben og sin skindvest. Jeg ser bare Cilles smaa føtter som hun bender mot bænken nede i læ, hun sitter oppe i luvart nu.

Bare de motbydelige smaa føtterne i hvite

seilduksko og silkestrømper kan jeg se. Hun har vel sat dem op saan for at Ketil skal synes de er smaa og pene.

De er det ogsaa, det er det værste. Én gang kysset jeg hendes bare fot, den stak frem under teppet og var saa pen.

«Au, du kiler mig,» sa hun og trak den ind.

Kanske Ketil faar lyst til at kysse den, naar han ser den fine lille skoen.

Han har glemt at kysse mig til gomorn de sidste dagene. Han har nok glemt det iblandt før ogsaa, men da har han husket det bakefter og er kommet ind igjen og har rørt mig med sin haarde lukkede mund.

Vil han ikke huske det mere.

Aa bare jeg kunde se deres ansigter. Gaa væk, Petter, jeg har lyst til at spænde dig.

Hvad kan vel hænde mellem hæderlige mennesker. Ketil pleier altid at gjøre det som er ret, det som han synes er ret. Naar han vil forringe sine barns arv, er det fordi han mener det er rigtig. Han er ikke uhæderlig.

Er det saa at ingen anden lov gjælder naar en mand blir gla i en kvinde. Og Cille, hun slegter vel paa sin mor. Hvad tænker hun paa om hun gjør en anden ulykkelig.

Neineinei. Jeg vil ikke tro slik, jeg holder da vel ikke paa at bli gal. Ketil er en hæderlig mand. Og Cille er ikke ond.

Der flytter Petter draftet.

Han holder haanden hendes endda. Skjønt han maa ligge med al kraft paa roret, slipper han hende ikke.

Til mig sa han: Hjælp hende ned, Petter, men han selv vil holde om Cilles smaa brune fingre. Jeg taaler ikke at se de hænderne sammen, jeg kunde skrike.

Jeg maa se ansigterne deres. Jeg kan lære meget av dem nu, naar de sitter der alene bak Petters ryg.

Gud. Hvad var det.

Petter er tumlet herind. Jeg ligger paa gulvet og prøver at krabbe mig op.

«Hart læ!»

Var det Ketil som brølte, eller hvem. Baaten ligger den andre veien nu.

Jeg ser dem. Cille sitter nede i læ og fæster klyverskjøt, jeg ser hare ryggen hendes.

Han holder hende ikke i haanden længer. Det er godt.

«Der var en grunde jeg gik litt nær.»

Ketil rækker sig frem og roper herned, som om det var til mig. Saa husker han jeg er hernede. Men gik han for nær fordi han saa paa Cille.

Petter har karret sig op, han staar ikke iveien nu. Jeg kan — nei der stillet han sig iveien for Ketils ansigt.

Cille snur sig, hende kan jeg idetmindste se.

Gode gud, hvad er skedd. Hendes ansigt

er tomt og uten farve, øinene er som to saar. Jeg kjender det ansigtet, jeg har set det før. Det var midt imot mig ved et bord med blomster, mit bryllupsbord. Dette ansigtet kan ikke være rædsel for sjøen, hun er ikke saa ræd.

Nu snur hun det op mot Ketil, han maa ha sagt noget.

Aagud.

Cille i solstrimen ved Storstenen. Cille som venter paa ham og lykken. Men det er ikke glæden hun venter av den nu, men noget andet. Der kan vel være lykke i sorg ogsaa, naar en har den sammen med —

Hun ryster hodet. Hvad er det hun ikke vil. Graater hun.

Jeg maa se ham ogsaa, maa vite hvad dette er.

«Flyt dig, Petter. Du stænger luften ute.»

Tænker slet ikke Petter siden han ikke passer paa Cille. Han hører ikke hvad jeg sier, han flytter ikke sine tykke ben.

Jeg vil op, jeg holder ikke dette ut.

«Se op for klyverskjøt, Petter. Saa. Der gik det.»

Pettersens føtter kommer fort over hodet mit. Det smelder i seil som flyr løst. Aa for en uhyggelig uling allesteder.

«Gaa væk, Petter.»

Jeg slaar ham paa knærne med knythænder. Endelig rører han sig. Der skal knytnæver til Petter Gottlob. Han passer ikke i baat, alting er for pludselig for ham der.

Hvad er det for klask av vand. Baaten krænger. Det risler ned til mig, render i bækker over gulvet.

Har jeg ikke nok med den ene pinen, gud. Hvad vil du mig, hvad har jeg gjort dig at du har lagt mig for had fra jeg blev født og hele mit liv, allerværst nu.

Jeg ser Cille under armen til Petter. Graater hun. Hun holder haanden for øinene.

Aagud, aagud. Han bøier sig ned til hende. Han tar armen om hende. Gud. Satan. Hjælp mig den som kan bedst. Jeg kan ikke høre hvad han sier, men jeg ser en ømhet uten grænser i hans øine, om hans mund. Han tar haanden hendes væk.

Hun er ganske hvit. Hun lukker øinene og læner sig til hans skulder. Er det taarer eller sjøskvætt paa hendes hud. Ja graat bare. Djævel. Hykler. Lat som om det gjør dig vondt at bedrage din søster, du vet Ketil vindes ikke ved simpelhet.

Saa snu dig da, Petter. Skjønner du ikke de glemmer mig og dig og hele verden.

Hun ser op. De gir sig til hverandre med øinene, saa jeg ser paa det.

Dette er mord. Hjælp, gud.

Skrek jeg.

Cille staar herinde foran mig og rækker

mig et glas vin. Jeg slaar haanden saa glasset falder ned og gaar itu. Det er ett av dem med Alek paa ogsaa.

Petter sitter i cockpiten og glor paa mig, og over skulderen hans træffer jeg Ketils øine, de er faste og haarde. De truer mig.

Nu vet han at jeg har forstaat og han vil si mig at han staar ved det, at han ikke gaar unna. Der er krig i de øinene.

Jeg ryster over hele kroppen fordi Cille er nær mig. Om litt reiser jeg mig op og slaar hende i ansigtet.

Neinei. Jeg maa ikke. Jeg holder begge hænder fast i puten. Jeg maa være klok og ikke røbe mig. Mere vil jeg se. Alt maa jeg vite. Bare rolig, ellers kan jeg miste alt, baade Ketil og min hevn paa Cille. Min tid kommer nok, jeg maa bare vente.

Store gud, hvad sker der saa ikke, naar jeg ikke ser dem.

Jeg maa tænke skarpt.

Kan de sitte saan tre skridt fra mig, maa de være vant til værre ting.

Eller er det fordi det først nu slog ut mellem dem.

Jeg tror jeg blir vanvittig.

Var vi endda iland og jeg kunde gaa og gaa og gaa, som jeg pleier naar tankerne klemmer mig.

Nei, jeg maa ta mig sammen.

Ketil er jo min mand. Nu er jeg gla at jeg stred slik for at bli viet i kirken og ikke

hjemme, endda far ikke orket at være med og onkel Saber maatte leie mig til alteret. Jeg syntes jeg blev rigtigere gift, sterkere. Det skal holde ogsaa, jeg slipper dig ikke, Ketil. Du er far til mine barn. Jeg hadde sat dig over Holt endda den efter loven er bare min, dersom du selv hadde vist mig at du brydde dig om det.

Forbarmende gud, kan en mand som har to smaa barn tænke paa at slippe dem fra sig for en fremmed kvindes skyld.

Men Cille er jo ikke fremmed. Hun har jo —.

Kan det ikke være bare venskap overfor min søster og fordi hun er saa alene, at han tar sig av hende.

Jeg ser spøkelser. Hvad det saa er, saalangt kommer det ikke, gudskelov. Ketil gjør hvad han vet er ret, selvom Cille gjør alt for at lokke ham fra mig.

Tape skal hun. Jeg skal pine hende, saa hun dør av det, blir styg ialfald. Ketil skal jeg holde fast hos mig om jeg skal binde ham.

Kjære gud, gi mig magt over Cille, bare en eneste gang. Jeg har aldrig hat det, jeg faar det aldrig. Jeg har prøvet, sagt onde saarende ting til hende. Hun svarer mig ikke engang, bare smiler og gaar sin vei. Men det er ikke noget rigtig smil.

Gjemmer hun paa noget som er saa meget

værd at mine stygge ord glir av utenpaa hende. Eller betaler hun den uret hun gjør mig med at taale alt.

Ser han paa mig endda. Det svir i øienlokkene mine.

Nei. Han ser forover og roper til Pettersen. Cille er endda hernede, hun har sat sig paa bænken overfor mig.

«Kan vi ta et rev eller to, Pettersen? Damerne liker ikke denne seilasen,» sier Ketil.

Skulde det hele ikke bety andet end at Cille er saa dødelig ræd.

Nu er ikke jeg ræd mere. Han som er under os kan ta os om han vil. Det gjør ingenting om vi gaar tilbunds.

Klask. Klask. Der kommer vandet igjen.

Jeg mente det ikke, gud. Jeg vil hjem. La mig komme hjem til barna mine, til Holt. Gaar vi under, redder han Cille og ikke mig.

Det knaker og knirker, hele baaten skjælver som av anstrengelse.

Aa den lægger helt over.

Fader vor. Frels os fra det onde. Jeg kan ikke tænke mere, jeg er saa træt og tom, alting glir ut av hodet mit.

Pettersen er krabbet agterut. Ketil sier vi

er straks over og at det er vanskelig, eller kanske han sier unødig at reve nu. Cille gaar op igjen i cockpiten. Hun har ikke sagt noget til mig, jeg har kanske brukt stygge ord uten at jeg selv vet.

Ketil rører hende ikke. Han ser hele tiden herind. Hvor øinene hans er haarde og blaa, de staar like i mine hele tiden. Mener han at fortælle mig noget paa denne maaten.

Spar mig, Ketil, la mig heller ingen ting vite. La mig ialfald slippe skammen at andre skal se jeg ikke har kunnet holde dig fast.

Holde fast. Det er ikke rigtig. Jeg har jo aldrig hat dig, nu vet jeg det. Men min er du likefuldt.

Jeg vil op, jeg kvæles. Jeg vil begynde straks at slaas for det som er mit, mit, mit.

Hodet mit svimler, jeg kan ikke staa. Aa, jeg maa lægge mig ned igjen. Petter Gottlob sætter sig ved siden av Cille. Hun ser syk ut nu, grønhvit er hun og styg. Likesaa styg som jeg, og likevel sitter to mænd og tænker bare paa hende. Men jeg skal vinde, for jeg er sterkere og jeg tør bruke alle midler. Ingenting skal være for simpelt for mig, jeg skal lægge gift for hende hvor

hun gaar. Jeg har ret til det, det er mine barn jeg kjæmper for.

Løgn.

Det er ikke for barna. Det er for mig selv. Jeg vil ha den eneste mand jeg nogensinde har brydd mig om. Mit hjem skal være helt, en forlatt kone vil jeg ikke bli.

Ketil. Ketil. Jeg klamrer mig til dig og jeg jager Cille væk. Saa kanske længslen efter hende driver dig ind i armene mine igjen. For det nytter ikke du sitter der saa ishaard og trassig, færdig til at gjøre mig det værste i verden. Det nytter dig ikke at ville glemme at du selv var helt med i det du nu skammer dig over. Jeg forstod ikke hvorfor øinene dine altid flygtet for mig naar du sat overfor mig ved frokostbordet. Jeg trodde det var finhet og blygsel for den lyse dag. Nu skjønner jeg det var skam over at du hadde sveket drømmen om noget langt borte for virkeligheten du hadde like indpaa dig. Du hadde ikke behøvet at skamme dig saa meget om du ikke selv visste det var saa.

Men barna, Ketil, dem har du da været gla for. Jeg husker dig, da du kom ind og saa din søn første gang. Du stod ved den lille sengen og saa ned paa det lille brunrynkede fjæset til Kaare. Du strakte den fine hvite haanden din ned og rørte hans bløte smaa fingre som lukket sig svakt om pekefingeren din. Slik stod du og saa paa din søn og taarerne trillet ned over ansigtet dit.

Saa tok du haanden min og hvisket:
«Tak.»

Men du kysset mig ikke, bare rørte haanden min saavidt. Og saa gik du.

Kanske Cille var med i de taarerne ogsaa.

Nei. Det vil jeg ikke tro. Mine barn er det da jeg som har født. Skam har jeg nu efterpaa syntes det var at jeg utleverte mig saa helt til dig denne vaaren efter at du kom hjem. Men jeg har ingenting at skamme mig over. Jeg gav dig alt det jeg hadde spart sammen til dig av kjærlighet i alle de tomme aarene, nu da jeg endelig engang hadde faat dig. Uten hensyn, uten blu, viste jeg dig at det var noget stort og meget det du hadde latt uskjøttet. Nei. Skamme mig behøver jeg ikke. I kjærlighet er det den man gir som gjælder, ikke den man faar.

Aanei. Det nytter ikke at ræsonnere. Hvad hjælper min kjærlighet mig, naar Ketils gaar en anden vei.

Uf, alle de uhyggelige lydene. Det kjendes som om baaten presser sig gjenstridig frem. Det er som om vinden kom fra alle kanter paa engang.

«Baut ship!» sier Petter Gottlob.

Norsk gaar ikke an naturligvis. Vi her

paa bjerget og her i denne andedam, sier Petter. Og han har da ikke været utenlands mere end den turen til fronten det jeg vet, og ned i Schweiz for at møte Cille.

Pettersen sier hart læ han. Han vet ikke bedre end at norsk er godt nok for os norske. Ketil sier ogsaa hart læ.

Nei, han sier ingenting. Bare dukker naar bommen kommer over. Han ser ikke paa Cille uten hvergang hun snur sig for at hale eller slakke klyverskjøt. Bommen kom saa fort sidste gang, da rakte han haanden ut som for at skjerme hende, men hun dukket tidsnok.

Jeg kravler mig op.

«Stake tilvenstre. Fald av litt,» melder Pettersen.

Ketil kiker forover under seilene.

«Rød og svart,» sier han rolig og holder kurs. «Pas op for to til i trekant her.»

Saa glemte de at lægge merke til at jeg kom op.

«Naar vi klarer denne grunna, gaar vi indenfor skjærene, saa er det værste over,» sier Ketil.

Han begynder med Cille, og hans stemme og hans øine er varme og gir god tryghet,

men midt i snur han sig til mig, da stivner han. Han bryr sig ikke om at gjemme sig for mig længere. Selv den lille stakkarsløiede venligheten gider han ikke bruke mere.

Det er roligere nu, vi har skjær mellem storsjøen og os.

Pettersen har krabbet sig hit og sitter paa hyttetaket.

«Tønna er seig. En ser a og en ser a uopholdelig,» sier han. Han peker med sin brune krumme haand med ankeret paa mot Tønsberg Tønde som endda staar sort mot den graa luften.

«Kan holde vel indatt odden, saa smetter vi gjønnom her. Saa har vi bare aassaa runde den borteste uta dem to pyntene, saa er vi inde paa bogta. Derinde er Kjæringvik, frue.»

Det er bare et grønt gløtt mellem graasteinen med nogen hvite smaahus nede i vandskorpen.

Pettersen har instinkt. Det er til mig han snakker om sin barndoms jord, han føler jeg vil skjønne hans stolthet bedst. Der er kommet en stor meddelsomhet over Pettersen eftersom vi nærmer os dette landet.

Feil.

«Nei, jeg er inte fra Kjæringvik, frue. Jeg er utante Eftang, strakst sønnafore Ula,» retter Pettersen mig. «Ja, i Eftang er det fint.» Han sier ikke mere, ikke noget skryt,

men det kommer betænkt, og han gjør munden sin stram og rar, det er Pettersens smil. Jeg er sikker paa han kjender lugten av tøffelblomst og levkøi og bustenellik og andre blomster som pleier at staa i bed foran smaa hvite hus med en katte sittendes paa trammen og myse mot solen. En ting har alle som er hellig, et sted som er hjem for dem. Selv den daarligste.

Og saa skulde Ketil —! Nei. Han ser ikke paa hende længer.

Aa, om jeg var hjemme paa Holt nu. Der er vinden lyse blink i umoden aker og sus i svære løvkroner. Men fløien skriker ikke mere som den altid har gjort naar vinden faar den til at lystre. Ketil taalte ikke lyden, men jeg savner den. Vi har nerver til at høre paa slike ting, vi paa Holt. Eller rettere vi har i k k e nerver. Det var det Ketil sa, netop for fløiens skyld. Det skulde kanske bety, at jeg ikke er saa følsom som Cille.

Det hjalp at komme op, jeg er roligere her, angsten har sluppet mig.

Hvor graa og øde denne kysten er. Graa naken stein, graa tung sjø, graa svart himmel, et dødt land likesom. Bare en maase eller terne skjærer ind i det av og til. Men selv

her det deiligste land i verden, det eneste jeg vilde leve i.

Gudskelov her er smult, men ute bak fyret gaar sjøen hvittoppet og ruklet. Jeg skjønner ikke jeg kunde være saa meningsløs ræd.

Vi er straks i Ula. Onkel Saber skulde være der i sommer. Gid han ikke var kommet endda, dette maa jeg greie ut alene.

Ula. For et forfærdelig navn. Det er som en hel fortælling om storm og lik.

Der kommer solen.

Den brøt gjennem som en lys skraabjelke, og med ett kom der mangeslags farver i den graa steinen, og vandflaten blir blaa og fuld av smaa blanke gnister.

«Kjære sol,» sier Cille. Hun brer armene ut mot den og smiler. Nu er hun brun og rød igjen. Hun ligner en blomst.

Ketil ser paa hende, men er det anderledes end naar Kaare eller Matina har sagt eller gjort noget som han liker.

Han snur sig til mig.

«Bare vi har rundet denne odden, er vi inde,» sier han, og han er god i stemmen.

Jeg tror solen har dræpt alt vondt. Nu synes jeg det hele har været et mareridt, at det umulig kan være sandt det jeg har set

og alt det stygge og forfærdelige jeg har ligget og tænkt sammen.

«Vi faar vel hummer, Pettersen?» spør Petter Gottlob. Og Pettersen smiler lønsk og sier at han er nok fredet nu, men —

Pynten er rundet ind mellem to graa steinvægger, det ser ut som om vi seiler like i berg. Saa glir vi ind i en smal rende, inderst er mange lyse smaahus.

«Hart læ,» kommanderer Pettersen. Han staar helt forut av iver. «Vi rækker inte op.»

Over engang til maa vi, saa er vi tæt optil bryggen. Her ligger to baater før os. De rører sig i smaa forte bevægelser, men kommer ikke av flekken.

Hvor pent her er. Smaa hvite og røde og gule hus med altaner og flagstænger og graa hei og grøn løvskog bak. Og saa pusset og fint som paa en baat. Paa bryggen sitter to smaa hvitlugger med fiskestænger og brune nakne ben hængende ned.

Der sitter et byselskap paa en veranda. En dame staar op med en kikkert paa os. Jeg fordrar ikke nysgjerrighet.

Der rugger en utover bryggen med snadde og hænderne dypt i bukselommen, han nikker til Pettersen. Saa kanske Petter faar hummeren likevel. Saa fredelig det er at sitte og se.

De har tat seilene. Pettersen padler iland. Den andre møter. De bauter overkroppene sine opover med hænderne i lommen og blir borte mellem husene.

«Saa var det maten da,» sier Petter.

Jaja maten ogsaa. Jeg gik heller iland straks og kjendte fast bund under føtterne.

Her sitter jeg paa huk forut og varmer koteletter paa primusen. Den suser saa jeg hører ikke hvad de sier derute, vor lugar er desuten imellem. Av og til gløtter jeg ind, men jeg ser ingen ting, for salondøren staar halvt igjen. Jeg hører Cille rasler med kniver og gafler til bordet.

Der kommer Ketil for at vaske hænderne inde hos os. Straks er Cille der ogsaa. Alene med sin forlovede vil hun ikke være, men rende efter Ketil som en jente. Aa, jeg kunde gjøre hende noget rigtig vondt.

Hun stikker haanden gjennem dørsprækken herut.

«Tallerkener, Karna.»

Den staar alene herind til mig den lille brune haanden med perlerne. Armen den sitter paa, er smal og rund som et barns arm. Den dufter av den svake blomsterduften hun pudrer hele kroppen med. Den haanden har Ketil sittet og holdt under stormen. De har kjendt hverandres blod banke gjennem fingerspidsene. Aa jeg blir gal.

Jeg gjorde det.

Cille skriker op som et barn.

Døren staar vidaapen nu. Ketil holder Cilles arm over vaskevandsbollen og øser vand over en tyk mørk stripe tversover haandleddet. Taarerne hopper nedover Cilles kinder, saa vondt gjør det.

Jeg staar og huker mig i døren og ser. Ketil snakker til mig, jeg hører ikke rigtig, det er visst om at se sig for.

Det suser saa underlig i hodet mit. Jeg ser hele tiden bare den stripen paa Cilles arm.

Saa kom den dit likevel stripen fra fars ridepisk, som jeg søvnet med paa staldtrevet.

Var det den jeg tænkte paa i det øieblik.

Der maa være noget i ansigtet mit som Ketil skjønner. Jeg kjender, at jeg smiler, men der er likesom noget som strammer og holder igjen.

«Karna,» skriker han. Der er rædsel i hans blaa øine. De gror sig fast i mine, de leter efter noget, og jeg kan ikke verge mig for dem. Jeg er saa mat, jeg kan ikke stænge for mig selv.

Er det Cille som snakker.

«Det er jo ikke Karnas skyld, Ketil.»

Hykler. Ape. Skal du vinde paa dette ogsaa.

Jeg synes jeg maa skrike ut at det er min skyld, at jeg gjorde det med vilje og glæde. Da jeg saa den lille haanden alene derinde i min magt, kunde jeg ikke la være.

Men jeg sier det ikke. Med hele min vilje vil jeg ikke, og jeg kan tie. Saa gal er jeg endda ikke at jeg angir mig selv. Jeg har lyst til at gjøre det om igjen naar jeg ser den brune armen mellem Ketils hvite fingre.

Og likevel kjender jeg samtidig trykket om min tynde barnehals av armen som beskyttet mig hele natten da mor var død.

Dette maa da vel være galskap.

Med grusom glæde kan jeg gjøre Cille det værste jeg kan tænke, og paa samme gang oplever jeg igjen barndommens forelskelse i den vakre lille piken som var min ømme mor.

«Er der ikke doktor i Ula?»

Det er min egen stemme som spør.

Ketil tar ikke øinene fra mig.

Aa, der staar vondt for mig i dem. De ser ut av en vilje jeg aldrig har set i Ketils ansigt. Der er væmmelse i dem ogsaa, da jeg sier det om doktor.

Jeg mener det, Ketil. Ved gud. Jeg ønsker armen skal bli pen igjen. For nu har hun faat det, og det har likesom løst op noget indi mig.

«Vent litt, Cille. Gjør dette vondt?»

Han lægger armen saa varsomt ned paa et haandklæ og gaar. Jeg hører han rumsterer med smaa flasker i husapoteket.

«Kloroformolje,» sier han gjennem døren. «Det kan vist gaa an, jeg finder ikke noget som passer.»

Cille staar og ser paa mig. Det er sorg, ikke spor av sinne. Forstaar hun det var mig. Aa jeg blir syk og svimmel.

Ketil drypper paa armen av en liten flaske som lugter saa jeg kunde besvime. Han river sit fine lommetørklæ i strimler og binder om. Jeg har sydd K. W. paa det. Nu staar det paa Cilles arm som et bomerke.

Nei. Jeg angrer ikke.

Den lugten gjør mig ganske kvalm og syk. Saa vanvittig at ha kloroform paa en klemt arm.

Staar jeg et øieblik til, besvimer jeg vist. Jeg maa skyve Ketils arm tilside for at komme forbi, primusen stænger forut. Skal jeg røre ham.

Han trak armen til sig som for noget ækkelt. Jeg merket det, endda jeg synes alle ting sker og høres bak en væg av uld.

Petter Gottlob sitter heroppe i solen med benene hængende utover.

«Maten færdig?» spør han. «Jeg er skrubsulten.»

«Cille har klemt armen,» sier jeg. «Ketil forbinder hende.»

Saa gik han. Jeg blev alene heroppe i den friske vinden, jeg trænger at være bare sammen med mig selv og bli gjennemblaast.

Men nei. Petter roper at vi skal spise.

Naar kom Pettersen igjen. Jeg har ikke lagt merke til ham.

Saa sitter vi her mot hverandre ved det smale bordet. Vi løfter glassene og smiler og sier at vinen er god. Jeg og Ketil sitter paa samme bænk, saa behøver vi ikke at se hverandre, og der er godt rum mellem os.

Ketil vil ha mere vin, han drikker ellers saa litet. Det er for at muntre Cille efter uheldet, sier han. Snudde han sig ikke hit og saa paa mig da han sa uheldet.

Cille spiser med venstre haand, den syke er stukket ind i blusen som i et bind. Jeg maa se paa den hele tiden.

En ny tyk flaske smelder op. Ketil drikker meget. Nu er det ikke for Cilles skyld. Han trænger selv den vinen som gjør det lyst og let indi ham.

«Igrunden er den ikke saa forfærdelig god,» sier Cille. Hvor stemmen hendes er kjælen og motbydelig. «Det er mest navnet, for det er der fest og eventyr og ridderspil i. Og saa det at man faar den ikke uten naar man vet man skal være gla.»

Saa det vet du Cille Bent.

«Du faar ha tak for du klemte armen din da, Cillemor.»

Petter ler. Petter tror han er vittig, og da ler han. Han gjør det ikke fordi han vet han ikke er det og vil hjælpe paa. At en bra mand som Petter Gottlob altid skal gjøre sig dum med sine feil overfor de andre. Petter vilde aldrig bli gla i en anden end den han skulde.

«Aaja. Det er kanske noget at være gla for. Det er ikke altid en straks ser dypt nok til at finde det som virkelig sker paa bunden av de ydre ting som hænder for alles øine. Skaal.»

Ketil ler høit. Han skinner hektisk, ser ikke paa nogen.

Store gud. Ketil ler, jeg hadde rent glemt at han kunde. Han har bare smilt i al denne tiden. Han har git et tegn til sin hjerne at nu venter jeg noget av ham, værsgo. Saa er smilet kommet frem og har staat paa ansigtet hans et øieblik og er straks sluknet igjen.

Det som virkelig sker. Det er vel mig det. Han vet jeg gjorde det med vilje.

«Pettersen maa da ha champagne. Pettersen kom ind.»

Cille rækker efter et glas og holder mot Ketil for at faa det fyldt. De ser ikke paa hverandre. Tør de ikke.

«Du tænker naa støtt paa andre du Cillemor,» sier Petter i beundring.

Ja vel. Cille tænker paa andre, men hendes snilhet er letkjøpt og falder i øinene. Hun har altid tutet naar hun hørte nogen hadde det vondt og har git dem alt hun hadde ved haanden. Men dagen efter er de glemt for andre. Og aldrig gidder hun undersøke om de hun gir til er værdige. Sin samvittighet gjør hun rolig ved at si at de har det ialfald værre end hende. Hun eier ikke ansvar.

«En flaske til,» sier Ketil.

Er han fuld eller gal. Det er meningsløst.

«Nei,» sier jeg. Vi skal jo iland og gaa litt og det blir alt sent.

Pettersen staar i døren og ler mot Cille, saa snur han og bukker til mig.

«Tak for skjænken, frue.»

Petter Gottlob blir kjærlig av vin. Han flytter tættere ind til Cille og tar hende om halsen.

«Du Cillemor. Du er naa til glæde, selv om du skamferer dig, du,» sier han. Han er tyk og kjælen i stemmen.

Cilles ansigt blir gammelt, hun skjælver paa haanden. Men hun sitter stille og sier ikke noget.

«Skamfere sig. Det er jo det Dere ypperlige kalder det, naar nogen tør handle efter sit eget indre og ikke efter Deres opskrifter.»

Ketils stemme er paa randen av at briste, hidsig og skjælvende.

«Dere forstaar ikke at det er det et menneske oplever i sig selv som gjælder, Dere dømmer bare efter det Dere vet eller tror at vite, det Dere skjønner av mennesker. Og gud skal vite det er ikke stort. Motiverne, lidelsen, kampen som gaar forut, modet til at møte alt det stygge og onde Dere velter over os, for det vi maa og vil gjøre, det tænker ingen av Dere paa. Tænker Dere i det hele tat.»

Ingen har motsagt ham, ingen har faat tid til det, men han tar i som om vi alle har gjort det.

«Opfatning av ret og uret har altid skiftet gjennem historien, skifter den dag idag bare med længde- og breddegraderne. Hvem har git Dere patent paa at det Dere dømmer og fordømmer — ja det er det sidste Dere fortrinsvis gjør, for det glæder Deres lille trange sjæl mest — at det er det som skal gjælde for den høieste ret, den Dere kalder dommens dag. Livet er stort og bølgende det, og gir rum for meget som Dere aldrig aner. Si, kan vi gjøre Dere en større glæde end at skamfere os som Dere kalder det, saa Dere faar lov at ophøie Dere selv paa det. Der er snart ikke den forbryder jeg ikke synes er mere kristen end Dere som sier Dere lever efter ordet «Dømmer ikke, at ikke I skulle dømmes.»

Han tømmer glasset. Haanden ryster, saa vinen skvulper over.

Gode gud, hvad er dette. Hvad mener han. Er det sig selv han snakker om. Er det selvforsvar.

Cille strækker haanden sin over bordet og lægger den paa Ketils.

Hun sier ingenting, bare rører ham litt.

Altsaa skjønner hun hans tanker. Jeg skjønner ogsaa. Det er Petters arm om Cilles nakke som har drevet dette ut av Ketil. Det er duel. Utfordring like i Petter Gottlobs ansigt: Saa skadegla, saa selvgode er Dere retfærdige, at Dere har den største fryd av at nogen gjør det som er bortenfor Deres begripelse, det som gir Dere feige hunder mod til at kaste skidne stener — og bakefter staa op og si vi er kristne, vi.

Petter er blorød. Han kan ikke smile mot en utfordring. Panden hans blir ganske tyk av sinne.

«Det ordet kan ingen leve efter til daglig,» buser han ut.

Hvilket ord.

«Og det at være retskaffen er begripeligvis en feil i dine øine. Du maa undskylde mig, jeg er hverken kunstner eller socialist, det pleier jo være den slags løse eksistenser som ingen anseelse har hos skikkelige folk, du

sætter pris paa. Men du har jo været borti det der selv, saa det er rimelig du føler dig solidarisk.»

Nu tror Petter han har knust Ketil. Ketil som smilte da han hørte at «dømmer ikke, for at I ikke skulle dømmes» bare var et ord at bruke til stas og utendørs. Dumme, dumme Petter.

Vil Ketil svare ham. Han er hvit nedover kindet nu, og der kommer blodskyen i panden, jeg kjender fra hvergang onkel Saber og han er uenige og han kjæmper for ikke at svare hidsig.

«Gad vite om onkel Saber er kommet hit,» sier jeg. Jeg er ræd for det som kan bli sagt mellem de to nu.

Det var ubetænkt av mig. Ketil biter:

«Aanei la os slippe at vite. Var han her, vilde jeg kanske likevel føle mig forpligtet til at hilse paa den ensomme gamle manden, han faar mig altid til at bli ond overfor sin egen store retfærd.»

«Er ikke advokat Saber bra mand heller nu.» Petter slænger ordene fra sig med haan. Han er krigslysten, det er kanske ogsaa vinen, som skulde gjøre os saa gla.

Men Ketil hører ikke dette, han svarer paa det forrige:

«Om du regner mig som socialist, fordi jeg synes de som sitter med for meget og ubrukt jord, skal være forpligtet til at avgi noget av den paa rimelige vilkaar til dem som ingen

har, — til nationens opdragelse om du vil kalde det slik, saa regner jeg det for en ufortjent ære.»

Gudskelov han er rolig nu. Er det Cilles haand som har gjort det.

«Jeg er kanske det Dere kalder socialist, paa det nær at jeg vil ikke lægge dette vakre landet aapent for hvemsomhelst, saalænge forsvar er nødvendig. For en gangs skyld er vi to av samme mening forsaavidt.

Og om du kalder mig kunstner, fordi jeg sætter pris paa al ærlig kunst og gjerne vil prøve at faa andre til at bli gla i den ved at skrive en artikel en sjelden gang, naar noget har grepet dypt i mig, saa iligemaade. Men skal det regnes, saa — du skriver jo selv i bladene.»

Der er noget i det sidste som varsler mere.

«Jeg?» sier Petter. Han er blorød helt til det hvite i øinene. «Hvordan finder du paa det?»

Du kan nok heller ikke lyve, Petter. Der sitter samvittighet over hele ansigtet dit.

«Gjør Petter?»

Cille høres for en gangs skyld interesseret for noget av hans.

«Ja, men bare anonymt. Under merke X eller officerer. Og helst naar en eller anden kamerat skal frem i noget. Fy fan.»

Ketils stemme skjærer. Han pleier ikke at bande, og jeg tror det er første gang jeg har hørt ham angi nogen.

Hvor han maa hade Petter Gottlob, han

som ellers er likegla for alt. Han bryr sig ikke om at Petter skjønner det heller.

Hvad er det Cille vil. Hun tar Ketils haand og trækker den som er forbundet, frem til Petter.

«Kjære ikke slaas.»

«Omforladels,» sier Ketil; hvor han er liten og myk mot Cille, det er saa forfærdelig vondt at høre den stemmen som er saa anderledes end den han bruker til mig.

Nu du Petter.

Nei, Petter er videre fornærmet og vet ikke av han har slaas.

Kjære ikke slaas, sier Cille. Jeg mente ogsaa kjære ikke slaas, men jeg sa, gad vite om onkel Saber er kommet.

Hvad er det som gjør at Cille altid sier alle ting like ut, men jeg altid maa gjemme mig bak andre ord, endda min natur skulde være at gaa like paa. Er det endda usikkerheten fra barndommen som sitter i mig.

Her er saa uhyggelig. Det er som det knitrer i luften mellem os.

Se paa mig, Ketil. Du har ikke set paa mig en eneste gang, ikke snakket et ord til mig. Aa jeg er saa ulykkelig. Jeg angrer, Ketil, jo jeg gjør.

«Vil Dem ha kaftin oppe, ve?»

Vi reiser os paa engang, alle føler vi lettelsen ved at komme op og litt fra hverandre.

Vi sitter her og drikker vor kaffe og snakker løst ovenpaa vore tanker, om det vi ser rundt omkring os.

«Se der,» sier Ketil, «der sitter et selskap Kristiania og koker op igjen al vinterens nedrige ondskap. Slik sitter de nu kysten langs og opover dalene og indover fjeldet og ferierer paa kanske ulykkelige menneskers navn og ære.»

Men du ser mig ikke, Ketil, du later som jeg ikke er til. Du er ond selv nu. Du maa da forstaa hvorfor jeg gjorde det, du som selv snakker om at skjønne lidelsen som gaar forut.

Aa gud nu sier han at Pettersen skal ro ham og frøkenen iland.

«Vil ikke Karna være med?» spør Cille. Jeg svarer nei, endda jeg har en fortærende lyst til at si ja, forat de ikke skal bli alene. Men jeg tør jo ikke, jeg er ræd for Ketil nu.

Petter er fornærmet. Han vil bli ombord og sove. De gaar i jollen.

Aa gud, der ror de.

Jeg er syk og har feber bare fordi Ketil gaar fra mig. Jeg er som altid naar han er borte i byen eller gaar ute alene, jeg føler mig ikke hel før jeg har ham i stuen igjen. Og jeg gjør mig erend ind naar han sitter og læser hos sig selv, endda jeg vet sikkert han er utaalmodig efter at jeg skal gaa igjen, han lægger fingeren paa det sidste ordet han læste, og venter. Kanske det er den evige

spændingen, om jeg ikke en eneste gang kan faa ham til at lægge saa meget merke til mig at han blir sint naar jeg forstyrrer, istedenfor altid at se op med et uforanderlig ansigt og spørre:

«Var det noget?»

De snakker ikke sammen mens de ror, de venter med det de vil si. Pettersen alene snakker. Og Petter snorker alt dernede.

Jeg sa til Cille, da han gik ned: «Hvordan kunde du finde paa at forlove dig med ham?»

Hun saa ret paa mig, hun sa ikke hvorfor spør du om det, men jeg vet hun tænkte det. Hun stod helt forut hvor ankeret løper ut. Saa sa hun.

«Naar en ankrer, er det for den ene ting ikke at komme i drift vel. Spør en hvordan det er — dernede, naar bare ankeret holder.»

Det var en hysterisk uegte latter hun hadde, den kunde næsten likesaa gjerne ha været graat. Men da Ketil kom forut og spurte hvad moro vi hadde, blev hun alvorlig:

«Vi snakket bare om forskjellig ankerbund vi, Ketil. Det var ikke no morsomt.» Hun vek unna for Ketil, men hun aapnet litt for mig.

Der gaar de sammen indover bryggen, Ketils rolige skridt og hendes lette klipklap

med hælene. Hun snur hodet og vinker til mig. Ikke Ketil. Han saa ikke paa mig da han sa adjø heller, tok mig ikke i haanden, han vil ikke se paa mig nu heller.

Saa det skal være slut med komedien nu, Ketil. Du vil ikke mere.

Nu er de i bakken. Nu kom det hvite huset foran dem, jeg ser dem ikke mere.

Nei. Jeg holder ikke ut her. Jeg vil iland, kanske jeg kan faa høre noget naar jeg lurer mig efter dem, mens de tror jeg er her ombord.

«Skynd Dem hit, Pettersen. Jeg vil iland likevel.»

Aa, han skynder sig ikke det mindste — de smaa forte aaretakene kan ikke bli fortere, de er altid slik. Og imens gaar de to langt.

Endelig.

Pettersen holder jollen indtil og rækker efter mig med den andre haanden.

«Akte Dere og traa midt paa tofta. Stort stø' er'a inte denne koksa.»

Jeg sitter jo, Pettersen. Aa hvor jeg sitter og mister tid. Ro, ro da, mand.

«Skynd Dem, Pettersen, saa jeg faar følge med de andre.»

«Dem gik nemme Enoksen der.»

Herregud det saa jeg jo. Det er unødig at De snur Dem og peker. De mister min dyre tid, mand. Hvor han somler med at faa baaten indtil.

Uf, kjolen min hænger fast i bryggen.

Et spjær hvad gjør det. Bare fort, fort efter dem.

Nemme Enoksen, sa han. De er langt forbi og der er andre hus iveien. Der er selskapet paa altanen, jeg løper tversover engen her, saa undgaar jeg nysgjerrigheten. Jeg maa bare springe til jeg ser dem.

Der er de.

De gaar saa langsomt. Der svinger de fra landeveien til venstre op mot skogen. Jeg kan stikke op her langs buskene og klatre ret op, saa løper jeg saa jeg kan komme indpaa dem deroppe hvor jeg kan gjemme mig bak trærne. Aa, kanske jeg kan faa høre noget som gir mig visshet.

Der kommer en gammel herre. Er det ikke — jo den lange graaskjeggen som gaar saa stiv og svinger spaserstokken høit op, kan ikke være nogen anden end onkel Saber. Men han kjender ikke mig helt hit, han ser daarlig. Kanske likevel det er bedst for sikkerhets skyld at huke mig ned til han er forbi, jeg vil ikke snakke med ham nu. Han har ikke set de andre heller. Kanske det er for hans skyld de svinget ind. Bare de ikke rækker op før mig.

Han saa mig ikke. Uf. Naa stanser han

og ser hitover. Heft mig ikke, onkel Saber.

Endelig, der gaar den lange sorte ryggen hans ind av en haveport.

Saa videre, jeg maa springe fort skal jeg naa dem. Jeg maa klatre over store stener og nedfaldt kvist. Her er alt mørkegrøn kveld herinde under disse svære eke- og birke-trærne. Jeg maa staa litt, jeg har sprunget for fort. Her er en liten lys solflek i græsset, stjerneblomster er her ogsaa.

Aa, hjertet mit dunker helt op i halsen. Kommer de.

Bare et par skridt til saa kan jeg sætte mig og lytte.

Der hører jeg stemmene deres, de kommer like bak stenen her.

Nei. De er stanset. De staar stille og snakker. Jeg maa krype nærmere, forsigtig. Au, der knak en kvist. Staa litt til. Aa, hjertet mit. Hvis de ikke var saa optat av sig selv, maatte de høre det.

Jeg tør ikke gaa nærmere.

Her kan jeg staa. Jeg hører dem, men jeg ser ikke.

«Men hvorfor kom du Cille, naar du ikke vil?»

Aa hvad er det. Stemmen hans er saa øm og bedrøvet, som naar jeg maa straffe Kaare. Hvad er det hun ikke vil.

«Jeg vet ikke, Ketil. Kanske det var det at jeg maatte vite om jeg orket, naar jeg saa

ham til hverdags her hjemme, om jeg kunde holde ham ut, ved siden av —. Desuten —»

Hun sier ikke ved siden av hvem, eller desuten hvilket. Det er vist unødig, han vet nok besked.

«Du visste paa forhaand du ikke greiet det, Cille. At du kunde. Bare la ham faa ta dig om livet. Efter de dagene vore dernede. Alt hadde været bedre end dette, bedre ikke at ha faat se dig igjen, at du var blit hos din mor.»

De dagene vore.

Himmelske gud, hvad har der været mellem dem. De dagene vore, aa gud, kan det bety andet end at hun har været hans elskerinde. Neineinei, jeg vil ikke tro noget saa stygt og syndig. Aa jeg ryster over hele kroppen. Bare ikke de hører tænderne mine klapre, bare la dem ikke opdage mig. Jeg maa høre mere. Alting.

Hun svarer ikke. Han spør om igjen.

«Hvorfor kom du naar du ikke tør?»

Tør sier han nu.

«Du skrev jo.» Aa gud han har skrevet til hende bak min ryg.

«Og det var saa vanskelig dernede. Mor er ung endda, hun. De er nok søte mot mig begge to, men jeg har likevel følelsen av at de synes de maa være mere — ja nu smiler du vist — voksne, naar jeg er hos dem. Jeg kan sitte paa værelset mit og høre dem i

haven eller atelieret, naar de tror de er alene, tøver de og morer sig som to barn.»

Hvad er det med Cilles stemme. Der er likesom saan stor ensomhet i den. Hjælpeløs.

Det er stilt. Hvad gjør de nu. Jeg maa frem, jeg vil se. Nei, der svarer Ketil.

«Men naar du ser hvor lykkelig din mor og han er blit, hvorfor skulde saa ikke vi. Aa, lille Cille min, forstaar du ikke for stor uret du gjør mot os begge. Endelig synes jeg jeg har mandet mig til at staa opreist for mig selv en gang igjen. Men gaar du fra mig nu, blir det ingenting mere med mig. Og blir du herhjemme uten at — vet baade du og jeg hvordan det kommer til at bli med os.»

Aa Ketil, Ketil, at du kan gjøre dette, jeg — Hysj.

«Nu gaar det da bare ut over mig ialfald. Selv om jeg ikke reiste, Ketil, blev det jo mig som ofret, — det kaldes vist min ære, ikke sandt, for at hun og barna skulde faa beholde sit hjem helt.

Du regner ikke med hvor vondt det vilde være for mig at gjøre vondt. Nei, Ketil, jeg maa reise. Snart.

Vi to har jo levet et helt liv vi, Ketil, i de to dagene. Husker du gjestgiverstedet med Thunslottet høit over os og floden av flytende maanesølv under. Og den lille baaten, Ketil. Hvormange faar saa meget av livet som det har git os, tror du. Aa, Ketil, det

kan ingen i verden ta fra os. Husker du du lovet at prøve at komme over det og jeg lovet at stænge veien til dig. Hvordan har vi holdt det, Ketil. Du skulde ikke ha bedt mig komme. Jeg er ikke saa sterk jeg. Aa gud.»

Levet et liv i de to dagene. Floden av flytende maanesølv. Aa, saa var det det Ketil drømte om ved roret i nat. Hans og Cilles utroskap mot mig, tænkte han paa.

Aa, blodet strømmer op i hodet paa mig, jeg kan ikke se, jeg kan næsten ikke puste. Jeg kunde styrte frem og slaa dem i deres lumpne ansigter. Bedragere.

Neinei, jeg maa holde mig i grenene for at bli hvor jeg er, ellers kan jeg ikke staa heller. Jeg maa, maa, maa være stille for at høre mere. Al deres vederstyggelighet og synd vil jeg vite. Vaaben maa jeg ha mot dem.

Hvorfor sier de ikke mere. Hvad gjør de.

Aa, det smaker blod, jeg har vel bitt mig i læben eller tungen.

«Cille. Hør paa mig.»

Hvor sterk stemmen hans er, jeg har aldrig hørt den klangen, det er kommando.

«Har man ikke størst ansvar for det menneske man er gla i. Vet du hvem jeg er blit i disse maanederne siden jeg kom tilbake til Holt. Hvis jeg blir der —»

Aa gud, jeg hører ikke mere. De gaar. Efter dem vil jeg.

Hvad var det.

Knak en kvist og hørte Cille det. Jeg maa staa. Jeg orker ikke mere heller.

Gode gud i himlen, kan du la slikt ske mot mig, som tror paa dig. Kan dette være sandt. Jeg, Karna Wærn, har staat paa lur i buskene og hørt at min mand har været utro mot mig.

Ja gaa. Bare gaa. Jeg er da ikke blit saa ussel at jeg vil holde paa dig, naar du vil væk fra mig. Jeg eier da vel saapas stolthet igjen, at jeg ikke vil tigge dig om at bli nu.

Aa, Ketil, Ketil. Jeg vet ingen ting mere. Jeg kan ikke leve uten dig, og jeg vil ikke se dig i mine stuer mere. Du faar ikke røre mine barn, du faar ikke sætte føtterne paa Holts jord. Reis med hende — som har lokket dig til at bli en forbryder.

Nei. Dette er ikke Ketils skyld. Det er Cille som har narret ham til det. Slange. Djævel. Jeg ønsker død og sygdom og alt ondt og stygt i verden over dig. Du er skyld i al min ulykke, saalænge jeg har levet.

Aa jeg skal hevne mig. Jeg skal jage dere, jeg skal hidse alle mennesker paa dere, saa dere ikke vet anden raad end at dø tilslut. Ja, bare dø.

Neinei, Ketil, ikke du. Jeg mente ikke dig. Ikke dig, Ketil. Bare hun, den onde, djævelen som har fristet dig.

Bli hos mig, Ketil. Jeg skal glemme alt jeg har hørt, jeg har ikke hørt nogen ting. Du vet jo ikke at jeg vet noget. Paa mine knæ skal jeg krype og tigge dig om at bli hos mig. Du skal faa gjøre med jorden hvad du vil. Jeg skal lemlæste den, jeg skal strø barnas arv ut. Bare ikke gaa fra mig.

Gud, hvor er jeg henne, her er mørkt for mig og alting dreier rundt. Hvad er det for noget vaatt jeg tar paa. Mose paa en sten. Jeg fryser ogsaa.

Der skinner noget. Ringen. Ringen paa fingeren min, den som Ketil gav mig for at være tro mot mig.

Væk. Jeg vil ikke se den mere.

Aa, jeg finder den ikke. Jeg gaar i ring og paa kryds og tvers. Den faldt da like ved her, men jeg kan ikke finde den.

La mig finde ringen. Kjære gud, la mig

finde den. Jeg har feber, der kan komme en stor ulykke paa mig, hvis jeg ikke faar ringen. Finder jeg den, blir Ketil hos mig. Finder jeg den ikke — aa jeg faldt. En kvist stikker mig i leggen. Op igjen.

Ringen, ringen. Jeg blir gal hvis ringen ikke kommer igjen. Jeg er alt gal, her gaar jeg og leter efter en guldring, og imens gaar de to og snakker alt det jeg maa høre.

Hvor er den. Jeg tør ikke gaa, før jeg har den, jeg finder ikke stedet igjen imorgen.

Der. Tak gud. Jeg er tryggere naar den sitter paa fingeren igjen. Nei, Ketil, jeg slipper dig ikke fra mig. Det er bare hende jeg vil ta hevn over, ikke dig, Ketil. Ikke dig.

Jeg har sprunget op bakken, jeg har hjerteklap, jeg maa staa litt. Veien deler sig. Her gik de. Der er uveisomt og mørkt, der kan de ikke være gaat. Jo, jo, netop der hvor andre ikke vil gaa. Denne veien. Bare springe, ikke tænke.

Jeg orker ikke mere, jeg maa ha lett længe efter ringen. Aa gud jeg kunde dø. Her sitter jeg alene i en fremmed skog, og det bruser uavladelig og sterkt, det er vist i hodet mit.

Nei, det maa være sjøen.

Hvor er jeg henne? Er jeg kommet tilbake til Ula. Jeg faar se at komme ned til baaten. Den er min, jeg kan seile fra dem med Petter Gottlob.

Petter. Han maa hjælpe.

Jeg er gaat vild, denne veien kan ikke føre til Ula. Her er et ras av graagrønne rullestener og en høi knaus paa hver side. Jeg kan ikke komme til siderne, bare videre frem. Her maa da bo folk nogetsteds. Det bruser nærmere og nærmere.

Ingen hus, bare stein. Endda er det litt rødt solglimt derute.

Det er havet. Der kommer det hvitbrusende ind mot mig. Det kaster sig over stenene for at dra dem med sig, men det slaar sig bare istykker paa dem, saa stort og sterkt og rædselsfuldt det er.

Som sten skal jeg være for dig, Ketil. Slaa du bare for at komme løs, det skal bli dig selv som gaar istykker paa det. Du kan ikke komme fra mig naar jeg ikke vil, saa dum kan ikke loven være.

Jeg kan ikke bli her, det er vist sen kveld alt. Sjøen drar alle som er ulykkelige, har jeg hørt. Jeg skjønner det ikke, jeg tør ikke gaa nær den, jeg vil op igjen, hvor jeg slipper at se den og høre den.

Det maa være utenfor Ula, paa sydsiden, jeg er kommet. Jeg kan ikke komme rundt det berget, det stikker ut i sjøen. Vandet klasker op paa det, det er ganske blankbrynet.

Ikke over det kan jeg klyve heller, jeg maa tilbake og rundt.

Hvor er de. Hvad gjør de. Er de kommet ombord igjen eller gaar de under trærne og sier at de elsker hverandre.

Aa. Jeg kunde myrde dem, om de kom nu.

Der er det igjen det forfærdelige jeg aldrig kan bli kvit, der kommer de i solstripen under Storstenen, det vifter i Cilles hvite kjole.

Herregud, ser jeg syner. Det var en maase som fløi paa land. Var det den som skrek saa stygt. Uf, som et ondt varsel.

Jeg maa se at komme op av denne graven her, det er tungt opover stenene, det høres som om sjøen kaster sig efter mig og vil ha mig.

Frels mig. Jeg vil ikke dø her alene som et dyr. Jeg faar springe.

Aa, jeg sveder over hele kroppen, jeg er vist syk.

Bare jeg kunde finde dem. Saa, nu er jeg oppe, jeg maa nedover det jordet og saa tilhøire hjemover.

Hjem. Det er Ula og seilbaaten. Aaja, jeg har snart ikke noget bedre.

Jeg maa skynde mig, de er kanske ombord alt, det er vist sent.

Kanske Kaare og Matina sover alt. Nei, det er jo sommer, det er ikke saa sent heller. Aa barna mine, hvad skal vi gjøre hvis han ikke vil være hos os. Alle stuerne vil bli saa tomme uten skridtene hans, selv om de for længe siden har glemt hvordan stemmen hans er.

Jeg kunde piske Cille saa blodet randt av hendes myke krop. Det var godt jeg fik klemt armen hendes, jeg skulde bare ha knækket den tvers av.

Nei. Saa hadde bare Ketil været endda snillere mot hende.

Gode gud, hvad skal jeg ta mig til.

Vil da retskafne mennesker sitte stille og se paa at en mand gaar fra sin pligt bare for kjærlighets skyld. De pleier da ellers blande sig i alle andres ting, de maa da hjælpe mig nu.

Hvem skal jeg gaa til. En prest. Det er jo prester som skal hjælpe os i vore sorger. De lærer jo at egteskap er bedre og helligere og mere moralsk end kjærlighet, en prest vil nok hjælpe.

En gang iblandt har jeg tænkt det var ikke ganske rigtig det de sa, der var noget indi mig som reiste sig mot dem. Men det har vist været Ketil som har faat mig til at tænke slik.

Nu naar det gjælder mig selv, vet jeg de har ret.

Nei. Ingen prest. Ikke blande fremmede

ind i sit hjem. Jeg maa greie dette selv. Ingen maa faa vite min skjendsel, at min mand elsker en anden, at han er saa ussel, at en anden kvinde har tat ham fra mig.

Men det er jo ikke sandt.

Ketil lar sig ikke ta. Alle som kjender Ketil vet han lar sig ikke ta.

Jo. Lot han sig ikke ta dengang i lyst-huset, da jeg sa:

«Ketil Wærn og jeg er forlovet.»

Han er uten skyld. Al skylden er hendes. Jeg skal velte den over hende, saa hun aldrig skal reise sig op igjen.

Forbandede Cille med dit pene ansigt.

Om hun er gla i en andens mand, er det hendes pligt at sky ham, aldrig se ham. Men hun kom og tok ham. Stjaalet ham har hun.

Jeg har hans ring paa min finger. Det er mig han har hat i sin arm, jeg har gaat tung og styg i maanedsvis for at føde hans barn med smerte.

Floden med flytende maanesølv, et helt liv i to dage, sa hun.

Det er ikke bare mig han har hat i armen. Aa gud, jeg tror jeg maa bli vanvittig.

Ut av mit hus skal du. Horkarl.

Horkarle og skjørlevnere skal gud dømme, det staar i Bibelen, det er rigtig. Ja, døm ham bare, gud. Kast ham i helvede, han har bedraget sin hustru for gud og mennesker.

Staar der ingen ting om hende. Jeg husker

ingen strenge stygge bibelord om hende, men jeg vet de er der. Døm hende, gud. Men jeg skal ikke dømmes, jeg er tro, og jeg handler efter dine bud.

Solen er væk, uf her er dystert mellem husene. Kan jeg ikke komme en gjenvei her, tro.

Der er Ula. Gudskelov.

Der staar onke! Saber paa verandaen i sin side sorte bonjour. Skal jeg snu, eller har gud stillet ham der forat jeg skal faa hjælp av en av mine egne. Har mor bedt ham.

Ja, jeg vil snakke med onkel Saber. Jeg vil gjøre ham den fryd. Jeg ser godt alt det som er snævert og smaat hos ham, det som far lærte mig at se, men kanske netop det hos ham kan bli min hjælp mot Cille. Han vil glæde sig over at faa magt og ret til at gjøre dem vondt. Nei, det er ikke stygt av mig, jeg har ret til at bruke alle vaaben, min sak er retfærdig, og alle bra folk vil si jeg har ret til at gjøre dem alt det vonde jeg kan. Alle vil fordømme dem, mest Cille. Før har jeg syntes det var lumpent at alle kastet sig over kvinden, som var mest forsvarsløs. Nu glæder jeg mig over at menneskene er slik. Er det ikke den værste av alle forbrydelser at stjæle en mand fra hans hustru. Hvad er en morder, en fædrelandsforræder mot det.

Aa mor, mor. Slik har din lille pike faat det i verden. Slik er jeg blit. De har gjort mig saan at jeg ikke længer skammer mig

over at tænke simpelt og gjøre ting som jeg vet er smaa og onde. Men det er ikke min skyld, mor. Hadde du født mig pen til verden, saa Ketil var blit gla i mig, forelsket i mig, aldrig hadde brydd sig om nogen anden, da hadde jeg været likesaa snil, likesaa godt likt som Cille.

Nei.

Hun er ikke snil. Ond er hun. Hvad hjælper det alt hun har gjort før. Kan hun gjøre denne ene forfærdelige ting, det er den hun skal dømmes efter, ikke alt det andre.

Aa, jeg skal hevne mig, jeg skal ta alle hendes venner fra hende. Til hver enkelt skal jeg gaa og si at Cille har sagt netop den ting om dem, de mindst liker at høre. Hvad bryr de sig om hvad hun gjør mot mig, naar det gjælder deres egen lille forfængelighet.

Aanei, hjælp mig. La mig ikke bli simpel og sjofel for mig selv. Jeg behøver jo ikke at sværte hende, det hun har gjort er mere end nok.

«Mor vilde dere skulde være govenner bestandig, smaapiker,» sa far. Nei mor. Du som selv har været styg og ensom, du vilde synes jeg gjorde ret i at traakke hende ned.

Onkel Saber staar og myser hit. Jeg kommer, onkel Saber. Jo det er mig Karna Wærn,

din blodsforvandt, som kommer for at be om din hjælp.

«Goddag, onkel Saber.»

Han kjender stemmen, før mig selv.

«Goddag. Hvad gjør du her,» svarer han. Ingen ting sker uten hensigt i onkel Sabers verden.

«Jeg er paa lysttur,» sier jeg, «med Ketils nye kutter.»

«Saa. Ketils,» sier onkel Saber. Det vil si det samme som: du har altsaa foræret ham den. Og han er fornærmet for det. Ja, jeg har det. Jeg har git min mand en fin dyr baat for mine egne penger. Jeg har tillatt mig det.

«Hvor er saa herr gemalen,» spør onkel videre.

«Kan jeg komme ind og snakke med dig uten at halve Kristiania hører,» sier jeg. Hvad jeg vil si, vet jeg endda ikke, men jeg vil ind for alle de mennesker paa hver eneste veranda.

Onkel Saber ser paa mig med sine døde isgraa øine.

«Jasaa,» sier han. Han tænker alt sine egne meninger om hvad det kan være.

«Vær saa artig.» Han holder døren op for mig.

Og nu sitter han der like overfor mig i forhenværende skipper Jokumsens sorte pindegyngestol med trøster brodert i kanvasruter, og jeg sitter paa en ny grøn plüscheschaiselongue og har ingen ting at si.

Gid jeg aldrig var gaat herind. Men onkel Sabers øine kommer jeg ikke unna, jeg maa ta et tak i mig selv.

«Onkel Saber,» sier jeg, «kan nogen bli skilt naar den anden ikke vil?» Det er slet ikke det jeg har ment, men dette maa jeg jo ogsaa vite. Onkel Sabers lange træansigt blir gla og interesseret. Naada, endelig mener han.

«Ja. Efter den nye skilsmisselov er intet til hinder. Det kan forhales, men ikke forhindres.»

Intet til hinder. Saa er jeg forsvarsløs.

«Hvor længe,» hører jeg min egen stemme si. Det er ikke tydelig, men onkel Saber er ikke i tvil.

«Har du beviser paa utroskap, kan det ske straks,» sier han. «Ved dom.»

Hvor han er hjælpsom og beredvillig for at faa et menneske dømt. Jeg sitter og ser paa ham. Det er sandt som Ketil sier. Han ser ut som gammelt støv. En hel gammel mand gjort av støv med lorgnet og sid sort frak.

«Ellers tar det et aar, ja det kan ta to. Under visse omstændigheter, hvis man ikke ønsker at utsætte den anden part for juridisk opgjør, tre. Men jeg vil ikke forholde dig at det blandt jurister ikke ansees gentilt at trænere den slags saker. Og for min egen part —»

Han sier ikke mere. Han betænkte sig.

Nu staar han foran mig og venter. Nu er det min tur.

Kanske det er gaat længe uten at jeg har sagt noget. Jeg sitter og tænker paa hvad det egentlig var jeg vilde her.

Jeg vet ikke. Jeg vet bare at om jeg ingenting sier og gjør nu, skal jeg ligge en evighets pinefuld nat til og puste den samme luften som Cille og se hende røre sig isøvne. En hel dag til skal jeg spille den jeg ikke er, vi skal jo ikke seile før imorgen eftermiddag. Og endda tar det en nat og en dag før vi er hjemme.

Hjemme. Hvad er det for et ord. En løgn til alle andre løgne.

Jeg føler mig saa sløv i tanken.

Onkel Saber har ventet, og jeg kommer ikke ut til ham. Saa hjælper han mig paa glid.

«Ja naturligvis,» sier han. «Jeg har ventet at dette maatte komme engang. Den slags løse eksistenser egner sig ikke for ordnede forhold endsi til ansvar for gods og penger, min kjære Karna. Men jeg maa dog si dig at jeg principielt anser en skilsmisse for —»

Hvad mener han. Hvad tror han. At det er mig som vil væk fra Ketil. At jeg vil ta

hul paa mit hjem, paa det som gud og presten har sammenføiet.

Lo jeg. — Han spør hvad jeg lo av. Han er fornærmet.

Tre aar har jeg ialfald, tre deilige lange aar til hevn og pine. Der kan hænde meget i saa lang tid. De kan bli tunge for en vek mand som Ketil, de kan true ham ind i hiet igjen.

Selv om han graver sig endda længer ind i stumhet og ensomhet, er han der da. Der er da en mand paa Holt. Hatten og frakken hans hænger i forstuen, der sitter en i skindstolen i biblioteket, og naar posten kommer er der et brev, nei sjeldnere brev forresten, men næsten altid en bok eller et hefte eller et blad til kandidat Ketil Wærn. Og i lyse nætter kan jeg snu mig i sengen og se nakken hans. Altid bare nakken. Jeg kan strække haanden ut og røre ved puten eller skjorteærmet hans.

Tænk om alt det var borte, hvad var saa Holt for mig, selv med barna. Nei saa heller taale alt. Mine barn skal ha en far og jeg vil beholde min mand.

Gud. Her sitter jeg, og hvor er de to imens. Hvad vilde jeg her, hvad var det jeg vilde si til onkel Saber.

Men det er det at Ketil er ikke vek. Jeg har kaldt det svakhet, men det er styrke, nu ser jeg det. Jeg forstaar, der skal mere til for en mand hver morgen at smile til en kvinde han ikke bryr sig om og hver aften gaa tilsengs side om side med hende, end at slaa i bordet og være den han er.

Men jeg vil ha det smilet og jeg vil kunne se nakken hans i mine lange vaakne nætter.

Hvad sa du, onkel Saber.

«Jeg indser ikke det lattervækkende ved situationen, Karna, du maa ha mig undskyldt. Du vil forstaa at en mand med mine principer maa se med misbilligelse paa den overhaandtagende løshet i legale forhold. Saa omendskjønt jeg —»

Legalt forhold. Det er det rigtige navn paa mit egteskap. Gudskelov ja. Saa legalt er det at jeg kan holde Ketil i maaneder og aar. Hvor han saa gaar hen, hvem han saa elsker, er det mig som er fru Ketil Wærn.

Hvad gjør det mig om du synes jeg er liten og lumpen og hevngjerrig, Ketil, bare jeg kan holde dig fast.

Aa jeg elsker loven, hver eneste liten haard bokstav i den som hjælper mig at holde ham fast.

Store gud, hvad er jeg blit for menneske. Nei Ketil, jeg vil ikke være liten og lumpen, jeg bare elsker dig jo saa jeg kan ikke leve uten dig. Du skjønner ikke hvad det er at ha bare tænkt paa en eneste hele sit liv. Aa gud, jo kanske du skjønner det, det er det forfærdelige.

Sa du noget onkel Saber.

«Sitter du og sover.»

Saa du er sint, onkel. Ja men jeg har saa mange tanker som maa tænkes. Har du sagt noget jeg skulde ha hørt. Legalt forhold sa du. Er det mig som skal si noget nu, er det ikke.

«Det er Ketil som vil skilles,» sier jeg.

Onkel Sabers lorgnet staar længe blikstille mot mig. Ta den væk, den plager mig.

«Er manden gal.»

Han gaar op og ned med hænderne bak under frakkeskjøtene. Uf, hvor lorgnetten blinker. Der staar en broderet krak iveien for hans lange, tynde ben, han gaar av veien for den hver gang.

«Sese. Skilles. Man tør kanske faa vite hvad mennesket har at beklage sig over.»

Staa ikke der foran mig og se dommeragtig ut. Det er ikke dig som skal dømme ham, onkel Saber.

«Som du kanske vil behage at erindre var jeg ikke særlig begeistret over din forlovelse. Jeg ansaa Ketil Wærns anskuelser dengang meget litet betryggende for din fremtid, for

Holt. Jeg ante det ikke bare var ungdommelig snak, men noget som bundet i en uvederheftig karakter. Det viser sig altsaa nu at jeg saa ret.

Jeg forstaar ham bare ikke. Hvad vil han opnaa. Og hvor tør han tillate sig at trække skandale ind i en hæderlig slegt. Hvad har han sagt?»

«Han har ingenting sagt.»

Hvor onkel Sabers lange graa ansigt blir endda længer, det betyr haan og vantro. Han har mere at si, jeg ser det.

«Du pleier ikke at vrøvle, min kjære Karna, men dette nærmer sig sterkt hvad jeg vil kalde vrøvl. Her kommer du — paa lystseilas med din mand tilmed og fortæller at han vil skilles, men han har ikke sagt han vil.

Scener forekommer i alle egteskaper. — Ja en av mine kolleger paastaar endog at hvis de ikke forekommer, er det netop tegn paa en saa stor likegyldighet at man ikke gider holde paa en mening overfor den anden part. Og han er gift, saa han burde vite besked.

Du gaar selvfølgelig straks tilbake og later som om ingenting er.»

Rigtig, onkel Saber.

En saa stor likegyldighet. Der er det.

Han gaar med lange ben fra hjørne til hjørne paa fillevævsløperen og hidser sig selv op saa stemmen blir tynd og høi.

«Skilles. Skulde man hørt paa make. Agtet og anset mand med kone og barn i udmer-

ket pekuniær stilling. Hvad aarsak skulde vel en slik mand ha til at gjøre skandale.»

Jeg hører dine haanske ord, og jeg ser dit selvretfærdige haarde træansigt. Neivel, onkel Saber, jeg ser dig nu. Som du skridter der er du uttrykket for deres dom som tilgir dig at du lever rikelig av enkers og faderløses tillid, men aldrig den som har mod til at ofre for at naa det han tror er lykke.

Nei, onkel Saber, naar jeg ser dig staa der mot vinduet som en lang graasort strek, føler jeg at den som kunde ha forstaat og forsvart Ketil Wærn, det er jeg. Bare det hadde gjældt en anden kvinde, et andet hjem, andres barn. Bare det ikke hadde været min forfængelighet og stolthet som var krænket, min kjærlighet som var traadt paa.

Jeg vet ikke om onkel Saber sier noget mere, det kan være det samme ogsaa. Jeg var vist et stykke paa veien, dit hvor jeg gjerne vilde være, hvor jeg kanske kunde ha været om jeg ikke var kommet til verden saa styg.

Nei. Jeg forstaar ingenting, jeg tilgir ingen ting. Jeg er ogsaa av onkel Sabers blod, og jeg vil ha min ret og min hevn.

Aanei, Ketil, ikke hevn, bare ret. Bare

holde dig fast hos mig, selv om baade du og jeg skal dø av det.

Tøv. Mennesker dør ikke av sorg. Jeg vil ikke dø, jeg vil leve for mine barn og Holt og mig selv ogsaa.

Det er bare hvis du gaar, jeg vil ta hevn, Ketil. Ingen ting skal være for simpelt for mig da, og da er det du som har skylden for det. Ikke paa dig skal jeg hevne mig, bare paa hende, for det vil ramme dig endda mere, og alle vil si jeg er nobel som ingen ting gjør mot dig.

Aanei. Det vil ikke hjælpe. Ketil vil bare bli dobbelt gla i hende for hvert vondt ord jeg stikker hende med.

Hvad vil du mig, far, jeg har ikke ropt paa dig, jeg vil ikke høre paa dig.

«Skulde man ikke unde den man elsker lykken,» sa du engang. Da tænkte du paa hende som gik fra dig, far. Slik vilde du jeg skulde tænke nu. Men jeg gjør det ikke.

«Vogt dig for at tænke smaalig, Karna.»

Det har du ogsaa sagt, far. Da graat jeg for det. Nu vet jeg du mente: «Vogt dig for at bli som din mor, Karna.»

Du kan ikke forlange noget saa overmenneskelig, far. Du kunde ofre, jeg kan ikke, jeg er mors jeg — ikke bare din.

Mor vilde ha skjønt mig. Aa mor, du vilde ha forstaat at jeg ikke kan gi fra mig hevnen ialfald. Men kanske du ikke vilde

skjønt, at jeg kan holde Ketil fast naar han vil gaa. Var du stoltere end jeg, du mor. Du kan ikke vite hvad du vilde ha gjort. Far vilde ikke gaa, han vilde bare ha sin drøm ifred, han maatte være og la Cille ha et hjem.

Forbandede Cille. Kunde jeg vinde Ketil igjen, dræpte jeg dig.

Sludder. Jeg tør ikke dræpe noget menneske. Men lyve tør jeg.

Hvad er dette, jeg er saa kold paa føtterne.

Jeg staar her i engen langt bak onkel Sabers hus, det er en liten bæk som gjør mine føtter kolde.

Har jeg staat længe her kanske.

«Hvis mester Urian ikke optræder pligtmæssig korrekt, skal jeg nok vite at faa ham til fornuft.»

Rigtig. Det var det sidste onkel Saber sa, da jeg gik ut av haven.

Mester Urian, hvem var han. Det passer ikke til Ketil.

Nei, onkel Saber, du kan ikke hjælpe mig nu. Jeg skjønner likevel mere end du.

Dernede ligger baaten. Er de der. Og hvorfor er jeg her og ikke ombord. Gaar jeg rent i vildelse. Jeg maa se at komme ombord.

Aagud for en helvedes nat. Ikke kan jeg snakke med dem ikveld. Jeg blir nødt til at gaa mellem dem, komme nær deres klær for der er saa trangt, og jeg maa late som ingen ting, endda jeg har lyst til at slaa dem og spytte paa dem.

Ketil, jeg mener ikke dig. Imorgen skal du og jeg snakke sammen for første, men ikke sidste gang i vort liv.

Der ser tomt ut ombord, kan de være iland endda.

Kanske det er nat alt og de har glemt at jeg er til.

Nei, jollen ligger ved bryggen. Nogen er iland ialfald, kanske de leter efter mig. Kanske Ketil.

Sier ikke din samvittighet at nu naar du har gjort mig den store uret, nu maa du tænke paa mig. Du kan da ikke la din egteviede hustru springe alene omkring i Ula om natten. Ialfald kan jeg ikke bli her.

Aa, jeg synes ikke der kan være et ensommere menneske paa jorden end jeg. Her sitter jeg paa en sten et fremmed sted hvor jeg ikke kjender andre end en haard gammel mand, og han er nu min nærmeste. Alle har glemt mig, min mand gaar og ser i en anden kvindes øine, min søster er tyv paa det som er mig kjærest i verden.

Barna sover nu. Herregud, mine deilige, smaa barn, jeg kunde skrike høit saa længter jeg efter at ta dere i armene mine. Kaare

som er en liten Ketil. Det samme fine smale ansigtet, den samme lille hvirvlen i det lyse haaret. Jeg ser hodet hans paa puten, het i kinderne med halvaapen mund. Han holder armen under puten og klemmer den fast med smaa brune fingre, det gjør Kaare bestandig.

Matina ligner mig, haaret hendes ligger slapt paa teppet, og hun er graablek, men munden er svært rød.

Du skal da vel ikke bli styg du ogsaa, lille barn, saa dit sind skal bli forgiftet av misundelse og ingen varme, som mit er blit. Der skal da vel ikke være forbandelse over os kvinder paa Holt. Nei gudskelov, styg er Matina ikke.

Der er skridt paa stien.

Cille.

Alene.

Er Ketil ombord. Er de ikke venner.

Hun gaar langsmed skogen og ser ned. Der stanser hun og staar og holder i en gren.

Armen din er vel bra nu naar ikke Ketil ser dig.

Ja, staa og stirr. Jeg kjender dig slik fra aftnerne hjemme. Kvelden er blaa med en

tynd liten maane av graa røk bare. Og saa sterkt det dufter av græs og løv. Vinden har næsten lagt sig, det suser bare litt i toppene. Aa Holt, hvorfor reiste jeg fra dig. For en nat mellem roserne, de rækker alt nu med sin søte pust op og ind av vinduerne til dem som skal sove.

Tænker Cille kanske ogsaa paa Holt og roserne. Ja, tænk du. Husker du augustkvelden i almealléen, da var der ogsaa roser. Dengang var det mig som var sterkest. Jeg skal bli det nu ogsaa. Vinde skal jeg hvad det saa skal koste os alle.

Gud gud, hvor forfærdelig livet er du lar os leve.

Ropte jeg paa hende. Hun snur hodet hit. Nu kommer hun. Hun vokser frem av det grønne, større og større, nærmere og nærmere. Er jeg gal, har jeg ropt paa hende. Jeg vil styrte paa hende, og kvæle hende og jeg sitter bare her og ser hende komme mot mig gjennem græsset og skumringen. Fort og let gaar hun og holder kjolen op for duggen.

Det er som et skjønt maleri. Cille gaar som en fugl, sa far.

Store gud, skal hun endda ha magt til at faa mig bløt, nu som jeg vet hvad hun har gjort mig. Har lille Cille fra barneværelset forhekset mig, saa jeg ikke ser klart selv nu. Jeg er da klok og klar, min forstand er der ingen ting iveien med.

«Aa Karna. Graater du. Kom.»

Hvad er jeg for en. Her gaar jeg gjennem engen med Cilles arm om min ryg. Hun, som jeg hader, lar jeg røre ved mig.

Graater du, sa hun. Jeg visste ikke at jeg graat. Jeg ser den lille rette profilen ved siden av mig. Ansigtet hendes er saa litet og forgraatt, stemmen saa saar og ulykkelig.

Hun graater ogsaa, hun gaar og sier ingen ting. Og jeg orker ikke at ta den varme armen hendes væk, jeg kan ikke gjøre det.

Gud, gud, hvad gjør du nu med os to søstre, hvad har du for underfundig mening med denne helvedes pine for os og Ketil. Petter regner jeg ikke, han har saa tyk hud.

Os. Hvordan er det jeg er begyndt at tænke. Jeg vet ikke hvordan jeg har faat fat paa Cilles fingre. Jeg holder dem i mine og ser paa dem. Kanske jeg har sagt noget om hendes store perler, det vet jeg ikke. Jeg vet vi er gaat forbi husene i Ula og nu staar vi her paa bryggen. Cille drar perlen av fingeren og sætter den paa min haand.

«Av mors mand. Det har jeg jo sagt dig før,» sier hun. «Men naar du synes den er saa vakker saa. Jeg har jo flere.»

Jeg har da vel aldrig bedt Cille om perlen, jeg er da ikke blit helt vanvittig. Har hun faat den av Ketil, tænkte jeg, — saa sa jeg vel noget.

Tror hun jeg vil gaa med den ringen som Ketil sat og holdt om i stormen idag.

«Jeg har flere,» sa hun.

Hvad var det nu. Jo, hestetaglet jeg vilde gi hende for katten.

«Jeg faar saa ofte,» sa hun dengang.

Der var en liten skvalpelyd i vandet under mig, og der er ingen perle paa haanden min.

Hun sier ikke en lyd. Jeg ser nakken hendes bøie sig nedover der hvor ringen faldt.

Der kommer nogen. Det er Ketil og Petter, de kommer hit, de bare gaar, og snakker ikke sammen.

Petter kom altsaa iland og forstyrret dem, det var derfor Cille gik alene.

Der er skridtene paa bryggen.

«Aa ble det av dig?» spør Petter, han høres svært forurettet.

«Jeg gik,» sier Cille bare. Det er ogsaa en grund.

Ketil sier ingenting. Ansigtet hans ser ut som om det har arbeidet med noget tungt som har tat ibruk hver eneste linje, hver muskel i det. Han bare staar og ser paa Cille. Han har ikke set paa mig et sekund siden han kom saa nær, han har ikke glemt armen.

«Det var i sidste lita aa vente paa os ogsaa, naar dere har jollen,» sier Petter igjen.

«Du kunde ha vaaknet mig da du gik du Karna.»

«Du var netop sovnet,» sier jeg, «jeg betænkte mig og gik straks efter de andre.»

Jeg ser skarpt paa dem begge mens jeg sier det. Nu maa de da bli ræd for at jeg har set og hørt dem.

Nei.

De lægger ikke merke til at jeg sier noget, jeg ser ingen forskjel, de ser paa hverandre endda. Ketil ser saa dødsens alvorlig ut.

Jeg maa si noget som er ondt, noget som kan vække dem og faa snudd dem mot mig.

«Cilles store perle ligger dernede,» sier jeg. «Jeg kastet den.»

Det er bare perlen jeg snakker om, men ordene slaar mot mine egne øren som om jeg har sagt hvad jeg tænker:

«Cille har tat min mand. Det er mig en glæde at gjøre hende den første lille skade igjen.»

Det er Petter som svarer:

«Er du ikke rigtig klok. Har du kastet Cilles store perle. Saa maa vi jo lete.»

Nu vaakner de. De stirrer paa mig begge to. Ketil vet hvorfor jeg gjorde dette ogsaa. Han snur sig straks fra mig.

«Det er for mørkt,» sier han til Petter.

Hvem tar mig saa haardt om armen. Ketil, hvad vil du gjøre mig. Som en forbryder blir jeg leiet fast ned til jollen. Han gaar først og trækker mig efter sig.

«Sæt dig.»

Saa nikker han til Cille:

«Vent du. Pettersen kan hente dig. Det er tryggere.»

Nu saa han paa mig. Det er mig som gjør det utrygt for din elskede, Ketil, mener du ikke det.

Ved gud i himlen, jeg skal gjøre det utrygt for hende.

Hvor fort han ror, ganske iltert. Han ser hele tiden forbi mig ind hvor de to staar.

Jeg har nok feber, jeg fryser her jeg sitter helt nedenfor vandskorpen, saa dypt ligger jollen endda vi er bare to.

Der er vi. Baaten ligger og dupper, der gaar vel dønning, for paa vandet er bare smaat krus.

Ketil holder jollen indtil og lar mig gaa op. Han gir mig ikke haanden.

Nu ror han tilbake igjen selv.

Han kunde ha sagt at det er ikke værdt at uroe Pettersen. Det hadde været en venlighet. Men han sa ingenting, ikke gonat, ikke noget.

Det er som jeg traar i luften, jeg kjender ikke planken under mig, jeg svimler.

Jeg tror jeg gaar ned og lægger mig. Det

et det bedste, saa slipper jeg at røbe mig mere iaften. Det var dumt at jeg kastet perlen, barnslig og dumt.

Kanske de kan tro jeg sover og snakke uforsigtig. Og jeg maa samle mig og ligge og tænke paa alt jeg vil si til Ketil imorgen, skjønt da husker jeg vel kanske ikke hvad det er jeg vil si, jeg har altid saa vanskelig for at tænke klart og rolig naar jeg er alene med Ketil. Og jeg kan ikke tænke mere end det ene at han har bedraget mig.

Men har han virkelig gjort det. Nei, det kan ikke bety det. Ikke noget saa forfærdelig. Noget slikt kan da ikke ske med mig, jeg kunde ikke tænke paa at holde paa Ketil hvis jeg virkelig trodde noget saant. Slik skam kunde jeg ikke leve med. Men selv om det værste er sandt, skal ingen faa vite det. Jeg skal smile til menneskene og jeg skal tvinge Ketil til det. Der er vist mange slike smil som stænger for ulykke. Det var dumt jeg snakket til onkel Saber, men han vet jo heller ikke hvorfor, og han vil tie stille. Menneskene skal tro at Ketil og jeg er lykkelige.

Hvad tror de egentlig om os, jeg har aldrig tænkt over det. De vedkommer mig saa litet, mit eget rækker til for mig, jeg behøver ikke deres dom.

Jo. Jeg behøver den om Ketil gaar fra mig, da skal den hjælpe mig mot dem. Den og loven, for den har jeg ogsaa paa min side.

Alle vil holde med mig, for dette er noget de skjønner, dette kan hænde dem alle.

Her ligger jeg igjen i halvmørket i køien, jeg vet ikke om at jeg har klædt av mig. Aa jeg fryser, saa tænderne klaprer, jeg maa ha et uldteppe til.

Der er de, de korte aarerne gnor i tollegangene. Der lægger de til siden. Det er Cilles hæler som tripper paa dækket og hopper ned i cockpiten.

«Bind jollen du, Petter, saa har du gjort litt nytte,» sier Cille.

Hun vil altsaa si noget til Ketil som Petter ikke maa høre. Tænker hun ikke paa at jeg har ører, eller bryr hun sig ikke længer om hvad jeg hører.

Jeg maa vite hvad det er. Bare jeg kunde se dem, men jeg tør ikke røre døren, jeg sover jo.

Hun hvisker, men de er like bak døren. Dum og uforsigtig er du Cille som ikke først hører efter om jeg er vaaken, naar du vil si hemmelige ting til min mand.

«Du maa skjønne det, Ketil, at det er for min egen skyld, ikke for din, at jeg ikke vil. Dig vil de tilgi, for du er mand. Det er mig de vil kaste sig over. De forlanger altid mere

styrke av en kvinde end av en mand, vet du. La mig reise, Ketil. Snart. Imorgen. Det er jo bare pine for hver dag jeg blir. Det er saa vanskelig for mig hvad jeg saa gjør, Ketil.»

Saa du skjønner det, din djævel, at det blir dig selv som taper paa det om du sviker din pligt mot mig. Saa egoistisk er du.

Aagud, om det var mig Ketil tagg, jeg reiste til verdens ytterste ende med ham. Bedrage tør du, men vaage dit skind tør du ikke. Du fortjener ikke at han er gla i — —. Hvad sier han. Jeg hørte ikke det første, og jeg hørte ikke hvad han svarte. Nu hører jeg:

«Og du vet jo godt, Cille, at jeg skjønner dette ikke er sandt. Hadde du ikke tænkt paa de andre, hadde du aldrig været ræd, da hadde du hat mod alt dengang. Og du vil vel ikke jeg skal tro du haaber paa nogenslags lykke for mig der i huset om du blir borte for mig. Saa godt kjender du mig da,»

Der i huset.

Det er sit hjem, hans og mit hjem han kalder der i huset.

De sier ikke mere. Hvad gjør de. Kysser han hende. Jeg maa holde hænderne fast i madrassen for ikke at fly op og se.

Nei, dette er helvede, jeg holder det ikke ut. Bedre alt andet end denne pinsel.

Aanei, ikke alt. Bare bli hos mig, Ketil. Selv om jeg skal se dig ulykkelig hver dag fremover, saa bare la mig se dig.

Sier de ingenting mere. Jeg maa op og se selv om —

«Prøv at sove rolig inat, Cille. Imorgen snakker jeg med Karna. Sov nu, kjære kjære lille.»

Aa. Hvad gjør han mens han sier slikt. Holder han hende i armene. Jeg maa se dem.

Han holder hodet hendes mellem begge sine hænder, han bøier sig ned over det.

At jeg kunde la være at skrike.

Aa gud la mig faa dø. Jeg orker ikke at leve og vite dette. Alting ramler sammen omkring mig.

Der kommer hun. Jeg maa snu mig til væggen og stoppe lakenet i munden, saa hun ikke skal høre min graat.

Hun snakker ikke, spør ikke om jeg sover. Godtroende tosk, som ikke tænker paa at jeg maa være vaaken saasnart efter at jeg har lagt mig. Hun tænker vel kanske slet ikke paa mig.

Hun klær fort av sig. Det er naturligvis

ingenting iveien med armen nu, naar ikke Ketils medlidenhet skal vækkes.

Graater hun. Hun pusser næsen saan. Jo, hun graater ogsaa.

Her ligger vi to søstre igjen ved hver vor væg, i samme rum, akkurat som da vi var smaa, men dengang var hele store altanværelset mellem os, og nu er vi saa nær at vi kunde række hænderne ut og røre hverandre. Og likevel har vi hele verden mellem os, vi ligger her og graater for den samme mand. Det har vi ogsaa gjort før. Men nu er det mig som graater fordi jeg mister ham.

Neinei. Hun har ham ikke, hun skal aldrig faa ham, aldrig i evighet. Heller vil jeg være ulykkelig sammen med ham hver dag og nat saalænge jeg lever end unde Cille at faa ham. Han skal ikke faa lov at bli lykkelig med en anden kvinde, naar han ikke vilde bli det hos mig. Hvad er det for en forfærdelig og vanvittig magt som gjør at han ikke ser, ikke bryr sig om den kjærlighet uten grænser jeg gir ham, men bare tænker paa Cille, som likesaa godt kunde ha tat en anden.

Er det dig, gud, som styrer saa ilde, er du døv og blind. Gjør du mig saa forfærdelig vondt, kommer jeg til at hade dig ogsaa.

Uf! Der er et trækspil. Iland eller paa den andre kutteren.

«Astri mi Astri du eine høll taa meg.»

Saa saare og vemodige de fleste folkeviserne vore er. Der er ingen glæde over at leve, bare kjærlighets sorg og længsel:

«Den ti du var meg saa inderli go.»

For lykke at kunne si den ti du var meg saa inderli go. Det maatte vist være lettere at misste om en visste en hadde været rik engang.

Jo. Cille graater.

Vi graat sammen da vi var smaa. Det hjalp altid naar jeg kjendte Cilles varme lille krop tæt ind til mig. Jeg er saa forfærdelig fattig, jeg har mistet to, jeg.

Dette er sykelig og abnormt. Jeg maa jo bare være gla jeg mister en slik søster.

Men dig vil jeg ikke miste, Ketil. Jeg vil —

Nei, jeg maa prøve at faa sove, ellers klarer jeg mig ikke mot ham imorgen. Tankerne mine gaar rundt og rundt og kommer ikke ut av ringen.

Hvad var det for plask. Hvad gjør Ketil, jeg hører dem ikke derinde. Et til.

De bader vist.

Maa du svale dig, Ketil, for at faa sove. De snakker ikke, roper ikke om hvordan vandet er som de pleier.

Jeg tør ikke svømme paa dypet. Bare jeg ikke kjender bund og vet at det er for dypt til at staa, føler jeg at han vil dra mig ned, og jeg blir stiv i hele kroppen av angst.

Jo. De bader. Jeg hører Petter puste og spytte.

Tænk om Ketil sank. Der er mange flinke svømmere som faar krampe. Da fik du ham ikke, Cille.

Gud saa er jeg gal. Jeg er da ikke morder. Nei saa heller alt vondt end at han skulde dø fra mig.

Bare han var ombord igjen, jeg er ræd.

Det er bare nervøsitet, Ketil bader jo ofte fra baaten, og Petter er jo der. Det er vel for det er saa sent og folk iland sover, de ikke støier som de pleier. Ketil støier aldrig ellers, bare ombord og i vandet snakker han høit og fort. At nogen kan like det levenet paa sjøen fremfor stilheten under store trær.

Aa gid jeg var hjemme, alt blir endda værre naar jeg er borte fra Holt.

Reise, sa Cille.

Da mener hun vel at hun ikke vil gifte sig med Petter heller. Om hun reiste saa langt væk at hun aldrig kom hit igjen, kunde jeg kanske faa ro og tryghet. Jeg tænkte at naar hun blev gift, blev det trygt for mig, men nu vet

jeg det nytter ikke. Hun og Ketil har ingen respekt for moralen.

Nu er de oppe igjen, de vaate føtterne klasker paa dækket. De kryper like i køien.

Gonat sier de bare.

Aanei, du er nok ikke oplagt til at være venner med Cilles forlovede ikveld, det er du for ærlig til.

Cille sover vist alt, hun puster regelmæssig. Hun er krøpet helt ind til væggen, jeg ser bare nakken. Saa rolig kan hun ta dette, at hun alt er sovnet, saa letsindig er hun.

Jeg faar nok ikke sove jeg, jeg maa slaas for mit og jeg er ganske alene, jeg kan ikke bruke onkel Sabers hjælp.

Der er maanen fremme og blank alt.

Flytende maanesølv, sa hun.

Æsch. Slik pynter de usedeligheten, gemenheten mot mig. Jeg kunde piske hende, rive den fine natkjolen av hende og slaa hende saa hun ikke orket at staa. Det er hendes skyld, hendes, hendes, hendes.

Ketil hadde aldrig fundet paa at svike sin pligt om ikke Cille hadde lokket ham.

Stakkars Ketil. Jeg har vondt av dig, jeg skal hjælpe dig mot dig selv og hende. Karna Wærn har raad til at være høimodig, det er

ikke av mangel paa stolthet jeg holder dig fast. Tvertom. Saa meget stolthet har jeg, at jeg tør gjøre det.

Det er ikke sandt.

Det har ingenting med stolthet at gjøre. Det er bare den eneste ting at jeg bryr mig ikke om hvad jeg gjør, hvem jeg blir, bare jeg kan holde dig fast hos mig og barna.

Jo. Det er stolthet likevel. Heller vil jeg leve i det som da kanske kommer, heller se dig gaa tilgrunde for mine øine, end at folk skal faa vite du ikke bryr dig om mig.

Bare jeg kunde faa sove, det hamrer og banker i tindingerne mine. Hadde medicinskapet bare været herinde, skulde jeg ta noget. Men en flaske porter kan jeg drikke. Nei, de ligger derinde paa isen.

Aa om søvnen vilde være barmhjertig og komme. Ligger jeg længer, blir det syk feber, jeg vet næsten ikke mere hvad jeg tænker, det væver sig sammen, alt vondt fra før og dette sidste forfærdelige, om igjen og om igjen.

Og saa stille maa jeg ligge forat ingen skal høre mig.

Hvad gjør det forresten om de hører jeg er vaaken, jeg har vel lov at ligge vaaken

saameget jeg lyster. Jeg har ret til alting, jeg, det er de andre som har hele uretten.

Det rumsterer derinde, en skjænker et glas. Er det Ketil. Det maa være Ketil som heller ikke faar sove, som drikker noget. Ketil som aldrig drikker nogenting ellers. Jeg maa be ham, jeg holder ikke denne lange natten ut.

«Ketil.»

Jeg har reist mig op og hvisker gjennem døren.

«Hvad vil du?»

Han snur sig ikke, han hører det ikke er hende, og han spør saa haardt, endda han hvisker.

«Jeg er tørst. Gi mig noget. Porter.»

Han svarer ikke mere, bare bøier sig og trækker isskuffen ut og leter blandt flaskerne.

«Mange tak, Ketil.»

Han svarer ikke nu heller. Ikke gonat. Ingen ting.

Saa hader han mig for jeg klemte Cilles arm. Han husker det hele tiden.

Her ligger jeg igjen. Det smakte vondt og bittert, jeg kan næsten ikke faa det ned. Det skal ned altsammen. Jeg vilde vist bli ør av en halv flaske porter ellers, nu holder jeg mig like pinende vaaken.

Hvad var det Ketil drak, det er saa ulikt ham at staa op og drikke noget.

Skulde det kanske bli følgen om han blev hos mig, at han vilde døve sig.

Nei, det passer ikke for Ketil. Han vilde bare bli endda mere taus, endda fjernere fra alting paa Holt.

Jeg tror jeg begynder at døse bort. Der kommer ro, næsten likegyldighet over mig. Baaten vugger saa passe behagelig, jeg orker ikke tænke mere. Jeg finder nok ord naar jeg snakker med Ketil imorgen, vi skal gaa en tur sammen og snakke om alting. Som venner.

Ketil og jeg har vist aldrig gaat tur sammen. Vi har nok gaat sammen, men aldrig gaat ut for at gaa tur. Det har altid været i erend til eller fra nogen. Vi gik —

Jeg er meget søvnig. Baaten nynner, nei vugger, mener jeg. Jeg —

«Klokken er ti alt, syvsovere.»

Petter dundrer i døren med en støvel og roper høit. Hvad er det. Hvad er det for noget vondt som tynger paa denne dagen, det er noget vondt.

Tænk, jeg har sovet mig gjennem denne natten.

Cille sitter op i sengen, hun ser træt ut. Jeg har aldrig set hende saa litet pen. Det er godt. Saa har hun ikke sovet, kanske hun bare lot saan igaar aftes ogsaa.

Jeg hører ikke Ketils stemme, men Petter snakker.

«Det er fin sol og sønnabris,» roper han ind til os.

«Vil du staa op først,» sier Cille, «jeg vil gjerne sove litt til.»

Litt til. Tør hun ikke fortælle at hun har ligget vaaken. Jeg kan jo se det paa hende.

Det er vist første gang Cille har budt mig at gaa foran. Hun har altid gjort det selv. Det falder hende aldrig ind at nogen skulde foran hende.

Men hun gjør det nu. Betyr det at hun vil vike for Ketils hustru og la mig beholde min lovlige ret, skammer hun sig endelig over at gjøre mig saa stor uret og skjendsel. Aanei.

Det er vel bare at hun er søvnig.

De dækker bordet derinde.

Var det Ketil som lo. Er han saa gla for det han vil gjøre idag at han kan le.

Ja le du Ketil. Jeg vinder likevel. Jeg er ogsaa rolig idag og modig til at snakke med

dig. Saameget kan god søvn gjøre, og sol og lys dag. Alting tynger værre naar det er mørkt.

Cille ligger med øinene haardt lukket. Ansigtet er saa litet og graat. Hun vil ikke se mig, vil ikke bli snakket til.

Herregud at du ikke kunde blit gla i en anden mand. En andens mand ialfald. Aldrig kommer du ut av min vei, du har stængt for mig bestandig.

Som hun ligger der nu, faar jeg næsten vondt av hende, hun ser ut som naar hun har frosset. Da blir hun ogsaa saa liten i ansigtet.

Du regner ikke med at det er vondt for mig at gjøre vondt, sa hun. Lille Cille, jeg vet det er sandt. Jeg vet du har det vondt for hvad du gjør mot mig, men jeg kan ikke la være at hade dig. Jeg synes du har gjort alle de vonde ting som har hændt mig i hele mit liv. Og likevel, naar jeg ser dig ligge der —

Neineinei, jeg maa da være et ordentlig menneske, ikke la smaa gamle dumme barneting forstyrre mig nu, naar jeg skal være sterk.

Jeg er færdig klædt, men jeg staar foran døren, og hjertet mit banker fordi jeg maa gaa ind, og jeg gruer for at se Ketils øine og høre ham snakke til mig. Nei, jeg gruer endda mere for at han ikke skal snakke.

Cille aapnet øinene med det samme jeg gik i døren.

Ketil staar med ryggen til mig agterut.

«Gomorn, Karna. Fint veir.»

Det er Petter som staar paa hodet i isskuffen og snakker til mig.

Vil Ketil ikke si gomorn til mig, han snur sig ikke engang.

Høflig skal han være. Vel. Saa sier jeg gomorn til ham.

Nu snur han sig.

«Gomorn.»

Var det virkelig ham som lo for litt siden, han ser ut som om han aldrig i sit liv har ledd eller smilt.

Kan du ikke beherske dig en stund endda, naar du har gjort det saa længe. Han skal se jeg ikke gaar unna.

«Jeg vil gjerne snakke med dig, Ketil,» sier jeg, «vi kan gaa en tur. Til Eftang for eksempel.»

Hørte han hvor stemmen min rystet. Nei, han hører vist ikke naar det gjælder mig. Men han ser paa mig.

«Det er godt,» sier han.

Saa betyr vel det, at det er godt for ham at slippe indledningen, siden jeg forstaar og har bedt ham selv. Han gaar forbi mig ned og sætter sig tilbords.

Vil han si noget ind til Cille.

Nei, han bare sitter og venter.

For en fin frisk morgen. Det er søndag og sol og akkurat saa meget bris at ikke sjøen er blank, men blaa.

Petter staar ved forluken og tar imot speileggene og kaffen for ikke at gaa gjennem hos Cille. Han har ropt til hende, og hun har svaret vi kan sætte ind, nu kommer hun straks. Jeg vil staa her i døren og passe paa hvordan hun og Ketil sier gomorn til hverandre.

Der er hun.

Elendig ser hun ut, næsten styg. Det er bra hun er styg.

Ketil tar haanden hendes uten at si noget. Det er det eneste jeg ser, for han staar foran hende med ryggen mot mig. Han gjemmer hende for mig. Hadde det ikke været Ketil, vilde jeg tænkt han gjorde det med vilje, selv om det er ham, maa jeg tænke over om det ikke var beregnet. Men slikt ligner ikke Ketil. Desuten har han jo vist sig for mig alt.

Det er bare Petter som snakker ved frokosten. Han ser ingenting av det som er indi mennesker, han ser ikke engang det som er utenpaa os tre nu. Aa, jeg synes dette sidste døgnet har lært mig at se.

Det er Cilles perle Petter snakker om. Vi maa lete, sier han, og saan skal vi lete. Han kan godt dykke efter den, men damerne iland kunde jo se ham. Pettersen og han skal nok klare biffen, men aassen i alverden kunde du være saa kløne te, Karna.

Noget svarer jeg vel, jeg føler mig saa sløv. Det er det som skal komme om litt jeg tænker paa. Jeg maa klare mig, ruste mig mot ham, for jeg skal møte ham som min fiende, det ser jeg.

Bare rolig. Ikke forløpe mig, ikke bli hidsig og si det jeg angrer bakefter. Jeg angrer altid bakefter, men altid gjør jeg det om igjen næste gang.

Aa, jeg skjælver over hele kroppen. Han maa ikke se det, han maa ikke tro jeg er ræd, for det er jeg som skal vinde.

Vi staar heroppe nu, det er selvsagt vi alle skal iland. Det er hele tiden bare Petter som snakker. Kan du ikke holde op, Petter, der er jo ingen som hører og det gjør saa vondt i ørene mine, jeg faar ikke tænke ifred.

Hvad vil Ketil si, jeg ser paa ham han vil si noget.

«Pettersen,» sier han, «sæt fruen og mig iland først.»

Sa Cille noget.

Hun er ræd, munden bævrer, og hun tør ikke se op.

«Karna har bedt om at faa snakke med

mig, Cille,» sier han. Stemmen er øm. «Saa kan du og Petter faa være alene.»

Det sidste er ikke ømt, men det er ikke saan som ellers naar han snakker om at de to er alene. Det er befaling, — værsgo snak fra du ogsaa. Jeg skjønner det godt.

Jeg liker at han bare sa Karna vil snakke med mig. Han kunde ha sagt jeg hadde bedt ham gaa tur, eller han kunde ha spurt mig om at spasere, saa Petter hadde hørt paa det. Men nu vil han at Petter ogsaa skal forstaa. Ketil kan ikke lyve selv om han vilde. Nu vil han vi fire skal snakke ret ut. Kanske han vilde gjøre det lettere for Cille overfor Petter. Men Petter hører ingenting, han tænker bare paa perlen, som kanske er blit borte, den er sjelden stor og værdifuld.

Petter maa være meget forelsket i Cille naar han tar hende uten penger og med en mor som er snakket om paa den maaten. Han skulde da vite godt nok at Cille ingen ting fik efter mor og far.

«Kom saa.»

Jaja, Ketil, nu kommer jeg jo. Det er første gang din stemme har været utaalmodig efter mig. Jeg kommer tidsnok, Ketil, jeg

skal vinde paa dig, jeg vet det saa sikkert. Ganske rolig er jeg, ikke spor av skjælving længer, bare litt hjerteklap, men det gaar over.

Saa ror Pettersen os. Ketil rakte sin haand og hjalp mig i baaten.

«De faar forklare os hvor huset Deres er henne i Eftang, Pettersen, saa kan vi hilse Deres kone og si De er i farvandet. Vi kan vel bare gaa efter det peneste vi ser, vel.»

Hvor munter han er og god i smilet. Om det gjaldt livet, kunde jeg ikke ha været slik nu. Ikke ellers heller forresten. Ketil har saa let for at snakke med slike folk. Han finder akkurat den lille spøken de liker. Egentlig snakker han akkurat med dem som med os. Jeg føler mig aldrig saa klodset og genert som naar jeg skal snakke med folkene om deres familie og ting som ikke angaar ordre om deres arbeide.

Hvor rolig og opgjort med sin egen vilje Ketil maa være, naar han kan være slik nu, med det vi har foran os.

«Hæhæ,» sier Pettersen. Han ser gla og stolt ut. «Om inte just det aller finaste, saa er det inte mye om aa gjøra, ska jeg si. Naar di har tat beinstien ner til stranna, er det paa høire hanna, dehenne som har ei diger bjørk atme væggen. Det er umulihets raa aassaa ta feil uta det. Helles saa tar jeg dem nok ratt igjen, jeg som er van med veien,» sier han efter os.

Ketil og jeg gaar indover bryggen ved siden av hverandre.

Denne gang er det Cille som staar ombord og ser. Ja, hun kan se, hun føler ikke slik smerte som jeg igaar.

Der staar hun og holder sig i vantet og stirrer herind.

Jo, det lyktes.

Ketil snur sig, men hilser ikke, vinker ikke til hende, bare ser hele tiden mens han gaar. Aa, de skammer sig ikke for noget længere.

Jeg skjønner ikke jeg kan gaa her saavidt rolig, jeg har ikke længer den trangen til at gjøre hende vondt. Jeg venter.

Vi gaar ved siden av hverandre og sier ingen ting.

Det er søndagsstilt mellem husene. To og to sammen staar mænd og gutter i mørkeblaa klær med snadder og snakker og spytter. Der gaar en flok pyntede piker indover, kanske de skal i kirken et sted langt borte, her er ingen og ingen er at se.

Paa hver vor side av en landevei under svære furuer gaar vi nu. Det dufter av kvae og linnæa, men jeg ser ingen smaa lyserøde klokker.

Har Ketil glemt hvor han er og at vi er gaat ut for at gjøre hverandre vondt. Han sier ingen ting. Kanske han venter jeg skal begynde, fordi jeg bad ham gaa med mig.

Han gaar fort og ser ret frem, som om han har glemt at jeg er med. Kanske han

ikke vil snakke før vi er saa langt ute at vi kan være ifred for andre som gaar. Han er saa pen i de hvite klærne og panamahatten og med sommerbrunheten i huden.

Der stanser han og snur sig.

«Vil du begynde. Eller skal jeg.»

Saa er vi midt i det, jeg faar ingen indledning, ingen ting at summe mig paa.

«Det er vel egentlig du som har noget at si,» svarer jeg.

Han har sagt ja, og nu gaar vi igjen. Veien svinger tilvenstre her og blir smalere. Han gaar langsommere med det samme han kommer ind paa den.

«Jeg behøver vel ikke at si hvad jeg har at snakke med dig om, Karna. Du fortalte paa en maate — og tydelig nok — igaar at du visste besked.»

Jeg tør ikke spørre hvad han mener. Jeg vet det er det med armen til Cille. Men saa let skal han ikke slippe, han skal ta ordene i sin mund, allesammen. For det vil pine ham.

«Jeg vet ingen ting, Ketil.»

Han ser fort paa mig. Hvorfor sier du det, naar vi begge vet det er løgn, mener han. Jeg vet ikke selv.

Kanske det er for at vinde tid. Jeg begynder at faa en forfærdelig angst for det som nu skal komme over mig. Kanske det ogsaa er et slags nysgjerrig spænding for at høre hvad og hvormeget han vil si selv.

Fortere og fortere gaar han, akkurat som om han ikke vet om at han gaar. Der kommer en liten hvit gaard frem, vi maa klos forbi den.

Han sier ikke mere, nu vil han vel vente til vi er forbi. Der staar en skolegut og mater høner foran fjøset. Den kaklingen gjør vondt i ørene mine, og solen stikker. Jeg som pleier at elske solen, idag taaler jeg ikke den engang.

Hvor rart jeg kan gaa her og lægge merke til smaa ytre ting, nu naar hele mit liv skal avgjøres.

Nu er gaarden bak os, og vi gaar endda uten at snakke. Selv skridtene vore paa veien er vonde at høre. Foran os er mange smaa hvite gaarder under store trær, finde Pettersens her er umulig.

«Her gaar vi tversover gjennnem skogen, saa slipper vi,» sier Ketil.

Han sier ikke hvad vi slipper, tankerne hans arbeider vel med det han skal si.

«Karna. Din egen stolthet sier dig vel, at det eneste værdige for os begge er at jeg gaar.»

Saa like paa, at det tok pusten fra mig. Jeg blev likesom lam, især i hodet, tankerne.

Hvordan kan han si det saa brutalt. Jeg har kanske uten at gjøre mig rede for det gaat her og haabet at det var ikke det han vilde si. Ikke noget saa forfærdelig som at han vilde reise fra mig.

Min egen stolthet.

Den sier mig ingen ting. Men alt i mig skriker: Gaa ikke, Ketil. For gud i himlens skyld vær barmhjertig og gaa ikke. La det ikke bli tomt ved siden av mig selv om du altid skal gaa saan paa den andre siden av veien.

Men jeg vil høre ordene. Du skal si dem, jeg vil høre om du kan og tør si dem med din mund.

«Hvorfor?» sier jeg bare.

Han braastanser mot mig, øinene staar ret ind i mig, aa hvor de er haarde og haanende.

«At du gidder,» sier han. Saa gaar han igjen. Jeg er kommet et par skridt efter ham.

Nu snur han sig og staar.

«Men siden det er saa at du vil late som om du ikke skjønner, vil ha mig til at si alting helt ut, endda det bare er til pine for os begge. Jeg kan ikke bli paa Holt, for jeg er gla i Cille og vil gifte mig med hende. Er det nok?»

Ordene pisker mig saa jeg synes de svir i ansigtet. Aa, hvor det verker langt ind i hodet.

Sa jeg noget.

Nei, jeg har vist ikke sagt nogen ting, jeg har ingen ord at bruke, jeg er ganske tom.

Der kommer Ketil over veien til mig. Han gaar like ved siden av mig og ser paa mig. Øinene er ikke haarde mere, nu er vel det vonde kommet ut.

«Karna.»

Stemmen er heller ikke haard, den er god og rolig.

«Jeg vet jeg gjør dig forfærdelig vondt. Jeg skjønner selvfølgelig du maa føle dette som en stor uret, en utaknemmelighet om du vil. Men netop fordi jeg respekterer dig saa meget og vet for et sterkt og stolt menneske du er, maa jeg være helt ærlig og si alting ret ut.

Du er jo klok og klar, jeg behøver ikke at si mere end at jeg er blit, — at jeg er gla i en anden, saa vil du straks indse hvordan jeg maa handle. Ikke alene for hendes og min skyld, men for din ogsaa.

Nei. Si ingen ting endda. Du vet du sier undertiden ting du angrer paa bakefter.

Jeg kjender jo din pligtfølelse, din lovlydighet om du vil. Du tænker ikke som jeg, det jeg nu gjør, oprører dig som en formastelighet. Men bruk dit klare hode, Karna, og du vil forstaa at for mig, slik som jeg tænker, er det like formastelig at handle efter det du mener skal være rettesnoren. Og vi to, Karna, synes du egentlig vort liv har været slik at —»

Hvad er det han sier. Gud i himlen. Jeg gaar og lytter til stemmen, den er saa god, men der er en beslutning i den, som han ikke tænker paa at gaa fra. Han tænker ikke et sekund at jeg kan stanse ham, jeg skjønner det, jeg hører det. Jeg hører ordene ogsaa, men de betyr ingenting for mig, for jeg vet at ingen av dem kan overbevise mig. Jeg vil ikke bli overbevist av dem, jeg vil bare ikke slippe taket, bare være sterk nok til at vinde over viljen hans. Hvad han saa har gjort mot mig, betyr det ikke noget mot den ene ting — jeg vil ikke bli alene uten ham.

«Du maa ikke tro dette ikke er gjennemtænkt. Jeg har tænkt nat og dag, Karna, og jeg ser ingen anden vei. Det er den eneste hæderlige baade for dig og mig.»

Hvad skal jeg svare ham. Jeg gaar her og tænker hvad skal jeg si. Jeg vet hvad jeg skal ha sagt, men jeg maa passe vel paa ordene det skal ut gjennem. Det er jo mine ord som skal vinde. Men jeg har ingen. Hjælp mig, kjære gud, jeg finder bare det ene.

«Barna,» sier jeg.

«Ja Karna. Det er det værste. Det vet du, siden du nævner dem først. Men du vet ogsaa at du er mere for dem end jeg. Du er sterk, Karna, du vil kunne opdrage dem slik som du vil ha dem. De vil komme til at sitte og holde paa jorden for sig selv og sin slegt til de dør, og endda længer.

Det er ikke sikkert at det ikke var blit anderledes, ialfald med Kaare, om jeg var blit hos dem.»

Nu er han haard og bitter. Han snakker som om han alt var væk.

«Det er kanske det aller værste ved at gaa fra dem at jeg ikke kan faa noget av mit eget til at gro i dem som kommer efter mig. Det var det vel forresten heller ikke blit ellers. Ved siden av dig. Men fremmed behøver jeg jo ikke at bli for dem ihvertfald.»

Saa det tror du. Mig skal du faa traakke paa som du lyster, men barna vil du faa ha haand i med likevel. Jeg skal vise dig hvem du er.

«Nei. Det er mig de kommer efter, ikke dig,» sier jeg. «Det er mig som har født dem. Det er mig som gir dem alt. Jeg alene har retten til dem om du gaar fra os for en letsindig kvindes skyld.»

Jeg vet det er det dummeste jeg kan gjøre at si stygge ord om Cille, men jeg kan ikke la være.

Han svarer ikke. Aa men hvor han kjæmper for at la være, han har den røde skyen i panden.

Tør han ikke forsvare hende nu.

Saa prøver jeg mere. De vonde ordene om Cille velter op i mig. Jeg vil jo være klok og ikke si dem, men jeg vet godt at selv om jeg faar stanset dem nu, kommer de om en liten stund likevel.

«Hun har lokket dig til dette,» sier jeg, «du er jo av naturen hæderlig.»

Han skjælver om munden, han ser ut i øinene som om han kunde slaa mig, og han knytter hænderne saa haardt at knokerne er hvite. Saa si noget da. Svar. Ta din elskede i forsvar. Hvad er du ræd for.

«Hun er en tøs. Hun slegter paa sin mor.»

Slaar han mig ikke nu. Kommer han endda ikke ut av sin taushet.

«Slip mig, Ketil.»

Han holder mig over begge armene, de sitter som i skruer, jeg visste ikke du kunde være saa sterk, Ketil Wærn.

Mere vondt, flere stygge ord. Bare kom. Her staar vi to som lovet for Herrens alter at elske og være tro og leter efter mere gift til hverandre.

Han slap mig og gik. Stien er for smal her, jeg maa gaa bak ham. Det er en rent legemlig pine for mig at han gaar og ikke sier mere. Venter han paa at jeg skal snakmere. Ja, du skal faa altsammen. Bare bi, du skal faa vite hvem du er, og hvem hun er.

Aagud hvor vakker han gaar der. Jeg elsker den lyse nakken, jeg pleier at reise

mig paa albuen og se paa hver eneste nat. Skal jeg ikke kunne gjøre det mere, aldrig se den. Skal Cille — —

Jeg blir vanvittig av at tænke paa det.

«Cille er falsk og hyklersk. Dette har hun arbeidet paa længe, men du har været godtroende og ikke skjønt det. Nu endelig har hun faat dig saa langt at du vil styrte dig i ulykken, hvis ikke jeg holder dig igjen og redder dig, Ketil. Du er en svak mand. Det er Cille som har tat dig.»

Jeg prøver at gjøre mine ord kolde og overlegne, men jeg hører selv hvor stemmen min ryster.

Han er stanset. Han staar med ryggen til og venter paa at jeg skal komme, nu snakker han. Stemmen hans skjærer som en kniv.

«Du vet selvfølgelig at det du nu sier ikke er sandt. Kanhænde jeg har været en svak mand. Men nu —»

Hvorfor ser du saa hadsk paa mig. Tænker du paa almelysthuset paa Holt.

Eller tænker du — Kan du være saa litet ridderlig, Ketil.

«Men nu ialfald er jeg det ikke. Tror du det er uten kamp jeg har bestemt mig til at gaa fra barna. Nei, misforstaa mig ikke. Fra første stund jeg blev klar over mig selv og hende, visste jeg selvfølgelig hvad jeg hadde at gjøre.»

Barna. Mig nævner han ikke. Er jeg bare

et ingenting jeg, som har git dig dem og al din fred, alt dit velvære i disse aarene.

«Du snakker om at gaa ind i ulykken, Karna. Ja, hvad livet kan bringe vet ingen. Men muligheten av lykke for to mennesker er da vel bedre end den sikre ulykke for tre. Desuten —»

«Desuten hvilket?»

Du faar snakke helt ut nu, Ketil. Jeg taaler ikke du gjemmer en eneste tanke for mig. Frem med det altsammen, selvom det svartner for øinene mine ved det jeg faar høre. Hvad betænker du dig paa, er det saa forfærdelig det som er bak dit desuten. Ser du ikke jeg venter, Ketil. Si det fort.

«Desuten er det ikke sikkert Cille vil gifte sig med mig, Karna. Saa ræd er hun for at gjøre dig vondt. Du ser altsaa hvor langt det er fra at hun har lokket mig som du sier. Jeg maa gjøre mig fri først, saa er det ikke det hensyn som binder hende. Og selv om Cille aldrig vil —»

Stanser du nu igjen. Gode gud er det kommet helt dit med os to at du vil si du ikke blir hos mig, selv om ikke Cille var.

Saa har hun altsaa forført dig, at du ikke skjønner, at dette sier hun bare for at staa i et bedre lys. Hun mener det ikke. Cille renoncerer nok ikke, det har hun aldrig gjort. Hun —

Sa jeg noget, tænkte jeg høit. Eller saa du noget i ansigtet mit.

«Jeg forbyr dig at si mere vondt om hende,» sier han, han er hvit og hele ansigtet rykker og skjælver. «Husk hun er forsvarsløs. Det blir dig som faar alle menneskers sympati, hun vil bli stenet.»

Forsvarsløs hun. Alle mænd vil forsvare hende, nu som altid. Hun har jo Petter desuten.

Jeg har vist nævnt Petter Gottlob, jeg vet ikke rigtig.

«Petter,» sier Ketil. For en haan i stemmen hans.

«Petter er en bra mand,» sier jeg. Han er min fælle, han blir ogsaa bedraget. «Petter vil aldrig bryte sine løfter og gaa fra sin pligt. Ham har dere ogsaa snytt. Som mig.»

«Karna.»

Hvad er det. Der er mildhet i Ketils stemme, aldrig har han sagt Karna paa den maaten før. Han har næsten aldrig sagt mit navn, og nu sier han det saa pent. Det holder jeg endda mindre ut end haardheten. Jeg føler jeg begynder at skjælve.

Aagud Ketil, om du visste hvor forfærdelig litet der skal til for at tine mig og gjøre mig myk. Selv nu i denne stund kunde du faa mig til alt, bare du snakket til mig med den bløte, varme stemmen. Jeg er blit saa liten og ydmyg jeg, Ketil. Jeg er jo en kone hvis mand vil gaa sin vei fordi han ikke kan elske mig.

«Du er saa klok paa mennesker av din egen

slags, Karna, men mig skjønner du ikke. Du vet jo likesaa godt som jeg at vi altid har været to fremmede for hverandre.»

Fremmede, Ketil, saa det har vi. Er det mine øine som faar dig til at bli rød. Eller er det dine egne tanker. Husker du litt mere end du har lyst til nu, Ketil.

«Du forstaar dig saa godt paa alle praktiske ting, men det som sker indi menneskene, kan du ikke, eller vil du ikke altid se. Du er jo kristen, Karna, ja jeg mener ikke saan som Petter Gottlob, jeg respekterer din kristendom. Men da mener du da vel at hvert menneske selv har ansvar for hvad det blir til i dette liv og senere. Er det ikke en stor kristen mand som har sagt at hans gjerninger kan ikke dømmes av de andres samvittigheter. Paulus var det vist!

Du og jeg gjør ikke gode mennesker av hverandre, Karna.»

Aagud Ketil, hvad sier du til mig, din hustru.

Men Cille gjør ham god, det er det han mener. Hun som stjæler en mand fra hans egteviede hustru og bedrager sin egen søster, hun gjør ham god. Jeg ikke. Jeg som hver dag bare tænker paa at gjøre alt godt for ham, jeg som ikke gjør noget som jeg ikke vet er ret, jeg gjør min mand ond jeg.

At du kan være saa ubarmhjertig at si slikt, Ketil.

Nu gaar du fra mig igjen. Der er nakne graa heier foran os. Bak dem er havet, det er vel dit du vil.

Jeg maa si noget, gjøre noget for at holde ham. Ingenting har jeg faat gjort, og vi er snart saa langt vi kan komme før sjøen stanser os.

«En som har barn, har ikke ret til at gaa fra dem og deres mor,» sier jeg. «Om du glemmer det, saa gjør ikke jeg. Jeg vil ikke gaa med paa nogen skilsmisse, den er urigtig og ulovlig for gud, Ketil.»

«Jeg vilde kanske synes jeg hadde mindre ret til at gaa om du var blit alene uten barn.»

Det kom saa fort. Det har han tænkt ut at han vilde si. Blit alene, sier han. Jeg blir rasende fordi han hele tiden later som om alt er ordnet.

«Selvfølgelig har jeg ikke et øieblik tænkt at skille Kaare og Matina eller ta dem væk fra dig og Holt.»

Nei, Ketil, det vet jeg. Du kunde ikke engang om du hadde villet, du er undskyldt.

Jeg skal ha dem. Men de skal ha dig. Barn skal ikke skilles fra sine forældre. En søn ialfald skal da vokse op hos sin far, hos den som har git ham navn.

Forstaar han ikke det heller.

Aa, jeg vilde heller han skulde ha krævet Kaare, ha følt det som en nødvendig ret for sig at ha sin søn. Hadde det været hans

slegt som hadde eiet Holt, hadde han forstaat det.

Eller er ikke barna heller noget mot hende.

Tænker han kanske alt paa andre. Aa fy.

Dette er rædselsfuldt. Det er ikke til at bære. Aagud, hvad skal jeg si og gjøre for at stanse ham. Ikke engang hans søn binder ham. Hvor har han været henne med tankerne sine i al denne tiden. Har han bare længtet fra os og til hende.

Nei, Ketil Wærn, selv om jeg visste du ikke fik en gla time mere slipper jeg dig ikke. Hun skal ikke faa dig. Ingen andre barn end mine skal kalde dig far.

Ja staa der du mot den graa stenvæggen og se paa mig. Kan du læse tanker du Ketil.

«Det nytter dig ikke at prøve paa at faa snudd mig fra dette, Karna. Jeg maa gjøre det jeg synes er ret. Det som er mest ret. Jeg har pligter mot hende ogsaa.»

Hvordan kunde jeg faa sagt det. Jeg skjønner det ikke. Men nu er ordene ute.

Aldrig siden den allerførste tiden — og nu sidst — og aldrig naar jeg har set hans ansigt har jeg kunnet si ham at jeg elsket ham.

«Jeg er ogsaa gla i dig Ketil,» sa jeg. «Min

kjærlighet er tusen ganger større og bedre end hendes. Gaar du fra mig nu, vil du nok en dag forstaa hvad du har kastet fra dig og hvor litet hun er værdt.»

Gode gud, hvad er det han sier: «Netop derfor, Karna,» sier han. «Det gaar kanske an at leve side om side for to som ikke elsker hverandre. Naar den ene gjør det, er det uutholdelig.»

Uutholdelig. Saa det er det.

Nei, Ketil. Det der er løgn. Du holdt ut alle aarene helt til du reiste ivaar. Du holdt ut den tiden efter at du kom tilbake ogsaa, den deilige, forfærdelige tiden hvor du var en om dagen — en som ikke saa mig — og en anden naar det blev mørkt.

Hvad er det for vonde ord du tænker at si mig nu, jeg ser dem alt i øinene dine.

«Du faar frem i mig alt det som er mindst værdt. Det jeg skammer mig over, Karna.»

«Skammer dig.»

«Ja skammer mig. Du forstaar ikke hvor det fornedrer en mand, gjør ham foragtelig for sig selv at — at være gift med den urette.»

Saa du liker ikke at røre ved mit og dit. Du stammer og leter efter de ordene som er mindst tydelige.

Si dem bare.

Bare fortæl mig at det som var min lykke, det har gjort dig til en daarlig mand. Bruk de ordene som er rigtige, du Ketil.

At du kan orke at gjøre mig saa forfærdelig vondt.

Du staar der saa sikker, du Ketil, og tror du kan bygge lykke op av en synd. Men jeg vet saa sikkert du vilde bli ulykkelig, Ketil.

Du vilde længte efter Kaare og Matina, du vilde ta dig nær av at ha ødelagt mit liv, saa bløt er du i grunden.

Selve jorden paa Holt, som du altid snakker om med haan fordi den betyr saa meget for mig, vilde du savne, stuerne dine ogsaa, alle bøkerne, hele dit sorgfri liv. Og alt det vil du kaste bort for Cille.

Nei, Ketil. Du er ikke den mand som vilde kunne klare det.

Men store Gud, hvor han maa elske hende, naar han vil og tør.

Jeg føler det bitre komme op i mig igjen. Det maa ikke hvis jeg skal vinde. Det stiger op og sitter i halsen min. Det vil frem.

«Hvad vilde du leve av med Cille. Hun trænger mange penger, hun skal ha alt av første sort. For alt det jeg vet, er det kanske dig som har git hende av mine penger til hendes luksustøi.»

Jeg vet det er løgn, men jeg sier det. Er det Satan som faar mig til det.

«Au. Slip haanden min. Slip sier jeg. Du brækker den.»

Vil du slaa mig ihjel nu, Ketil. Jeg mente det jo ikke. Du vet at jeg ikke mente det, jeg vilde bare være ond.

Du faar ikke slænge mig fra dig som om jeg var et ækkelt kryp.

«Aa Ketil, jeg tror det jo ikke. Jeg mente det ikke. Gaa ikke. Ketil.»

Han gaar.

Er jeg gal. Har jeg mistet al stolthet, al beherskelse. Jeg har lagt mig ned paa knæ for min mand, og han er gaat fra mig.

«Ketil Ketil. Vent.»

Stanser han. Han er bak stenen, og jeg ser ham ikke.

Jaja, jeg løper, jeg kommer. Omforladels, Ketil, kjære Ketil, jeg kommer og tigger dig om at tilgi mig.

Der staar han. Han snur sig ikke efter mig, han staar og ser paa sjøen. Den er saa blaa som Ketils øine.

«Ketil. Hører du, Ketil. Se her lægger jeg mig paa knæ for dig igjen og tigger dig om at tilgi det stygge jeg sa. Gaa ikke, Ketil. Jeg eier ikke gnist av stolthet og ære igjen. Jeg blir vanvittig av sorg hvis du gaar.»

«Reis dig op,» sier han.

Aa han er god og mild i ansigtet. Han tar armen om min skulder. Jeg skjælver av glæde over at kjende den der igjen.

«Sæt dig,» sier han, og jeg sitter. Det er en skarp sten, men han sa jeg skulde sætte mig.

«Sit og se paa sjøen. Nei. Si ingenting. Prøv at bli rolig først. Du er fra dig selv. Stakkars Karna,»

Neinei, jeg kan ikke vente. Jeg maa snakke nu. Alt maa jeg si. Jeg maa holde ham, han faar ikke gaa.

«Saa saa saa,» sier han, akkurat som han bruker at si til Matina naar hun er stridig.

Aanei, la mig faa holde haanden din, Ketil, vri den ikke ut av min. Taaler du ikke jeg rører dig engang.

Men han klapper mig jo paa hodet.

Er det virkelig nogen som stryker mit haar. Mit døde, flate haar. Er det ikke saa stygt for dig likevel, Ketil, at du kan taale at røre ved det.

Aa nu kan jeg snakke. Med din varme haand paa haaret mit kan jeg snakke. Nu skal jeg nok vinde. Bare rolig, jeg vinder nok. Jeg skal holde ham saa fast, at han ikke kan gaa fra mig.

Jeg har armen om hans knæ, jeg klamrer mig til ham.

«Gaa ikke fra mig, Ketil. Jeg holder det ikke ut, jeg orker ikke at leve hvis du gaar, Ketil. Aldrig vil jeg slippe dig. Lov, Ketil. Lov at du ikke gaar fra mig.

Neinei. Jeg slipper dig ikke før du har lovet. Om du ikke tror paa gud, jo jo du tror vist paa ham, jeg vet ikke rigtig hvad jeg sier, men du tror ialfald paa menneskers ret til at bli lykkelige, det har du da sagt. Hvad mere ret har du end jeg.

Aa jeg forlanger saa litet, Ketil. Bare at

du er paa Holt, at jeg hører stemmen din, ser dig hver dag.

Jeg skal gi dig halvparten av Holt. Hele om du vil. Onkel Saber kan rive mors testamente itu. Du skal faa gjøre med jorden som du selv vil. Gi den bort, skjær den istykker, stjæl fra dine egne barn. Neinei, omforladels, jeg mente ikke det stygge ordet. Gi bort alt hvad du vil. Husmændene skal faa kjøpe pladsene. Ser du ikke jeg blir gal hvis jeg mister dig.

Jeg jager Cille saa langt bort at du aldrig skal faa se hende mere. Det er mig du skal elske, Ketil, du har lovet det for guds alter, du kan ikke ta det tilbake igjen.

Jojo. Du skal faa se Cille; være gla i hende, alt, alt, bare bli hos mig. La mig ikke ha den store skam at alle skal vite at du ikke bryr dig om mig.

Jeg tar livet av mig, Ketil, av barna ogsaa, hvis du gaar. Jeg tør godt, alting tør jeg, bare ikke bli alene uten dig.

Jeg elsker dig, jeg elsker dig, jeg elsker dig. Hele dig. Klærne dine. Stuen din. Bøkerne dine. Jeg kunde lægge mig ned og kysse stenen du staar paa.

Nei nei jeg snakker ikke vildt, jeg vet godt hvad jeg sier. Jeg skal forfølge Cille til hendes sidste time. Jeg kunde dræpe hende, Ketil, om hun faar tat dig fra mig.

Aagud, Ketil, er du syk. Se ikke saa fortvilet ut, Ketil. Er det saa forfærdelig det jeg

ber dig om, at leve en rikmands liv paa Holt med dine to søte barn og mig. Aa jeg skal være saa nøisom, Ketil. Ingen ting forlanger jeg uten at du er der, at jeg kan se dig hver dag.»

«Dette er forfærdelig. Dette er forfærdelig.»

Ja, Ketil, det er forfærdelig. Jo, du er syk, du tørker sveden av panden din. Det er maken til det lommetørklæet du bandt om Cilles arm. Djævels Cille.

Kjære gud, dræp hende. Gjør hende styg.

«Det var mig som gjorde det, Ketil, jeg klemte armen hendes med vilje. Jeg skal gjøre meget værre ting mot hende, for hun har stjaalet min lykke.

Lykke, sier du. Det var lykke for mig. At se dig, høre stemmen din, skridtene dine. Det var lykke uten grænser at være i armene dine. Selv om jeg nu vet, hvor litet det betydde for dig, er det min lykke.

Om du aldrig vil se paa mig mere, aldrig snakke til mig, er det lykke for mig at du blir.

Tænk paa barna, Ketil.

Skal de vokse op uten far. Naar kameraterne paa skolen snakker om at far har gjort det og far sier det, da skal Kaare og Matina staa skamfulde, for de tør ikke nævne dig.

Neinei, jeg slipper ikke. Lov at du ikke gaar.

Om du ikke lover nu, gaar jeg til Cille og tigger. Ja, saa fornedrer jeg mig, saa ydmy-

ger en hustru sig for at beholde sin mand. Jeg skal be hende huske paa far, som aldrig var gla, fordi den han elsket var gaat fra ham til en anden.

Orker du at gjøre det samme, vil jeg si. Hvad tror du far vilde si om han saa dette, tror du ikke heller han vilde du skulde ofre dig og sone for hende som ødela hans hjem ved ikke at bryte ind i mit og Ketils.

Cille vilde aldri bli lykkelig om hun visste hun hadde gjort andre vondt. Du vet det du ogsaa. Hun maa ha smil om sig for at trives. Hun er ikke sterk nok til at taale haarde øine og vonde ord, ikke for noget. Og du vet jeg kan hidse dem paa hende, jeg behøver ikke engang at gjøre det, de vil dømme hende av sig selv, og det kan hun ikke bære. Engang vil nok selv hun lære at forstaa, hvad som er ret og uret.

Om jeg hadde elsket en andens mand, som jeg nu elsker dig, Ketil, aldrig hadde jeg kunnet gjøre en slik synd mot gud at ta ham fra en anden.

Hvordan kan du stole paa Cille, naar hun endog kan bedrage sin egen søster. Saa maa hun jo være falsk og en hykler.

Hvad er det ved hende som har besat dig, Ketil. Er det det at hun er vakker, at andre mænd liker hende. Det er jo saa at det egger mænd.

Er det det, Ketil.

Aa Ketil, snak til mig. Staa ikke der og se ut som al verdens sorg er over dig.

Gjør jeg dig saa vondt jeg som elsker dig at du ser ut som om du maatte dø av det.

Hvad er det som gjør at du er blit gla i hende. Er det at hun er liten og svak og ræd, at du synes det er ridderlig av dig. Har du været gla i hende hele tiden — Svar mig, Ketil.

Neinei. Jeg skal ikke spørre. Bare snak til mig — Se paa mig. Si at du vil glemme hende.»

Hvad er det, hvad sier han:

«Du tar saa feil, Karna.

Cille gjør mig til det menneske det var meningen jeg skulde bli. Og skjønner du ikke, at netop naar du sier menneskene vil være simple mot hende — og det vil de vist eftersom deres vane er at gjøre vondt værre for dem som ikke kan ta igjen — saa maa jeg stille mig mellem dem og hende.»

Aa kjære kjære, hvad er det du sier, er det ikke andet end ridderlighet. Er du ikke forelsket i hende.

Jo du er. Du lyver for mig. Jeg saa det igaar i stormen. Jeg hørte det paa stemmen din oppi skogen.

«Aa ja, hold haanden paa hodet mit, det hjælper. Det gjør ikke saa forfærdelig vondt naar jeg kjender den der. Løfter du mig op ogsaa. Du synes ikke det er ækkelt at ta mig i armen din.

Ja, jeg skal sitte her ved siden av dig, jeg skal nok bli rolig naar du holder armen om skulderen min.

Ikke sandt, Ketil, du vil ikke gaa, du ser hvor elendig jeg blir, jeg som du tror er saa sterk.

Ketil. Ketil da. Se ikke saa dødsens fortvilet ut. Det skal nok bli bra altsammen, bare Cille er borte. Jeg vet jo du orker ikke at ta livet av mig, at utlevere mig til skam og folkesnak.

Aa, jeg skal være saa snil, Ketil. Jeg skal gi Cille penger, mange penger, saa hun kan reise hvor hun vil.

Neinei, jeg skal ikke by hende penger naar du ikke liker det. Jeg kan da vel gi min søster penger. Men du kan bestemme, Ketil. Alting skal du faa bestemme, bare du ikke gaar.

Ta ikke armen væk, Ketil. Aa vær litt gla i mig igjen. Du har da engang været gla i mig, har du ikke. Nei, snu ikke ansigtet væk. Det gjør ingenting det heller, Ketil, om du ikke har været det. Ingenting gjør noget, bare du blir hos mig nu. Jeg skal nok faa dig til at bli det, jeg skal gjøre alt hvad du vil.»

Er det graat eller krampe, jeg vet ikke. Jeg ryster over hele kroppen, tænderne mine klaprer.

Du er saa hvit Ketil, du ser ut som papir

i ansigtet, der staar sveddraaper paa panden din. Du er syk. Snak til mig.

«Si noget, Ketil.»

«Hvad vil du jeg skal si. Hvad kan det nytte. Du vil jo ikke forstaa.»

«Kan du egentlig vente det.»

«Aanei. Jeg burde jo ha visst at av dig er der ikke forstaaelse utenfor din egen tankegang. Men dit eget maa du da skjønne, og at dette ikke har været noget egteskap, det —»

Ikke egteskap. Vi er rettelig viet og har to barn sammen og du har levet uforsørgendes hos mig i —

«Naar ikke jeg beklager mig, Ketil, har ikke du ret til at gjøre det.»

Hvad er det du blir heftig for med ett.

«Ret,» sier du. «Det er et ord jeg vilde utrydde, Karna. Du tror alt kan vindes ved ret. Det er de smaa værdier, massedyderne som opelskes av lov og ret, for loven kan ikke bestaa uten dem. Og de skifter, ikke bare med aarhundreder, men med aar, eftersom det ene eller andet syn tar magten i et samfund.

Men de store værdier, Karna. Nei, hør paa mig, de som fører menneskene fremover, opover, driver de store gjerninger og tanker i verden, de kan ikke tvinges hverken frem eller tilbake av vilkaarlig opsatte regler. Kjærlighet, geni, mod, de gaar sin gang uanset det som kaldes lov og ret, de lever indenfor den verden som har

sin egen lov, inde i det menneske som har rum for dem.»

Hvor vakkert uttryk han har mens han snakker. Jeg skjønner ham ikke, jeg forstaar ikke han kan tænke paa andet end vort, men jeg vil være som han ønsker.

«For mig, Karna, er det loven i mit eget sind som gjælder. Faa mig ikke til at synde mot den nu igjen, for da er det slut med mig.»

Nu igjen. Tænker han paa den kvelden vi blev forlovet. Aa, jeg tør ikke spørre. Hvad skal jeg gjøre for at faa ham til at bli. Lær mig ord, gud, som kan hjælpe mig. Jeg maa ikke tape nu det gælder livet.

«Hvis du ikke lover at bli hos mig, gaar jeg til Cille idag, nu, straks vi kommer tilbake. Der er ikke den ting jeg ikke tør si og gjøre for at faa hende til at slippe dig, Ketil. Det er min ret at gjøre det. Jeg skal fortælle hende hvor lykkelig du og jeg har levet til hun kom —»

«Lykkelig.»

Ikke haan, Ketil. Du vet ikke hvad du kan drive mig til for simpelhet. Jeg viker ikke for noget, ikke for løgn engang om den kan hjælpe mig i en retfærdig og god sak, for nu er jeg desperat.

«Ja, Ketil, lykkelig. Om jeg fortæller hende alt hvad vi to har levet sammen, alt, Ketil, tror du saa ikke hun vil forstaa hvor lykkelig vi har været sammen helt til det sidste. Tror du saa endda hun vil, Ketil.»

Slaa ikke, Ketil. Du ser ut som om du kunde dræpe mig. Aa aa, jeg er ræd for det ansigtet dit over mig.

«Er du en djævel du, Karna? Vel, saa skal du ogsaa vite — aanei, det er haabløst altsammen.»

Graater han. Han har sat sig ned igjen og holder hænderne for ansigtet. Har jeg endelig naadd ind til dig. Forstaar du endelig hvad for en forfærdelig ting du gjør mot mig, ser du nu hvad du har gjort mig til for menneske. Eller er det ikke for mig du graater, er det for at Cille skal bli ulykkelig. At et menneske skal ha faat slik magt til at gjøre vondt som Cille.

Jeg har aldrig set Ketil graate. Jo, da han første gang stod ved Kaares seng.

Ja, graat, graat, du Ketil. Meget haardt og vondt skal rende bort med de taarerne. Jeg tror saa sikkert nu at jeg vinder, jeg føler jeg blir den sterkeste, naar jeg bare holder ut tilslut. Faa mig ikke til, sa han. Han tror ikke længer saa sikkert paa sig selv. Har jeg ikke ydmyget mig som jeg aldrig hadde tænkt jeg kunde gjøre for andre end gud. Det gjør ingen ting, nu vet du der er ikke den ting paa jorden jeg ikke vil gjøre eller si for at beholde dig.

Om jeg kunde ta hodet dit ind til mig og kysse taarerne bort, som om jeg var din mor. Jeg længter saa efter at ta dig godt i armene mine og la dig graate ut hos mig, men jeg

tør ikke. Jeg maa ikke skræmme dig, jeg maa være saa klok og forsigtig at du tør bli hos mig.

Aa, du skal faa al den fred og den tid du behøver, elskede gutten min. Saa kanske engang om længe, om mange aar. Nei nei, jeg skal ikke tænke saa langt, ikke ønske, ikke haabe. Jeg skal bare takke dig bestandig for at du blir hos mig.

Jeg maa se ansigtet hans:

«Ketil.»

Han tok ikke hænderne væk. Han sitter der som om magten i ham er brutt.

«Ketil. Forstaar du at jeg gaar tilgrunde, at jeg blir et ondt, daarlig menneske, en forfærdelig mor for dine barn, om du gaar. Jeg kommer til at hevne mig paa barna om du gaar.

Aagud nei, se ikke saa ulykkelig ut, men jeg vet ikke hvad jeg sier og gjør, Ketil. Hvorfor skal jeg gaa tilgrunde for at du og hun kan faa leve. Jeg er et bedre menneske end hun, Ketil. Tør du leve med den samvittigheten at ha ødelagt mig. Du skal ikke faa en rolig time, for du kan ikke slette disse aarene ut av dit liv. Hverken du eller Cille kan glemme at du har været min mand i alle disse aarene. Om dere var aldrig saa gla i hverandre, vilde det ikke hjælpe, for dere vilde ikke holde ut, ikke det vonde mennesker vilde gjøre dere, ikke deres egen samvittighet heller.

Nei, Ketil, jeg reiser mig ikke op, jeg lig-

ger her og holder om dine knær, du faar ikke reise dig op før jeg har vundet paa dig. Du sier at du elsker Cille, og endda vil du utsætte hende for saa meget. Du sier du har respekt for mig og du byr mig den største skjendsel, som kan hænde en kvinde. Jo, det er en skjendsel, jeg kan ikke se det anderledes. Og barna dine, Ketil. Aldrig skal du faa se dem, jeg tar al den hevn jeg kan finde, Ketil. Hvad bryr jeg mig om at du synes jeg er smaalig og lumpen, jeg skal lære dem at foragte sin far. Jeg skal — aagud aagud, hvorfor lot du os ikke hellere dø i stormen igaar allesammen.

Hvad er det for et forgræmmet og haabløst ansigt du har, Ketil. Kjære elskede, jeg vil dig jo ikke vondt, jeg vil bare redde dig og hjælpe dig og beholde mit hjem. Men jeg blir vanvittig, Ketil, hvis du gaar. Tænk paa alle de svarte tomme nætterne, aa jeg holder det ikke ut, Ketil.»

Har jeg været besvimet eller faldt jeg. Kastet jeg mig selv kanske. Det suser bak øinene og ørene mine. Aa, jeg er syk, jeg er saa kvalm.

Holder du mig paa panden, Ketil. Tak, det er saa godt. Jaja, jeg skal ligge stille, bare la mig faa holde haanden din.

«Ikke gaa, ikke gaa. Lov at du ikke gaar ellers dræper jeg mig.»

«Saa saa,» sier du. «Lig bare stille.» Du vil ikke love. Du maa, du skal! Jeg gjør en ulykke om du ikke lover.

«Lov at du ikke gaar, Ketil. Lov.»

Gaar du. Vil du ikke se paa mig.

«La mig ha et øiebliks fred, Karna. Er du ikke bedre nu. Jeg maa faa litt fred. Alting ramler overende for mig.»

Alting ramler sier han. Aa, saa har han git sig. Der er ikke mod i stemmen hans mere, det er en træt gammel stemme som ikke orker nogen ting. Og det ansigtet, det fortvilede ansigtet. Men jeg elsker det likevel, for det sier mig at du har tapt. Du saa ikke slik ut hvis du orket at slaas mere.

Aa, det blir saa stille og godt indi mig. Jeg ser paa Ketil at han er overvundet. De faa ganger han har prøvet viljen sin mot mig har jeg vundet, men nu er det saa længe siden.

Tak tak, gud, at du lot mig vinde, saa var det jo tydelig din vilje. Aa jeg skal være saa snil. Ketil skal faa gjøre som han vil med gaarden, ialfald næsten alt hvad han vil.

Jeg skal være saa snil mot Cille ogsaa, hun skal faa penger, mange penger, saa hun kan reise langt bort og slippe Petter Gottlob. Jeg vil ikke ha hende her. Hun skal love aldrig at komme hit igjen, saa mange penger skal hun faa.

«Ketil. Kjære Ketil.»

Han bare staar og stirrer.

«Hjælp mig op, Ketil.»

Han kommer og tar min haand. Nu holder jeg den, og jeg slipper den ikke før jeg har hans ord.

«Karna.»

Aa for en stemme, den er likesom død.

«En ting maa du forstaa. — Hvis jeg — om jeg —. Det er for Cilles skyld. Ikke for din.»

Hvor du er grusom, Ketil. Men jeg vet du lyver for dig selv nu. Du trænger at si til dig selv at det er for at beskytte hende at du ofrer dig. Du orker ikke at indrømme at jeg har tat dig nu igjen, du flygter for dig selv nu, Ketil.

Har han ikke mere at si.

Han begynder at gaa indover, langsomt. langsomt. Aa, saa har han git sig, han har ikke mere at si. Aa tak, tak. Vent, Ketil, jeg har saa meget at si dig, at spørre dig om. Vil du ikke engang gi mig haanden, har du glemt at jeg er svak og syk nu.

Med ansigtet bøiet ned gaar han. Han ser ut som om alt i ham er knækket. Det er godt. Jeg synes du er deilig som du gaar der, for nu er du min.

Aa, han stanser. Betænker du dig likevel og har et godt litet ord til din hustru som har vundet dig tilbake fra ulykke og synd.

«Ketil —»

«Du faar la mig ha fred nu, jeg maa snakke

alene med hende engang til, Karna. Nei, du behøver vist ikke at være ræd, du har nok faat dræpt det som var i mig av vilje, det sidste jeg hadde igjen.

Men saa vil jeg ha fred. Dere faar ta toget fra Larvik. Jeg orker ikke at være sammen med — med nogen nu.»

Hvad er det du gjemmer for mig nu igjen, Ketil. Neinei, jeg skal ikke spørre, jeg vet du har git dig, jeg ser det i øinene dine, hører det i stemmen din. Du skal faa seile baaten ind alene med Pettersen. Jeg skal være paa Holt alene og ta imot dig, naar du kommer.

Gud. Han tænker da vel ikke paa —. Nei, feig er du ikke. Du rømmer ikke unna, du som tror at menneskene lever flere end den ene gangen.

Du ser rolig ut nu. Dødstræt, men rolig. Det er fordi du vet at du har gjort ret, ikke fordi du har git alting op og synes du ingenting mere har at slaas for. Du er paa bunden retskaffen, Ketil Wærn.

Aa Ketil, nu først skal du begynde at leve rigtig. Nu rydder jeg stenen fra veien din saa du er fri. Holts herre skal du bli, du skal komme til at elske gaarden, om ikke for andet saa fordi du steller med den.

Nei. Han er ikke knækket. Nu gaar han rank og let foran mig paa stien, som ellers. Jeg kan ikke se paa hans gang nu at han har tapt. Han gaar fort.

Kanske du likevel er sterkere end jeg har visst, Ketil. For du prøver vel ikke paa noget som er værre end alt andet.

Jeg vil gaa til onkel Saber idag, nu. Før vi reiser herfra, vil jeg ha ordnet med at Ketil skal eie Holt sammen med mig. Det er det største jeg kan gjøre for ham, det maa han skjønne.

Han gaar fortere. Taaler han mig ikke ved siden av sig. Vel, saa gaa foran. Jeg har god tid og god raad nu — saalænge.

Vi er fremme paa landeveien igjen. Her kommer landliggere med hvite slør om hodet. Paa hver vor side, helt ut til grøften gaar vi med alt det rum mellem os som er.

Du skal faa rum og tid, Ketil. Engang blir vi gamle ialfald, da vil du synes det er godt at ha en som bare tænker paa at gjøre som du ønsker, en som kan gi dig alt du har lyst paa.

Han lægger ikke merke til menneskene vi møter, han bare gaar, ellers vilde han ha slaat ind paa stien der for at undgaa dem.

Der er alt de første husene i Ula. Og jeg har saa meget jeg skulde ha sagt før —.

«Ketil. Vent litt.»

Han staar.

«Nu gaar jeg ind til onkel Saber. Han bor der i det huset. Han skal ordne med at du og jeg eier Holt sammen. Jeg vil ha gjort det nu, idag, saa kan du stelle med jorden som du vil. Sælge fra, gjerne det. Bare vent litt med det. Væn dig til at den er din egen først, saa vil du kanske se anderledes paa det. Aa, Ketil, jeg vil gjøre alting for at du skal trives hos mig, jeg vil altid gjøre som du vil.»

Sier du ingenting. Hvorfor staar du der og næsten smiler.

«Tak. Det er snilt. Men gjør det ikke, nu kan jeg mindre end nogensinde. Nu er der bare en eneste ting for mig, hvis — la mig være i fred. Og —»

Hvorfor snakker du ikke færdig. Hvad er det for en vond ting du vilde si.

«Om jeg blir med til Holt, maa du la mig faa bo for mig selv.»

Jeg visste det var det. Jeg saa det paa dig.

Hele tiden har jeg gaat og været ræd for det, men jeg stolte paa du orket ikke at si det.

Du orket ikke nu heller at si like ut hvad du mener.

Vel, Ketil. Du skal faa din tid. Men naar

det du nu drømmer om, er blit fjernt og blekt og der ingen er at vente paa mere, da vil jeg være nær dig. Ogsaa den kamp maa vi to kjæmpe, Ketil, men ikke nu. Jeg vil ha dig hos mig. Under buevinduerne i altanværelset hvor jeg har sovet hele mit liv, skal du ogsaa være, jeg vil se den pene lyse nakken ved siden av mig, jeg vil kunne lægge kindet mit mot skjorteærmet dit naar du sover. Jeg vil være ved siden av dig, naar du har glemt.

Men jeg skal ikke ta striden op nu. Klok og forsigtig skal jeg være, Ketil.

«Svar, Karna. Kan jeg stole paa at du vil respektere mit ønske om at faa mit — mit eget sted at sove,» sier han.

Er du ræd, Ketil. Du er tydeligere nu. Og du vil ha mit løfte.

«Du skal faa værelset ved siden av altanværelset, Ketil.»

Er der endda mere. Han har endda mere at si.

«Ett maa du være paa det rene med, Karna. Om jeg blir, da sviker jeg alt i mig, jeg har trodd paa trods alt. Og mellem os to er høflighet ikke mere. Aldrig. Du maa ikke indbilde dig noget. Du har vundet over mig idag, som du vandt en gang før, men idag er det likevel ikke dig som har seiret, det er en anden, selvom jeg blir hos dig. Du har faat mig til at opgi det som kunde gjort mig til et kanske bedre og lykkeligere menneske. Det stakkars lille liv jeg herefter kom-

mer til at leve, maa du ikke forstyrre, ellers greier jeg det ikke.

Det jeg nu sier dig er brutalt, men det er bedst det er sagt. Tro ikke det er for din skyld jeg blir. Det er for Cilles skyld jeg finder mig i at leve mit skinliv videre, saa-langt jeg orker. Du har selv idag vist mig al simpelheten og ondskapen jeg vilde trække ind over hende. Kanske jeg ikke vilde være sterk nok til at holde den fra hende, jeg har kanske levet for længe uten vilje.

Jo, la mig faa snakke ut nu, Karna, saa er vi to færdige, og har ikke mere at si hver-andre.

Jeg har gaat saalænge paa Holt og blit uskikket til at ville. Jeg prøvet i begyndelsen at faa dig med utenfor dit og dines, Karna, men du stod i din egen jord til halsen, og du kommer aldrig op av den. Engang ind-bildte jeg mig at jeg kunde ha baaret en sten til den broen ungdommen som kommer efter os, maa over for at bli sterkere og bedre, forat livet kan bli rigtigere end det er for os.

Jeg tror endda jeg kunde ha naadd det sammen med en som trodde paa mig og hjalp mig, en som saa likedan paa tingene som jeg. Selv alene kan hænde jeg hadde kunnet. Men nu er det altsaa slut. En som selv er uten haab, kan ikke hjælpe andre.

Kanske var det ikke saa store stasen jeg kunde ha utrettet heller, men det var nu det

jeg hadde at fare med. Min vilje kan jeg ikke reise til noget andet naar det eneste er glippet for mig.

Du har faat din vilje, Karna. Kan du finde dig tilfreds med at bo under tak med en død mand, er det jo godt for dig. Noget andet blir ikke jeg efter denne dag.»

Saa haard, saa ond kan du være, Ketil.

Du vil ikke ha den tilgivelse jeg byr dig og som du ved gud ikke har fortjent. Jasaa. Du tror vi to er færdige med hverandre nu. Min overbærenhet tar du imot, men du vil ingenting gi igjen, endda al uretten er paa din side. Tror du jeg for altid kan glemme at den er det.

Aanei, Ketil Wærn, du vet ikke hvor sterk jeg er. Jeg skal tvinge dig til at leve enten du vil eller ikke. Du tror du skal faa krype endda længer ind i dit hi og slippe unna med det.

Nei.

Du skal gaa ved siden av mig for alle folks øine til du er saa gammel at du ikke orker at slæpe dig frem.

Nu skal du gjøre det, om du aldrig har gjort det før.

Det er mig som har retten og jeg vil bruke den helt ut. Er du haard, skal jeg være endda haardere.

Jeg tilbød at slaa en strek over din store synd mot mig, jeg lovet dig at du skulde faa leve for dine gale idéer, endda jeg visste

de vilde være til ulykke for mine barn og for Holt. Du har støtt mig tilbake. Godt. Saa faar du ta det liv du selv har valgt. Jeg skal —

Der kommer Petter. Hvor fornærmet han ser ut.

«Har dere møtt Cille. Vi rodde iland en stund efter dere, men hun lot mig ro ombord igjen efter goltjakken. Da jeg kom igjen, var hun væk. Nogen gutter sa hun sprang op der og utover veien. Har dere ikke set hende, det er snart to timer siden.»

Du blir saa hvit, Ketil. Hvad tænker du. Har din elskerinde tat livet av sig, tror du. Aanei, vær tryg, det tør ikke Cille Bent. Hun er vel gaat for at slippe Petter.

«Cille pleier at like at gaa lange turer alene, vet du,» sier jeg.

«Ketil. Hvor skal du hen. Vent Ketil.»

Han gaar. Nei han springer.

Behersk dig da, mand. Gjør os ikke til latter for alle mennesker.

«Ketil.»

Han hører mig godt. Han maa høre mig, men han vil ikke. Der stanser han en pike. Hun ryster paa hodet. Han springer videre. Petter, hvorfor springer ikke du. Det er dig

som skal løpe efter din forlovede, ikke min mand.

«Du maa da indrømme, Karna, dette er en hensynsløshet uten like. Rende sin vei slik. Jeg skjønner mig ikke paa Cille, hun er ikke som andre forlovede.»

Andre forlovede. Hvad vet Petter om det. Aajo, hans søster er jo —

Det er synd paa Petter. Han er en retskaffen, mand og han er lumpet, han som jeg.

Det er uværdig av Ketil at rende som han gjør. Han —

Der kommer en gutunge. Er det os han vil — aagud, det er da vel ikke —

Hvad vil du, gut.

«Er det dere som atte hører tel den brone baaten?»

«Jaja. Hvad er det. Har du bud til os? Snak da, gut.»

Bare det ikke er noget galt. Jeg ønsker ikke Cille død. Ikke nu. Neinei, hevn, straf vil jeg ha, men ikke død.

«Svar gut, hvor kommer du fra? Har du møtt en dame med hvit kjole?»

«Jeg er fra en gaard her ovante. Jeg sku helse fra ei dame tel dom paa den brone baaten atte naa reist 'a me banen. Hu tok skyss hos vors. Ja, hu sa ikke anna.»

Reist. Cille er reist.

Betyr det bare at hun ikke tør seile sammen med os indover, eller betyr det at hun er reist for bestandig.

Jeg vet det betyr at jeg er frelst. Endelig er samvittigheten vaaknet i hende, og hun er rømt fra alt. Saa har hun det kanske likesaa vondt som jeg. Gudskelov.

«Staar du der endda, gut.

Gi da gutten nogen ører, Petter, saa han kan komme avsted.

Møtte du en herre i hvite klær. Fly saa fort du kan efter ham og si at — ja si det samme du sa til os. Nei, ti stille, Petter, han rører bare sammen hvis han faar mere besked. Fort dig naa.

Aanei, Petter. Ikke skjend. Du faar nok en forklaring siden. Jeg har saa vondt i hodet Petter, jeg orker ikke at høre dig skjende.»

Reist.

Skal hun aldrig mere komme iveien for mig. Kan jeg virkelig være tryg. Endelig engang i mit liv skal Cille ikke komme iveien for mig.

Selv om hun har været borte fra Holt, har hun været der. Jeg vet det nu, altid har hun gaat mellem Ketil og mig, men nu skal det være slut, nu er hun flygtet for min lovlige ret og guds og menneskers dom.

Aa nu er jeg gla.

Endelig har jeg vundet.

Jeg staar ombord, jeg vet ikke om at Petter har rodd mig, jeg ser bare hans sinte røde ansigt ro jollen ind igjen.

Kommer ikke Ketil.

Finder ikke gutten ham, han skulde ha tat ham igjen nu.

Hvor er Cille nu. Kjører hun paa en bondevogn langs landeveien, eller sitter hun alt i et kupéhjørne og lukker øinene i det trætte lille ansigtet.

Lille Cille, hvad har du gjort mig for forfærdelig meget vondt. Er du kanske ikke færdig endda.

Jojo. Jeg vet at naar jeg kommer hjem til Holt, er du borte.

Der ligger to brever paa avisbordet i forstuen, to lange blaa brever. Eller kanske bare ett, da er det ikke til mig.

Det skal ogsaa bli det sidste brev fra dig som kommer indenfor Holts dør.

Har hun reisepenger, tro.

Jo, hun hadde netop faat for føljetongen, hun har ikke hat tid til at søle dem bort endda. Og jeg skal sende penger til hendes mors adresse straks, hun maa jo vite hvor Cille er.

Tænk om hun ikke er reist. Om hun er paa Holt naar vi kommer.

Nei, det er umulig.

At hun er flygtet nu, betyr brudd med Ketil og brudd med Petter. Det betyr at Cille Bent har bøiet sig for loven og guds bud.